

דברי הכנסת

הישיבה השישים-ואחת של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, ז' בשבט התשנ"ז (15 בינואר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:05

תוכן העניינים

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לראש ממשלת פולין מר וולדז'מייז' צ'מושביץ' ולפמלייתו
שאלות ותשובות

הקצאות כספיות לבתי-קברות אלטרנטיביים

גירום של עולים מברית-המועצות לשעבר

כיבוד הסכמים המונפקים על-ידי בתי-דין שרעיים במזרח-ירושלים

שאלות בעל-פה

שינויים מבניים במשרד הבינוי והשיכון

שינויים בהרכב הוועדה הציבורית לחריגים במשרד השיכון

שאלות ותשובות

בניית 3,500 דירות חדשות באריאל

הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – העברה אגב גירושין), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – הרתעת מוציאי לשון הרע), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

שאלות ותשובות

הסתה נגד המדינה בבית-הספר התיכון בג'ת

תקצוב המכללות

הצעת חוק הבזק (תיקון – הנחת רשת כבלים בבית משותף), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – משכורת וגמלאות)

(הצעת חבר הכנסת ח' מירום)

הצעת חוק יום ירושלים, התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת ח' פורת)

הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון – הקלות בדמי

ביטוח למשפחות ברוכות ילדים, התשנ"ז–1996

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק המפלגות (תיקון – פיקוח על איסור כפל חברות), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת א' זנדברג)

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 16 – אי-אמון בראש הממשלה)

(הצעת חבר הכנסת ח' מירום)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

שאלות ותשובות

מחסור בזריקות "פרגונל"

שירותי בריאות בבתי-הספר

MRI מכשיר סריקה

סגירת היחידה לטיפול נפשי נמרץ בראשון-לציון

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – השלמת מימון), התשנ"ז–1996
(הצעת חבר הכנסת ח' אורון)
הצעות לסדר-היום יחסי דתיים-חילונים ופשרת הבג"ץ בנושא כביש בר-אילן
הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – עובדים בעלי מגבלות), התשנ"ז–1996
(הצעת חבר הכנסת ש' יהלום)
הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מענק לעבודה נדרשת), התשנ"ז–1996
(הצעת חבר הכנסת רע' כהן)
הצעות לסדר-היום
עתידם של 500 רופאים עולים
הצעה לסדר-היום
ממדי מחלת הצהבת בבני-ברק
הצעה לסדר-היום
עליית שיעור האבטלה במשק
הצעה לסדר-היום
סימני המיתון במשק
הצעה לסדר-היום הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעה לסדר-היום הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי
הצעה לסדר-היום
התערבות בג"ץ בנושאי דת וחברה
הצעות לסדר-היום
הפיגוע בחברון
הצעה לסדר-היום
המשך הפריסה ביהודה ובשומרון

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לראש ממשלת פולין

מר וולדז'מייז' צ'ימושביץ' ולפמלייתו

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, נא לשבת.

היום יום רביעי, ז' בשבט התשנ"ז, 15 בינואר 1997, ישיבת הכנסת פתוחה.

דברי ברכה לראש ממשלת פולין:

אדוני ראש ממשלת פולין מר צ'ימושביץ' ורעייתו, הפמליה המכובדת שמלווה את ראש הממשלה, גבירותי ורבותי, חברי הכנסת, אני מקדם בברכה את ראש ממשלת פולין, שהגיע לביקור רשמי בארץ ומבקר היום בכנסת.

זה ביקור רשמי ראשון של ראש ממשלת פולין בארץ, וקדם לך, אדוני ראש הממשלה, הנשיא לך ואלנסה, שביקר כאן בשנת 1991.

למדינת ישראל ולפולין יחסים מורכבים. על אדמת פולין צמחה והתפתחה במשך דורות רבים, מאות בשנים, קהילה יהודית מפוארת, הגדולה ביותר בין קהילות ישראל בתפוצות. בשיא תפארתה מנתה הקהילה כ-3.5 מיליוני יהודים, אשר רשמו לא מעט דפים בהיסטוריה של עם ישראל. זו קהילה שהטביעה את חותמה האנושי בכל תחומי החיים: גדולי דת, משוררים, צירים, הוגי דעות ומדינאים, אלה היו בין בניה.

שלושה מבני עמנו זוכי פרס נובל נולדו בפולין: הסופר ש"י עגנון, שזכה בפרס נובל לספרות, וראשי ממשלות ישראל בעבר, מנחם בגין, זכרו לברכה, ושמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים.

במשך שנים היו בפולין גילויי אנטישמיות, אשר הגיעו לשיאם במלחמת העולם השנייה. השואה האיומה והנוראה שפקדה את עמנו התרחשה בעיקר על אדמת פולין. על אדמה זו נבנו מחנות המוות והמשרפות; ועליה היתה התחנה הסופית למסילות הברזל והרכבות שהגיעו אליה עמוסות יהודים מכל רחבי אירופה בדרכם האחרונה.

אדמה זו היתה לאכסנייה של תוכנית "הפתרון הסופי" לחיסול היהודים, ועד כמה סמלית העובדה הזאת, שהרי ביום ראשון האחרון עברתי ליד אגם ואנזה, ליד המוזיאון בשכונת ואנזה, מה שקרוי אצלנו "ועידת ואנזה".

ידוע לנו על הניסיונות בהווה לפגוע באתרים מקודשים ליהדות, ואנו מעריכים מאוד את פעולתה של ממשלתך למניעת הקמת סופרמרקט באתר מחנה אושוויץ.

לעומת זאת, אנו בני העם היהודי מצדיעים לבני העם הפולני שנמנו עם חסידי אומות העולם. כ- 4,500 פולנים סיכנו את חייהם ואת חיי משפחותיהם באותם ימים שחורים והצילו יהודים. לעולם לא נשכח. אני שולח להם ולבניהם את ברכת כנסת ישראל. חכמינו אמרו: כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא.

בבית הזה כיהנו שני יושבי-ראש, אודים מוצלים, אשר עברו כילדים את אימי המלחמה: חבר הכנסת לשעבר דב שילנסקי וחבר הכנסת בהווה וסגן היושב-ראש שבח וייס.

לאחרונה הוקמה בכנסת ועדה להשבת הרכוש היהודי. למרות הרצון שמגלה ממשלת פולין, הצעת החוק שהוגשה על-ידה אינה יכולה לספק אותנו, וראוי שתיבחן מחדש.

אני מקווה, אדוני, כי היחסים הטובים בין פולין לבין ישראל יימשכו על בסיס של שיתוף פעולה הדדי ופורה. הכנסת מצדה תשמח להדק את הקשרים עם הסיים הפולני.

בכנסת פועלת אגודה לידידות בין שני הפרלמנטים בראשותו של חבר הכנסת מיכאל קליינר, ואני מקווה שהיחסים בין שני הפרלמנטים ימשיכו להשתפר ויתהדקו.

אדוני, ביקורך כאן חשוב ומהווה סמל להתגברות על משקעי העבר.

כאמור, תודה רבה לראש הממשלה. אני מקווה שהביקור, כאמור, יהיה פורה ביותר. תודה למשלחת.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, ברשותכם, אני עובר לסדר-היום. סגן השר לענייני דתות יעלה וישיב על שאלות. בבקשה.

באותה הזדמנות, רבותי, אנחנו נכנסים למערך חירום. היות שהממשלה מתכנסת באלה השעות, אזי חלק מההצעות לסדר-היום אשר שנויות במחלוקת לא יידונו היום והן יידחו לשבוע הבא.

רחבעם זאבי (מולדת):

בתנאי שהמציעים מסכימים, כך אומר התקנון.

היו"ר ד' תיכון:

לא. אני יודע מה אומר התקנון, חבר הכנסת זאבי, אבל היום זה יום מיוחד. אני אומר מיוחד, ולכן יהיו סדרי העבודה שונים. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, שהכנסת תתכנס מחר בשעה 11:00 לדיון מיוחד בנושא הסכמי חברון.

רפאל פנחסי (ש"ס):

למה מחר? אם הכנסת תאשר מחר, הצבא יצטרך לפרוס בשבת.

היו"ר ד' תיכון:

למה?

חגי מירום (העבודה):

זה פיקוח נפש. עכשיו יחליטו. מוכנים לזוז. הצבא יסיים עד השבת. מדובר בפיקוח נפש.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, להירגע.

חגי מירום (העבודה):

עוד יקרה אסון מפני שהם רוצים לדחות.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, להירגע. חבר הכנסת פנחסי, אתה חבר כנסת נכבד, יושב-ראש ועדת הכנסת, הכול יעבור דרכך. תוכל להשפיע בדרכך. אני מקווה שאת מה שיש לך לומר כאן תאמר בוועדה, ואני מציע שתזמן את מזכיר הממשלה אליך לפני כן. אני קיבלתי את בקשת הממשלה לקיים דיון מחר. החל מהשעה 11:00 תימסר הודעת ממשלה באמצעות ראש הממשלה. אני מקווה שיהיה דיון אישי וכל חבר כנסת יוכל להשתתף בדיון, שהרי מחר זה אחד הימים החשובים שאותם אנחנו מרבים לזכור ובמשך שנים; איש איש לפי שיטתו, חבר הכנסת זאבי. אני מכיר את השקפת עולמך, את השקפת עולמם של חברי הכנסת, והשוני הוא רב ויש חילוקי דעות. אבל, נדמה לי שניטיב לעשות אם נקיים את הדיון מחר ואם נצביע מחר. ואם יש לך חשש לחילול שבת או משהו בדומה לזה – יש לך נציגים בממשלה, הם בוודאי יאמרו את אשר על לבם וגם אתה תוכל לומר את אשר על לבך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בתום הדיון מחר תהיה הצבעה?

היו"ר ד' תיכון:

בוודאי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ראש הממשלה צוטט הבוקר בתקשורת, שהוא לא רואה מקום שצריך שתהיה הצבעה בכנסת. אני מסתמך על התקשורת.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, שמתמסר בזמן האחרון לנושא התקנון, יאמר לך שיש סעיף שעוסק בהודעת ממשלה ובמה שמשמע מהודעת הממשלה. יש הודעת ממשלה, ובסיום הודעת הממשלה יש כל מיני אפשרויות על-פי התקנון – אי-אמון, אמון, הודעות סיעות והצבעות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אם מודיעים על אי-אמון, ההצבעה תהיה רק בשבוע הבא.

היו"ר ד' תיכון:

אתה מבין שיש כל מיני אפשרויות במקרה כזה. על-פי הניסיון בעבר, חבר הכנסת גולדשמידט, יש כל מיני אפשרויות – יש אי-אמון, יש אמון יש הודעות סיכום; כל מיני אפשרויות, ולא הכנסת תקבע אלא הממשלה תאמר מה היא רוצה, ובהתאם לכך יערכו ההצבעות. אבל ההצבעות יערכו, בוודאי.

שאל יהלום (מפד"ל):

כל זה אם הממשלה תאשר.

היו"ר ד' תיכון:

בוודאי.

חגי מירום (העבודה):

אפילו שרי המפד"ל יצביעו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אפילו הממשלה לא תאשר, גם צריך לקיים מחר דיון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני בטוח שעוד היום ארוך, ובמקרה כזה אתם תדעו מה לעשות גם כן על-פי התקנון, לפני שישאלו אותי. המסמכים, ואני מקווה שבאנגלית ובעברית, יונחו היום על השולחן, כך שכל חבר כנסת יוכל לעיין, ללמוד, להעיר את הערותיו, שהרי מחר יהיה דיון על ההסכמים.

חבר הכנסת פנחסי, מתי אתה מכנס את ועדת הכנסת?

חגי מירום (העבודה):

אני מבקש לדבר אחרי פנחסי.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כפי שנתבקשתי על-ידך, זימנתי את ועדת הכנסת לשעה 13:00 היום לדון בבקשתך לכנס כנס מיוחד למחר. נכון שהממשלה פנתה לקיים דיון מחר, אבל את סדרי הדיון בכנסת אדוני קובע. מאחר שיש חשש רציני שאם הכנסת תצביע מחר אז הפינוי עלול להיות בשבת, לכן ביקשתי שאתה תגיד לממשלה שהכנסת תתכנס ביום ראשון. לא יקרה שום דבר אם האישור יהיה ביום ראשון או ביום שני, ואז הפינוי יהיה במהלך השבוע.

היו"ר ד' תיכון:

או לחלופין אתה מציע שלא יהיה חילול שבת.

רפאל פנחסי (ש"ס):

נכון. ולכן ביקשתי שהכנסת לא תדון מחר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אני אעביר את בקשתך. חבר הכנסת חגי מירום.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, קודם כול אין לשכוח, ועדת הכנסת לא מוסמכת לקבוע את סדר-היום, וכל מה שוועדת הכנסת תעשה בשעה 13:00, זה לקבוע את סדר-היום. היא צריכה לקבוע את סדר הדיון מחר. הנשיאות קבעה ויושב-ראש הכנסת קבע שיתקיים מחר דיון.

רפאל פנחסי (ש"ס):

צריך אישור של ועדת הכנסת.

חגי מירום (העבודה):

יהיה אישור של ועדת הכנסת. חבר הכנסת פנחסי, יש רגעים שבהם אתה צריך להסתכל על הדברים מעל ומעבר לשאלה של חילול שבת. איש לא מתכוון לחלל את השבת, ולא זה הוא העניין. העניין הוא שמרגע שמתקבל הסכם כזה, והוא הוחלט כחלק מן ההסכם שהפרלמנטים יאשרו אותו, צריך לאשר אותו ולצאת מהר לפינוי.

מדובר פה ממש בפיקוח נפש. כל דחייה כזאת עלולה להביא להתלקחויות, ואלה עלולות לגרום לדברים איומים. אם זה המצב וצה"ל ערוך – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבתי.

חגי מירום (העבודה):

מי ששמע אתמול את אלוף פיקוד המרכז שמע כי הוא לא רצה להיכנס, ובצדק, לשום שאלה פוליטית. הוא אמר: אני ערוך ומוכן לבצע את הוראת הממשלה בתוך שעות. לכן, ייתכן שלא נגיע לכלל חילול שבת.

מכל מקום, לא ייתכן שמהטעם הזה נדחה זאת ליום ראשון, מפני שזה עלול להתקבל כתרגיל מכוער של ניסיון לברוח ממה שנחתם הלילה.

היו"ר ד' תיכון:

טוב, רבתי, תודה רבה. חבר הכנסת אורון, רצית לומר משהו?

חיים אורון (מרצ):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, אני מבין שיהיה מקום להתרגשות יותר מאוחר, ובצדק.

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פנחסי, אני חוזר ואומר: יהיה מקום להתרגשות יותר מאוחר. יש לך נציגים בממשלה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בממשלה הם יגידו שאם רוצים דיון בשבת הם יצביעו נגד.

קריאה:

זה לא יהיה בשבת. אל תדאג.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע שתצביעו נגד, כי כל ההסכם הזה הוא חילול השם.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, בבקשה – האחרון.

חיים אורון (מרצ):

גם אני.

היו"ר ד' תיכון:

גם אתה רוצה. אחריו – חבר הכנסת אורון, ואחריו נחזור לנושא השאליות.

חבר הכנסת בן-מנחם, אני קורא כאן דברי ברכה ליושב-ראש, ואתה עומד מטר ממני ושואל שאלות. אני לא שומע את עצמי, ואני מסתכל ושומע מה אתה אומר. כך אני גם מתבלבל.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, עם כל הכבוד לממשלה ועם כל הכבוד ליום הגדול, המיוחד הזה, הכנסת ריבונית, והממשלה לא יכולה להכתיב את סדרי העבודה בבית הזה. היא יכולה לבקש. התקנון קובע ששינויים בסדר-היום בהצעות לסדר טעונים הסכמת המציע. זו לא יכולה להיות החלטה שרירותית.

עכשיו, לנושא הנדון – אם יתעקשו לקיים את הדיון מחר ואת הפינוי במוצאי שבת, תוך חילול שבת, אנחנו נהפוך את ההצעה הזאת להצעת אי-אמון, ולא תוכלו לעשות זאת בלאו הכי במוצאי שבת.

חגי מירום (העבודה):

יש לזה פתרון תקנוני.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, נדמה לי שעד לפני דקה ייצגתי גם אותך, אלא אם כן אתה מדבר אלי כאל בא כוח של הממשלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מדבר אל העולם.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. אני רק יכול לומר לך: תעיין בסעיף שמדבר על אי-אמון ואמון. האמן לי, אי-אמון ואמון. לכן, לא צריך להלך אימים על מישהו, כי בעבר כבר נקבעו תקדימים בנושא הזה, לצערי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אבל זה עדיין נוגע לממשלה ולכוונה שלה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, רק רגע.

יכולה הממשלה, בתוך הדיון, להפוך את הדיון ולבקש הצבעת אמון, ואז ההצבעה תיערך מייד בתום הדיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

איפה זה כתוב?

היו"ר ד' תיכון:

זה לא כתוב, אבל זה משתמע מחוק-יסוד: הממשלה. אתה יודע שתקדימים משמשים נר לרגלינו, ואולי לא לרגלינו. חבר הכנסת אורון, בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לדבר כבר חצי שעה.

היו"ר ד' תיכון:

לא ראיתי אותך.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

גם אני.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. אבל אתם שני האחרונים, ואין יותר.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אמש נפרדנו פעם נוספת ממזכיר הכנסת, שהיושב-ראש ראה לנכון, ובצדק, לכנות אותו הרבה פעמים "מר תקנון". התקנון לא יכול להיות מפלטם, ואני לא רוצה להגיד בדיוק של מי.

לטעמי, אנחנו עומדים בפני רגע חשוב, אולי היסטורי. הכנסת משולבת בו על-פי חוק, על-פי דין ועל-פי רצונם של רוב חבריה. הרצון הזה יבוא לידי ביטוי מחר, בהצבעה מסודרת, כאשר כל אחד, לגופו של עניין – וזה המבחן מחר, לא בתרגיל תקנוני ולא בדבר אחר – יצטרך להתייצב בפני מצפונו ובפני הציבור ולומר מה דעתו; ודעת הרוב תקבע.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת יהלום, בבקשה. אבל בקיצור, רבותי. אחריו – חבר הכנסת שאקי. בזה אנחנו גומרים. חבר הכנסת גמליאל, תתאזר בסבלנות.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, קודם כול, אני רוצה להעיר הערה נוהלית. אם אפשר היה לפרסם בתוך חצי שעה איזה נושאים יועלו היום ואיזה לא – – –

היו"ר ד' תיכון:

כבר פרסמו. מדפיסים, ואתה תמצא זאת על שולחןך בתוך כמה דקות.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא ידעתי שמדפיסים. תודה רבה.

אני רק רוצה לפנות לחבר הכנסת פנחסי, יושב-ראש ועדת הכנסת. הרי בינינו לבין עצמנו, הנושא של חילול שבת קרוב ללב כולנו. אני חושב שאם חוק המדינה אינו מאשר חילול שבת, אז לא יהיה חילול שבת, וכך צריך להיות.

אבל, חבר הכנסת פנחסי, הולך להיות כאן הסכם. הרי פיקוח נפש דוחה שבת. הולך להיות כאן הסכם שמעמיד בפיקוח נפש את מאות המתיישבים היהודים בחברון. זה לא נושא שאתה דן בו, חושב בו ובדק דיני נפשות. רק חילול שבת?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שאול יהלום (מפד"ל):

לכן, אני מציע – זה לא פחות מחילול שבת. פיקוח נפשות הוא לא פחות חשוב.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אפילו קיבלנו פסיקה של הרב עובדיה יוסף.

קריאות:

רפאל פנחסי (ש"ס):

למה אתה כזה גיבור? תעזוב את הקואליציה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, על מה ההתרגשות? אני חוזר ואומר: הדיון ייפתח מחר ב-11:00, וכל חבר כנסת יכול להתבטא. זה יהיה אחד הדיונים הארוכים ביותר, על-פי מיטב המסורת. בבקשה, חבר הכנסת שאקי.

על מה ההתרגשות?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מצפה, כמו כל חבר כנסת, שביטחונם של אנשי חברון, בית-חג"י וכל הסביבה הובטח ויובטח. שנית, שבת היא יום קדוש על-פי חוק. אני קורא לממשלה, שבכל מעשה שהיא עושה ובכל החלטה שנקבל כאן בכנסת, שהיא תעשה מאמץ עילאי כדי שלא יכרוך הדבר חילול שבת, חס ושלום.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אני יכול להמשיך? אומנם, היום זה יום פולני, אבל תני לנו. זה חבר שלך, ראש ממשלת פולין, אם את זוכרת מאין השורשים שלו.

נסים דהן (ש"ס):

חברים כאלה לא צריך.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, מה יש? אני מוכרח לומר שנפגשתי עם נשיא פולין ביום ראשון ועם ראש הממשלה. מעניין מה שקורה בפולין, מעניין מאוד. גם היחסים בין ישראל לפולין הולכים ומתהדקים.

רבותי, אני חוזר ומסכם: יש ישיבת ממשלה עכשיו, חבר הכנסת פנחסי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

ידוע לי.

היו"ר ד' תיכון:

ראיתי את השר רץ ומטפל בעניין. אני רוצה להפנות את תשומת לבו של חבר הכנסת שאקי לעובדה שלמפלגתו שני שרים. אחד מהם נכח כאן. הוא היה כאן לפני כמה דקות. אני מניח שהם יודעים מה הם עושים שם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

השבת נכנסת ביום שישי בשעה 16:02. עד שעה זו ביום שישי יש זמן. מה דואגים עכשיו?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן, אני אותך לא שומע.

רבותי, אנחנו סוף כל סוף עוברים לסדר-היום. חבר הכנסת פנחסי.

אגב, חבר הכנסת זאבי, אני רוצה לענות לך. נכון שאני אחראי לסדר-היום. נכון שכונסה ישיבה של ראשי הסיעות. אני לא יודע מי ייצג את סיעתך. אבל אתם הוזמנתם בוודאות, ואינני יודע אם היית או לא היית.

חיים אורון (מרצ):

היה, היה.

היו"ר ד' תיכון:

היה. אז אתה יודע מה הוחלט פה-אחד.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה לא הוחלט פה-אחד.

היו"ר ד' תיכון:

זה מה שכתוב לי. אני לא הייתי. כידוע לך, הייתי עסוק בדברים אחרים.

רבותי, אנחנו עוברים לשאלות.

הקצאות כספיות לבתי-קברות אלטרנטיביים

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את השר לענייני דתות ביום ט"ז בכסליו התשנ"ז (27 בנובמבר 1996):

בעקבות חוק בתי-עלמין אזרחיים ודיוני התקציב, רצוני לשאול:

1. האם יכלול תקציב המשרד לתשתיות לאומיות הקצאה לפיתוח בתי-עלמין אלטרנטיביים, ומה גודלה?

2. האם יסייע משרדך לפיתוחם במימון עלות הכנת התשתית, ואם לא – כיצד?

3. באיזה שלב נמצאת הקמתם של בתי-העלמין הללו בערים הגדולות, והאם קיימת תוכנית להקימם בערים נוספות?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה. נמסרה לפרוטוקול)

1. נושא תקציב המשרד לתשתיות לאומיות אינו באחריות משרד הדתות.

2. על-פי הוראות ועדת השרים, יסייע משרד הדתות בפיתוח ראשוני.

3. קיימות תוכניות להקמת בתי-עלמין אלטרנטיביים בירושלים, בתל-אביב ובחיפה, אולם קיימות בעיות כגון פיתוח כבישים ואישורים סופיים של ועדות מחוזיות ומקומיות.

נוסף על כך, משרד הדתות מתכנן הקמת חלקות מיוחדות לחסרי דת במסגרת בתי-העלמין שבאחריות המועצות הדתיות.

גיורם של עולים מברית-המועצות לשעבר

חבר הכנסת א' רובינשטיין שאל את השר לענייני דתות ביום ט"ז בכסליו התשנ"ז (27 בנובמבר 1996):

רצוני לשאול:

1. כמה עולים מברית-המועצות לשעבר, עברו גיור כהלכה בכל אחת מחמש השנים האחרונות?

2. מה הוא אומדן העולים מברית-המועצות לשעבר הטעונים גיור?

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הריני מתכבד להשיב על שאלתא מס' 341 בנושא: גיורים של עולים מברית-המועצות.

1. סיכומי המרות דת בקרב עולי חבר העמים בשנים 1992-1996. בשנת 1992 – 188 מבוגרים; בשנת 1993 – 231 מבוגרים; בשנת 1994 – 129 מבוגרים ו-81 ילדים; בשנת 1995 – 175 מבוגרים ו-64 ילדים; ב-1996 – 238 מבוגרים ו-66 ילדים.

2. במשרד לענייני דתות לא קיים אומדן לגבי עולים מברית-המועצות לשעבר הטעונים גיור.

כיבוד הסכמים המונפקים על-ידי בתי-דין שרעיים במזרח-ירושלים

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לענייני דתות ביום ט"ו בטבת התשנ"ז (25 בדצמבר 1996):

נודע לי, כי מסמכים של נישואין וגירושין המונפקים על-ידי בתי-דין שרעיים במזרח-ירושלים ובשטחי האוטונומיה חייבים אישור בית-הדין השרעי במערב ירושלים, למרות ההסכם שחתמה ישראל עם ירדן והרשות הפלשתינית לכבד מסמכים מסוג זה.

רצוני לשאול:

1. האם יכיר המשרד במסמכים הנ"ל?

2. האם ישקול המשרד את ביטול ההתרוצצות וההוצאות המכבידות על התושבים?

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אדוני היושב-ראש, רבותי, חברי הכנסת, למרות הסכם השלום – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רבותי. חבר הכנסת קליינר, אני כבר תיקנתי את העוול הגדול שגרמתי לך, כבר תיקנתי במליאה – – –

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

לא הצלחת.

היו"ר ד' תיכון:

הצלחתי. אתה תשודר בכל רשתות הטלוויזיה בפולין היום.

רבותי, חבר הכנסת פנחסי, מה קורה לך? אפשר שתשב?

רפאל פנחסי (ש"ס):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע, בסדר, בסדר. רבותי – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. אתה פשוט מפריע לחברך חבר הכנסת פנחסי. סגן השר גמליאל, שהוא חברך הטוב, עומד כאן כבר כמחצית השעה. בבקשה.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

למרות הסכם השלום שנחתם בין ישראל לבין ירדן וההסכם שנחתם עם הרשות הפלשתינית – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רק רגע, רבותי, מה קורה? חבר הכנסת מירום. חבר הכנסת חגי מירום. חבר הכנסת אושעיה, תודה שהסתובבת, שסובבת את הגב. בבקשה, חבר הכנסת גמליאל.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

2-1. אין לרשות הפלשתינית סמכות להקים בתי-דין משלה, כפי שישראל אינה מקימה בתי-דין רבניים בחוץ-לארץ.

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת לחבר הכנסת האשם מחאמיד. אני אתן לך, חבר הכנסת רובינשטיין, אתן.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, לפי מיטב ידיעתי הרי נחתם הסכם בין ירדן, הממלכה הירדנית ההאשמית לבין מדינת ישראל, הסכם שלום, שעל-פיו הסכמים חוקיים מכובדים על-ידי שני הצדדים. בתי-הדין השרעיים הן בירושלים המזרחית הן בגדה המערבית מנוהלים על-ידי מיניסטרוון הווקף הירדני, ולכן נראה לי קצת מגוחך שאזרח שנישא, יש לו כל הניירת והמסמכים מבית-דין שרעי, גם בירושלים המזרחית וגם בגדה, צריך לבוא למערב העיר או לירושלים המערבית כדי – – –

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

– – – הוא ישלם כמה מאות שקלים, הוא יטריח את עצמו, אין להם גם היתרים להיכנס לירושלים המערבית, לכן יש פה, בעצם, עניין של הכבדה על ציבור בעל משקל, על ציבור גדול של פלשתינים.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

דינם של בתי-הדין השרעיים כדינם של בתי-הדין הרבניים. גם בתי-דין רבניים בחוץ-לארץ צריכים את אישורם של בתי-הדין המוסמכים על-פי החוק של מדינת ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנחנו חוזרים לשאלתא הקודמת, משום שחבר הכנסת רובינשטיין היה בשולי הבניין.

שאלתא מס' 341 של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין: גיורם של עולים מברית-המועצות לשעבר.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(קורא את התשובה על שאלתא מס' 341, ראה לעיל.)

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. אתה מוכן לוותר?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אדוני סגן השר, על-פי אומדנים מבוססים של כל מי שעוסק בנושא הקליטה, מדובר ברבבות עולים הטעונים גיור, שרבים מאוד מהם רוצים להיספח אל העם היהודי, הם מרגישים כישראלים ויהודים, בניהם משרתים בצה"ל והם שותפים מלאים לבניית המדינה שלנו.

אני שואל אותך, סגן השר, האם המספרים האלה, שמייצגים אולי אפס קצהו של אחוז אחד של העולים הטעונים גיור, האם הם מספקים את המשרד לענייני דתות, ומה אתם חושבים לעשות כדי לשנות את המצב באופן יסודי ובמהירות?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

למה הממשלה הקודמת – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן, מה קרה לך הבוקר?

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אדוני היושב-ראש, נושא הגיורים הוא בסמכותם של הרבנים הראשיים, מועצת הרבנות הראשית, בתי-הדין הרבניים, הם קובעים את הקצב ואת תנאי הגיור. אנחנו, מבחינת המשרד, ניתן להם את כל הכלים, את כל האפשרויות, כדי לקדם את קצב העבודה כמה שיותר, אבל כל נושא הסדר הגיורים והתגבורת של בתי-דין לגיור – הכול תלוי בידי הרבנים הראשיים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לסגן השר לענייני דתות.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

סגן שר הבינוי והשיכון ישיב על שאלות בעל-פה. חבר הכנסת יורי שטרן שואל את סגן השר בנושא: שינויים מבניים במשרד הבינוי והשיכון. חבר הכנסת שטרן, בבקשה. רק רגע, רבותי. חברת הכנסת איציק, עוד שנייה. תפתח לו את המיקרופון. בבקשה.

שינויים מבניים במשרד הבינוי והשיכון

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד סגן השר, במסגרת השינויים המבניים במשק שעליהם הוחלט בממשלה, הוצע כי חלק ניכר של מלאי הדירות הציבוריות ימכר וחברות הדיור הציבוריות יופרטו.

ברצוני לשאול:

1. מה הוא המלאי הכולל של דירות ציבוריות בארץ, וכמה דירות מאוכלסות על-ידי הזכאים?

2. מה הוא מספר הממתינים לדיור ציבורי ומה היא התפלגותם?

3. איך יסופקו צורכי זכאי הדיור הציבורי אם יבוצעו השינויים המוצעים?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

ראשית כול, אני רוצה לומר לחבר הכנסת שטרן, שעדיין אין החלטת ממשלה. אומנם דובר על כך שהנושא יידון לפני שבוע, ביום רביעי, אבל מפאת קוצר הזמן לא הגיעו לסעיף הזה. לכן הוא לא נדון. הוא יידון ביום רביעי הבא. תהיה ישיבת ממשלה מיוחדת, שתעסוק בשמונה סעיפים מתוך השינויים המבניים שהאוצר הציע, בתיאום עם משרדי הממשלה. אז העניין הזה יידון, לכן לא הייתי מפרט כמה דירות ילכו להפרטה.

בגדול אני יכול לומר, שלדיר הציבורי יש כ-110,000 יחידות דיר, ואני מתאר לי, שרובן ככולן מיועדות לאותם זכאים. יכול להיות בהחלט, שבמשך השנים נכנסו אנשים לדירות ולא הספיקו להוציא אותם, אף שאולי הם לא זכאים על-פי הקריטריונים.

לא הייתי מציע היום להתייחס לשאלה מה תהיה החלטת הממשלה, כי יכול להיות שלא תתקבל החלטה, אפילו כפי שהיא הוצגה על-ידי משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, חבר הכנסת יורי שטרן, יש לך אפשרות לשאול.

קריאה:

הוא לא ענה על שאלתו.

היו"ר ד' תיכון:

אז הוא יאמר לו זאת מייד.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

יש 110,000 יחידות דיר, וממתינים לדירות – 2,000. מעבר לזה לא הייתי נכנס לפרטים, כי יכול להיות – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

2,000 ממתנים. אני לא הייתי נכנס לשאלה כמה ילכו להפרטה, כי יכול להיות שההחלטה כלל לא תתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת לחבר הכנסת יורי שטרן.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

במספר הכולל של הממתינים לדיור ציבורי יש לכלול כ-40,000 משפחות עולים, לפי הנתונים שהיו במשרד הקליטה בסוף 1995, ואני מניח שהם לא השתנו. אני מבקש לדעת מה הוא המספר הכולל –

היו"ר ד' תיכון:

אדוני סגן השר, תקבל את זכות הדיבור בתום השאלות.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

— — של הממתינים, לרבות העולים.

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת של חבר הכנסת בן-מנחם, בבקשה, אחריו – חבר הכנסת דהן, רק לאחר מכן ישיב סגן השר. דחוף לך? חשוב? בסדר, אני אתן לך רשות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סגן שר הבינוי והשיכון, 1. למי יימכרו הדירות? האם ליזמים או לדיירים הזכאים שגרים בשכירות? 2. האם אין סכנה שאותם דיירים זכאים הגרים בדירות הציבוריות ייפגעו עם מכירת הדירות ליזמים הפרטיים?

טענת פה שיש 2,000 ממתנים. תדייק ותאמר שיש עשרות אלפים שממתנים לדירה. יש 2,000 שממתנים לדיור סוציאלי, ואחרים לא זכאים מפני שאין דירות, לא מפני שלא מגיע להם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

חבר הכנסת דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, עד לאחרונה היה נהוג שדיירים בדירות ציבוריות היו זכאים לרכוש את הדירה בהנחה מסוימת, בין 25% ל-50% ממחיר הדירה. לצערי הרב, בזמן האחרון בוטלה ההנחה הזאת. האם, אדוני סגן השר, תיתנו דעתכם לחידוש ההנחה לאותם זכאים שגרים בדירות, שיוכלו לרכוש את הדירה בהנחה לפי מספר השנים שגרו בה בעבר?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אם הבנתי נכון, אתה מצפה שהממשלה לא תקבל את ההצעה להפריט את השירות הסוציאלי שקוראים לו דירות להשכרה.

מדובר בשירות סוציאלי חשוב מאין כמוהו, שעוסק בשכבות החלשות ביותר. להעלות על הדעת להפריט את השירות הזה, כאילו יש מישהו שינהל אותו יותר טוב, ואותם זכאים יצטרכו לריב אתו על שיפוז ברז, על החלפת כיור או על דמי השכירות – לפי דעתי, זה רעיון שצריך לדחות על הסף. אם צריך לייעל את "עמידר" ו"עמיגור", צריך לייעל אותן. יש דברים שבהם אין ברירה אלא שהממלכה תהיה אחראית להם.

היו"ר ד' תיכון:

ישיב סגן שר הבינוי והשיכון. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

כשדיברתי על 2,000 דירות, דיברתי על אותם 2,000 שהם מקרים סוציאליים. בוודאי יש עשרות אלפים שמחכים לפתרונות דיור. אולי לא הדגשתי, אבל הכוונה היא לאלה שמשרד השיכון יודע עליהם. כידוע, משרד הקליטה אחראי לגבי העולים שנמצאים פה לפחות שבע שנים. יכול להיות שלמשרד הקליטה יש רשימה הרבה יותר גדולה. נתתי פה נתונים שמרוכזים אצלנו במשרד השיכון.

לשאלתו של חבר הכנסת דהן בעניין אפשרות של רכישה – אנחנו בודקים את זה עכשיו מול החברות המשכנות, בעיקר "עמידר". אנחנו מודעים לגישה השונה שיש להם כיום. הם טוענים שהם רוצים לעשות את זה לצורכי ייעול, אבל הנושא הזה נבדק כרגע, ואני מקווה שנוכל לשכנע אותם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

האם החלטת ממשלה מחייבת אותם?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני לא מכיר החלטת ממשלה כזאת.

לחבר הכנסת אורון אני רוצה לומר שוב, היו כל מיני ורסיות להצעות לשינוי מבני להפרטה בשיכון הציבורי. האוצר דיבר על מכירת עשרות אלפי דירות, ואנחנו התעקשנו ולא הסכמנו. מה שמונח כרגע לפני הממשלה להחלטה ביום רביעי – מדובר על כמה אלפי דירות כבדיקה.

חיים אורון (מרצ):

40,000.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

הציעו לנו 40,000, ואנחנו, כמשרד השיכון, התנגדנו ולא רצינו לראות את הנייר הזה, כי לכאורה זה צריך לבוא לממשלה בהסכמה של שני המשרדים. ואז בא נוסח פושר, שמדבר על כמה אלפים. אני

יכול לומר לך מתוך תחושה – שמעתי כמה חברי ממשלה, אומנם הנושא הזה לא הגיע לדיון אבל דיברו על הנושא הזה – יש לי ספק רק אם הדבר הזה יעבור מהטעמים שהזכרת. יכול להיות שזה כן יעבור. אם זה יעבור, רק לגבי כמה אלפים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

חבר הכנסת אלי בן-מנחם שואל את סגן שר הבינוי והשיכון בנושא: שינויים בהרכב הוועדה הציבורית לחריגים במשרד השיכון. בבקשה, חבר הכנסת בן-מנחם.

שינויים בהרכב הוועדה הציבורית לחריגים במשרד השיכון

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סגן שר השיכון, לאחרונה שונה הרכב הוועדה הציבורית במשרד הבינוי והשיכון. לוועדה יש אחריות מקצועית-ציבורית כלפי אוכלוסיות חלשות בישראל.

הוועדה מנתה 11 חברים, חמישה נציגי ממשלה ושישה נציגי ציבור.

רצוני לשאול:

1. האם מונה הוועדה כיום 23 חברים, כלומר הכפילה את עצמה בתוך כמה חודשים, אדוני סגן השר?

2. האם נכון שהופסקה כהונת נציגי הציבור בוועדה הקודמת?

3. מה הם הקריטריונים לבחירת 17 חברי הוועדה מהמגזר החרדי?

היו"ר ד' תיכון:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

ראשית כול, אני רוצה לתקן את חבר הכנסת אלי בן-מנחם, ואני מתפלא מדוע הוא אומר שהוועדה הקודמת מנתה 11 חברים. הוועדה הקודמת מנתה 16 חברים. כסגן שר השיכון במשך ארבע שנים, מותר לך לדעת את הפרט הזה לפחות.

דבר שני שרציתי לומר, מתוך אותם 16 חברים שהיו בוועדה הציבורית הקודמת – שלושה היו נציגי ממשלה, והשמות הם: 1. עורכת-הדין מאיה תבורי; 2. מרדכי לסקר; 3. איציק כהן; 4. יהודה אבידן; 5. שלמה מדינה; 6. אורי בנימין; 7. מנשה נחמיה; 8. אברהם בריסק; 9. יוסף שריקי; 10. בני קרצ'י; 11. מרים בונפיל; 12. שאול סבירי – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חלק מהשמות הוחלפו. אתה קורא את כל הרשימה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

13. דורון שורר; 14. דוד טבח; 15. ישראל שוורץ; 16. נועם פלקוביץ.

בקדנציה הקודמת היו שלושה נציגי ממשלה, שניים היו ותיקים. מה הכוונה ב"ותיקים"? הם היו גם בתקופה של אריק. אחת מהוותיקים היא במקרה גם מקורבת למפלגת העבודה. שלושה היו מקורבי הקואליציה. מה הכוונה למקורבי הקואליציה? ש"ס היתה בקואליציה הקודמת, וממילא הם קיבלו שני חברים, איציק כהן ויהודה אבידן.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בסוף הקדנציה הם היו באופוזיציה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

בסוף הקדנציה הם היו באופוזיציה. בהתחלה הם היו בקואליציה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, הרי בעוד 20 שניות תוכל להשיב ולשאול פעם נוספת.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אלה שניים ממקורבי הקואליציה. יש עוד מקורב קואליציה שהיה חבר בוועדה. לחסידות בעלז היתה קרבה למפלגת העבודה, זה לא סוד, ולכן יהודי ששמו אברהם בריסק נתמנה כחבר בוועדה, והיו אומנם 16.

היו"ר ד' תיכון:

בריסק מבני-ברק.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני לא יודע איפה הוא גר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מה רע בזה?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

לא אמרתי שרע. נשאלתי מדוע יש היום חברים אחרים. הוא היה גם עוזר של השר שטרית.

יש לנו שלושה נציגי ממשלה, שניים ותיקים, אחת מהמערך, שלושה מקורבי קואליציה, שמונה אנשי מערך. מי הם שמונת אנשי המערך? – אורי בנימין, מנשה נחמיה, יוסף שריקי, בני קרוצ'י, מרים בונפיל, שאול סווירי, דורון שורר, דוד טבח. באה הנהלה חדשה ואמרה: מותר שיהיו גם אנשי מערך בוועדה הזו, ולכן אחת כמו מרים בונפיל נשארה.

היו"ר ד' תיכון:

מפלגת העבודה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

מפלגת העבודה. לכן מרים בונפיל נשארה ומאיה תבורי נשארה. מותר שלחלקים נוספים בציבור יהיה ייצוג. לכן יש גם אנשים שיש להם אולי תפיסת עולם של ימין, אולי יש להם תפיסת עולם של דתיים וחרדים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תענה על השאלה הזו, 17 חרדים.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני לא בדקתי אותם. תאמין לי שאני אפילו לא מכיר את כל החברים. אנשים בדקו את זה. לא הלכתי לפי חרדים ולא חרדים. אם תמיד היו נציגי ציבור מסקטור מסוים, לא הלכתי לזרוק את כל מי שהיו בפעם הקודמת, אלא הוספנו עוד חברים. לכן, במקום 16 זה הגיע ל-23. מה רע בכך? הרי בקדנציה הקודמת לא היה שום איש ימין. מותר שיהיו גם אנשי ימין, גם אנשי שמאל, גם חרדים, גם דתיים. למה לא?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת בן-מנחם.

נסים דהן (ש"ס):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני סגן השר, בפגישה קודמת שלנו ביקשתי ממך שתפסיק להטעות את הכנסת, שתלמד את העבודה שלך. אל תתנהג פה כאילו זה בית פרטי שלך. אתה מייצג פה את ממשלת ישראל, אדוני. אתה מטעה את הכנסת פעם אחר פעם.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני אגיד לך מה השאלה.

קריאה:

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תסלח לי, אתה תפסיק להיות פה הסניגור הקבוע של כולם, עם כל הכבוד לך. אני מייצג פה גם את האנשים שלך.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בן-מנחם.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

16 חברים. חלק מחברי הוועדה הוחלפו באחרים. זה שהוא בא מבעלז, זה אתה מכיר, לא אני, אבל הוא דתי חרדי. אתה, במקום להיות גאה בזה שגם כאלה היו בוועדה, אז הוא מבעלז, הוא לא משלך.

רחבעם זאבי (מולדת):

איך אתה מדבר אל סגן שר?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני אדבר כך גם אל שר, אם הוא יטעה את הכנסת. עם כל הכבוד לו, שלא יטעה את הכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל הוא סגן שר ואתה לא יכול לדבר אליו כך.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רק רגע. הפסק לרגע, חבר הכנסת בן-מנחם. אדוני סגן השר. חבר הכנסת יהלום. רק רגע, חבר הכנסת זאבי, תאמין לי ששמעתי. אתה לא שמעת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אתה צריך להגן על סגן השר.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רבותי. שני הצדדים באו במערך קרבי. אני קורא את שניהם לסדר. חבר הכנסת בן-מנחם, אני מצטער על הדברים שנאמרו כאן בפתיח, אבל אני קורא לך שלא להשיב באותו מטבע. את שלך כבר אמרת. אני מוחק את הדברים מהפרוטוקול, בהסכמתך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

טוב. אני רק מבקש מסגן השר שידייק להבא.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. מה השאלה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

השאלה היא, ולא ענית עליה – היו 11 חברים, ואת זה אני יכול להוכיח לכנסת וגם ליושב-ראש הכנסת. האם מספר החברים היום הוא 23? האם נכון ש-17 מתוכם הם חרדים – אני לא נגד, חס וחלילה, אנחנו בעד – אבל האם נכון ש-17 חברים מתוכם, מספר כפול כמעט מהמספר בוועדה הקודמת, הם רק חרדים? האם אתה חושב שזה חתך של עם ישראל? האם הם מייצגים את כל בעיות הציבור? זו השאלה שלי. ומדוע עורכת-הדין מאיה תבורי, שאנחנו בשלטון הקודם לא החלפנו אותה, והיא עבדה גם עם אריק שרון, מדוע היא הודחה מתפקידה? היא היתה נציגת ציבור, היא לא היתה ממפלגת העבודה. אני אפילו לא יודע לאיזו מפלגה היא שייכת.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

— — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה אתה אומר? שוב הפעם אתה מטעה. תפסיק עם ההטעיות שלך, תתחיל ללמוד את החומר.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה.

השואלת הבאה, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני מבקש להירגע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יש גבול, עד כמה הממשלה יכולה להטעות את הכנסת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — אדוני היושב-ראש, כבוד סגן השר — — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

-- --

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם, תמה רשות הדיבור שלך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא נוהג במשרד השיכון כאילו זו הנחלה הפרטית שלו.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני מבקשת לשאול, האם זה בכלל יאה ונאה שוועדה ציבורית שצריכה לקבוע זכאות במקרה של ערעורים של חסרי דיור, של משפחות מרובות ילדים, משפחות חד-הוריות וכו', והיא תורכב כפי שאדוני עכשיו אמר, על בסיס מפלגתי? בכלל, כל ההרכב של הוועדה, אתה כבר יודע, אלה חברי העבודה ואלה חברי הליכוד, ואלה חברי המפד"ל, ואלה חברי האגודה. אני חושבת שזה דבר מזעזע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מעניין שאת החברים החדשים הוא לא מכיר. את הישנים – הוא מכיר כל אחד מהם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני חושבת, אדוני, שכל המבנה הזה לקוי מיסודו, הוא מבנה שסותר כל כללים של מינהל, והשאלה היא, אם כל המדיניות של משרדך איננה הולכת בדיוק בכיוון הזה. ראינו את החלטת הממשלה לגבי בניית דיור להשכרה, שהיא בעצם החלטה לבניית דיור להשכרה רק למשפחות חרדיות. ומה עם כל רבבות המשפחות חסרות הדיור שאינן חרדיות? מדוע להן אין אותה זכאות?

היו"ר מ' שטרית:

תודה.

אני מבקש להזכיר לחברי הכנסת השואלים, ששאלה נוספת היא במסגרת של דקה, ואני מבקש שלא להאריך מעבר לכך.

חבר הכנסת בני אלון, במסגרת זמן של דקה. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אני מחזק את ידי סגן השר בהרחבת הוועדה, אם באמת כך יהיה, ובהבאת ייצוג. אני יודע שכחבר כנסת יש אלי פניות בנושאים האלה מכל שכבות הציבור, ואני בטוח שכך גם לך ולכל שאר חברי הכנסת.

הייתי רוצה שחברי כנסת רבים ככל האפשר, לאו-דווקא על בסיס מפלגתי, יוכלו לדעת ולהיות שותפים בהרכב הזה של הוועדה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה.

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

ודאי שוועדה ציבורית אינה צריכה להיות מורכבת מנציגי מפלגות כאלה ואחרות, אבל כשאני מקבל שאלתא שמינו כך וכך חרדים, מותר לי גם לבקש במשרד ובעוד מקורות שאני יכול להשיג, לבדוק, מי היו חברי הוועדה הקודמת. מתברר, ומעניין מאוד שהיו שמונה נציגי מפלגת העבודה, שלושה מקורבי הקואליציה, והיו גם שלושה נציגי ממשלה – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תפסיק לשקר לכנסת.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אל תפריע לסגן השר להשיב לך. חבר הכנסת בן-מנחם, יש סדר לדיון. אתה אמרת את דבריך, הוא שמע אותך, תשמע עכשיו את דבריו. אתם לא חייבים להסכים ביניכם, אבל בואו נעשה את זה בצורה תרבותית ומסודרת. אדוני סגן השר.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני חושב שחבר הכנסת אלי בן-מנחם קיבל את התשובה. אני מבין שזה מפריע לו. עובדה שהוא — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — — החרדים, יש או אין?

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני מבקש שתעזוב את האולם.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

יש — — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יש 17 מתוך ה-20, או לא?

היו"ר מ' שטרית:

סגן השר, תסלח לי. חבר הכנסת בן-מנחם, אני מבקש שתעזוב את האולם.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני אעזוב, אל תדאג.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

עכשיו יותר קל לענות. מתוך 23 יש תשעה חילונים, שהם: שלמה מדינה, חיים צורי, ויקטור רובין, ניסן מוריס, מרים בונפיל, מאיה תבורי – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא ייאמן.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

נשאלתי שאלה ואני עונה.

– – ישראל שוורץ, גבי דגני, דוד מגדיש. עשרה חילונים. כמה חרדים? ודאי שהיתר הם דתיים וחרדים, אבל אני לא חושב שהוועדה הזו מורכבת לפי מפלגה כזו או אחרת. מדובר פה באנשי ציבור, שעושים את מלאכתם נאמנה.

אני רוצה לומר לחברת הכנסת גוז'נסקי, שצריך לבחון את הוועדה הזו לפי המעשים והתוצאות של פעולותיה. אם יבואו לכאן וישאלו שאילתא על מקרה כזה או אחר של אדם מסקטור זה או אחר, שבפועל לא קיבל תשובה – וזה לא היה בסדר שלא ניתנה תשובה, את זה צריכה לבקר ועדה ציבורית – אבל לא מהו ההרכב, כי ההרכב הוא תמיד של נציגי ציבור, פעם כאלה ופעם אחרים.

אני רק הדגשתי בתשובה הראשונה שלי, שלא זרקנו את מי שהיה בפעם הקודמת.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כמה חרדים יש ברשות השידור?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

היינו הוגנים, השארנו את אנשי מפלגת העבודה והכנסנו גם אחרים. מה קרה? יש ביניהם גם חרדים וגם דתיים. הרי אצל פואד לא היה אף – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

– – –

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

והפעם יש גם כאלה וגם כאלה. מה יש?

היו"ר ר' אדרי:

לא כולם יחד.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

יש עשרה חילונים. כך מציגים את השאלה, וכך אני עונה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם החילונים האלה יחזרו בתשובה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, על תשובותיך.

שאלות ותשובות

היו"ר ר' אדרי:

אני מזמין את אדוני סגן שר הבינוי והשיכון לדוכן, להשיב על שאלתא מס' 143, של חבר הכנסת אחמד סעד, בדבר בניית 3,500 דירות חדשות באריאל.

בניית 3,500 דירות חדשות באריאל

חבר הכנסת א' סעד שאל את ראש הממשלה ביום ג' בחשוון התשנ"ז (16 באוקטובר 1996):

ב"הארץ" מיום 8 באוקטובר 1996 פורסם, ששר התשתיות וסגן שר השיכון אישרו תוכנית שעל-פיה יבנו 3,500 דירות חדשות באריאל.

רצוני לשאול:

1. האם אישרה הממשלה תוכנית כנ"ל?

2. נוכח תהליך השלום, האם נשקל למנוע ביצוע תוכנית זו?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

1. הממשלה לא אישרה תוכנית כזאת.

בעצם אני קורא פה תשובה שראש הממשלה ענה לפני חודשים מספר; אני לא יודע משום מה היא לא נמסרה לכנסת.

2. בהסכם אוסלו אין שום הגבלות על בנייה בהתיישבות, כשם שאין מגבלות על הבנייה בערים ובכפרים הערביים.

מטרת הבנייה ביהודה ובשומרון היא לספק את צורכי הגידול הטבעי של האוכלוסייה. אין שום אפשרות להפסיק גידול זה, כשם שאין אפשרות למנוע מיהודים הרוצים לגור בשטחי יהודה ושומרון לרכוש דירות שם. הממשלה אינה מאלצת איש לעשות כן.

מניעת בנייה באזור כלשהו כמוה כייבוש היישובים בו – זה צעד מפלה ובלתי דמוקרטי בעליל.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך. חבר הכנסת סעד, האם יש לך שאלה נוספת? אין שאלה נוספת. אני מודה לך, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, ואני מודה לשואל.

הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – העברה אגב גירושין), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

היו"ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק פ/743 מס שבח מקרקעין (תיקון – העברה אגב גירושין), התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת מאיר שטרית. אדוני, הנמקה מהמקום.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק המונחת פה בפנינו נועדה לתקן איזה פגם שקיים היום בעניין העברת נכסים שיש בידי בני זוג בעת גירושין.

חוק מס שבח מקרקעין קובע בסעיף 4א, כי כאשר בני זוג מקבלים פסק-דין לגירושין, הם רשאים להעביר נכסים ביניהם ולחלק נכסים ביניהם או להעביר אותם לילדיהם וכל העסקה הזו פטורה ממס שבח. אבל החוק הקיים היום איננו פוטר ממס שבח נכסים שהם לא בבעלות הבעלים בני הזוג; למשל, נכסים שהם בחכירה ל-49 שנים אינם פטורים ממס שבח. כמו כן, המצב הקיים היום מחייב שיהיה פסק-דין של גירושין כדי שיהיו פטורים ממס שבח. ואין כוונה כזאת. הרי איזה הבדל יש בין נכס שבבעלות לבין נכס שחכור ל-49 שנים?

לכן, אדוני היושב-ראש, הצעת החוק באה להציע לתקן את החוק הקיים היום כך שגם במקרה שמעבירים נכס שהוא בחכירה ל-49 שנים, ולא בבעלות, גם אז תהיה העסקה הזאת פטורה ממס שבח. וכן כאשר גירושין נעשים, למשל, בהסכמה ללא פסק-דין, גם אז בני הזוג ייהנו מאותו פטור ממס שבח, ואין צורך לקפח אותם בגין כך.

אדוני היושב-ראש, מאחר שאין פה נציג ממשלה ששייב, אני מבקש להעביר את הצעת החוק לדיון ולהכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכספים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מאיר שטרית, על הצעתך. אני חושב שהיא הצעה חשובה מאוד והיא ראויה.

חבר הכנסת אופיר פינס מבקש להתנגד ולהסיר את הצעת החוק. בבקשה, אדוני, חמש דקות מהדוקן.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, נקבע סדר-יום חדש לכנסת ועוד לא קיבלנו אותו. אפשר לקבל את סדר-היום החדש?

היו"ר ר' אדרי:

זה בדרך, אני מקווה שבתוך כמה דקות הוא יונח על שולחן חברי הכנסת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חבר הכנסת מאיר שטרית, חברי חברי הכנסת, היוזמה של חבר הכנסת שטרית היא יוזמה ברוכה. בסך הכול הוא מנסה לתקן איזו עוולה באשר לסיטואציה מיוחדת בחיים, לא עלינו, לא על חברינו, ולא צריך להקשות על בני זוג שנאלצים או מחליטים להתגרש ולהטיל עליהם עונש. אלא מאי, אני בהחלט מתנגד. אני לא אומר את זה מבחינה טכנית לצורך קבלת זכות דיבור.

חברי חברי הכנסת, מדינת ישראל פוטרת או מאבדת הכנסות כתוצאה מפטורים בשיעור של 3 מיליארדי שקלים ויותר בשנה. זאת המציאות. למעלה מ-3 מיליארדי שקלים של פטורים, שלגבי חלק מהם אין מושג איך הם נוצרו, איך הם נכנסו לספר החוקים ואיך הם באו לאוויר העולם; אין יד מכוונת. חברי כנסת מעלים הצעות חוק טובות או פחות טובות, חלקן עוברות וחלקן אינן עוברות. הממשלה מתקנת תיקונים כתוצאה מלחצים כאלה ולחצים אחרים. בכל מערכת הפטורים של מדינת ישראל אין לא יד מכוונת, לא היגיון פנימי, ואי-אפשר להמשיך בדרך הזאת.

אני מתייחס להצעה של חבר הכנסת שטרית כהצעה הנתמכת על-ידי הממשלה, כי כתוב הנמקה מהמקום – הממשלה לא יכולה מצד אחד לגזור על הציבור גזירות ב-7 מיליארדי שקל ומצד שני לתת למישהו סוכרייה. אין דבר כזה. זו אותה ממשלה, זה אותו שר אוצר, אותו משרד. אנחנו רק שבועיים

אחרי אישור התקציב של המדינה, פתאום יש כסף, פתאום אפשר לתת פטורים? למה? כי חבר הכנסת שטרית ולא אני ביקשנו? כי מישו מהקואליציה ביקש ולא מישו מהאופוזיציה?

אתם יודעים מה אמר לי שר המשפטים, שהוא יושב-ראש ועדת השרים לענייני חקיקה בנושאים האלה? הוא אמר לי: חבר הכנסת פינס, חבל לך על הזמן, אל תביא לנו שום חוק שמשמעותו שקל אחד בתקציב המדינה, בסעיף התקציב, או בסעיף אובדן ההכנסות. שקל אחד – אמר לי שר המשפטים, יושב-ראש ועדת השרים לענייני חקיקה.

אבל חבר הכנסת שטרית קיבל היתר, הוא מהקואליציה, הוא יכול להביא הצעות, הוא מקבל גיבוי ממשלתי. למה? השקל שלו אחר מהשקל שלי? הפטור שלו אחר מהפטור שלי?

אני מציע לכנסת הזאת שלא להסכים לשום יוזמה, ואפילו היא ברוכה, עד שהממשלה תקבע – – –

אברהם פורז (מרצ):

זה לא סכומים משמעותיים, זה טרגדיות – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מדבר כעת על העיקרון. חבר הכנסת פורז, אני הקדמתי ואמרתי – ואתה לא היית באולם – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

על אילו עקרונות אתה מדבר?

אופיר פינס-פז (העבודה):

– – שההצעה היא הצעה טובה, אבל אתה יודע מה הוא היקף הפטורים במדינת ישראל? להזכיר לך? הרי אתה יודע, למעלה מ-3 מיליארדי שקל, על המון דברים קטנים, על המון דברים לא ברורים.

אברהם פורז (מרצ):

אבל זה דבר צודק.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה בהחלט דבר צודק. אני אומר שהדבר צודק, אלא שאין ראייה כוללת.

היו"ר ר' אדרי:

אבל, אדוני חבר הכנסת פינס, אולי היה ראוי, אם אתה מתנגד להצעה מסוג זה, תתקן בכלל את ההצעה של פטור ממס שבח על רכוש שהוא לא רכוש מינהל מקרקעי ישראל.

אופיר פינס-פז (העבודה):

יפה, נכון.

היו"ר ר' אדרי:

במקרה זה בסך הכול השוואה – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

כבוד היושב-ראש, זו הצעה ראויה, אני לא מתווכח על ההצעה, אני מתווכח על הדרך. סגן שר האוצר היה כאן במליאה אתמול ואמר: הקמתי ועדה, ועדת-גבאי, שצריכה להגיש את מסקנותיה בתוך חודשיים. אני לא יודע. לא נראה לי. על העובדה שההצעה של חבר הכנסת מאיר שטרית היא הצעה ראויה, אין ויכוח במליאה. אפשר לעבור לסדר-היום ולהגיד או.קיי, בואו נתמוך, אבל יש גם דברים שמעבר לכך. יש ועדה ציבורית בראשות יורם גבאי, שצריכה לתת תשובות. אני מציע שהיא תדון בהצעה שלו. יש לי הצעת חוק שמדברת על משק סגור לנושא הפטורים במדינת ישראל, שאי-אפשר לתת רק למי שמפעיל פה איזה לחץ צודק או לא צודק, אלא אם אתה נותן פטור נוסף חדש תוריד פטור שווה ערך אנכרוניסטי, שכולנו מסכימים שצריך להוריד אותו. לפני שבועיים הביאו הצעת חוק תקציב המדינה – 7 מיליארדי שקל אובדן הכנסות, העברנו אותו. כל הדברים האלה לא נראים לי. ולכן, מהטעמים העקרוניים האלה אני מציע לדחות את הצעת החוק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת פינס, על דבריך.

זכות התשובה לחבר הכנסת מאיר שטרית, מציע הצעת החוק. אנחנו דנים בחוק מס שבח מקרקעין (תיקון – העברה אגב גירושין). בבקשה, אדוני.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מתפלא על עמדתו של חבר הכנסת פינס – ואני בדרך כלל מעריך מאוד את עמדתו – שמנסה לתקן עוול אחד באמצעות עוול שני. מה אתה אומר? אתה אומר: זה לא בסדר שהממשלה לא מאשרת לי להגיש הצעת חוק מכיוון שאני מהאופוזיציה, אבל מאשרת למאיר שטרית להגיש הצעת חוק, אפילו שהיא צודקת, כי הוא מהקואליציה. ובגלל זה אתה מתנגד להצעת החוק, אפילו שבעיניך ולדעתך היא ראויה. אתה מנסה לתקן עוול אחד באמצעות עוול אחר.

ראשית, אני יכול לספר לך כחבר כנסת ותיק, בממשלה הקודמת, בכנסת הקודמת שאתה לא היית בה, אנחנו סבלנו מהתופעה שאתה מדבר עליה. הממשלה לא אישרה לנו שום הצעת חוק, אפילו היתה נכונה וצודקת, ואישרה הצעות חוק לחברי קואליציה. זה דבר מקובל בפוליטיקה. אם תחכה עד שיבוא מישור ויתקן סדרי עולם ויקבע סדרי עדיפויות – תאמין לי, אני חכייתי הרבה שנים, זה לא יקרה לעולם. לכן, כחבר כנסת אין לך ברירה אלא בכל פעם לתקן פינה פה ופינה שם, וזו אחת הפינות שהיום מביאים אותה לתיקון.

הדבר השני שאני מבקש להביא בפניך: אני מביא לא רק הצעות חוק המקלות על הציבור, לעתים אני מביא גם הצעות חוק שלא מקלות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא האשמתני אותך בזה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אתה אמרת שיש הרבה פטורים. הדוגמה היא: יש הצעות חוק שלי, שמגיעות לדיון בקריאה ראשונה בשבוע הבא, שמבטלות שני מקלטי מס שנוצלו לרעה בידי כל מיני קבלנים, בעלי נכסים וכן הלאה, שהן לטובת אוצר המדינה. זאת אומרת, יש איזון במערכת. לכן אני חושב שגם אתה לא צריך להתנגד להצעת החוק, שהיא נכונה וראויה.

היו"ר ר' אדרי:

ההצעה פשוט באה למנוע אפליה קיימת בין בני זוג.

אנחנו עוברים להצבעה. מי להצעת החוק ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 10

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון העברה אגב גירושין), התשנ"ז–1996, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 10, נגד אין, אחד נמנע. הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – העברה אגב גירושין), התשנ"ז–1996, נתקבלה, והיא עוברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה.

נסים דהן (ש"ס):

ההצבעה שלי לא נקלטה.

היו"ר ר' אדרי:

נוסיף את קולו של חבר הכנסת דהן. בסך הכול, 11 חברי כנסת בעד.

אני מודה למציע, אני מודה גם לנמנע.

הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – הרתעת מוציאי לשון הרע), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – הרתעת מוציאי לשון הרע), התשנ"ז–1996, הצעת חוק פ/609, של חבר הכנסת מאיר שטרית. אדוני, הנמקה מהמקום.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רבותי חברי הכנסת, אני חושב שהצעת החוק הזאת נוגעת גם לכם, וכדאי שתשימו לב לנאמר בה. לשמחתי, הממשלה מסכימה להצעת החוק הזאת, אומנם בתיקון מסוים, ואני מודיע שאני מסכים לו.

אדוני היושב-ראש, במצב הנוכחי, כאשר אדם תובע אדם שני על לשון הרע או על הוצאת דיבה, לא מספיק שבבית-המשפט מוכח שהאיש שהוציא דיבה באמת שיקר והאיש הזה מורשע, כי עדיין לנפגע לא יוצא כמעט דבר. כדי שהוא יקבל פיצוי, הוא צריך להוכיח שנגרם לו נזק ומה מידת הנזק שנגרם לו. כאן מתחיל סיפור שלם. אביא דוגמה, וחברי הכנסת מכירים את זה: כשאתה תובע מישהו על הוצאת דיבה – נניח שהוא אמר שאתה שקרן ואתה מוכיח בבית-המשפט שאתה לא שקרן אלא אמרת אמת – אתה צריך להוכיח עכשיו נזק. אתה אומר: נגרם לי נזק, כי אני בן-אדם לא שקרן, והוא אמר שאני שקרן. הצד השני אומר עכשיו: נכון, אתה לא שקרן, אבל ממילא אין לך שם טוב. עובדה, פעם, לפני 20 שנה, גנבת מחברת בכיתה, הרבצת למישהו והשתתפת בקטטה. במקרה כזה אתה לא מוכיח נזק ואתה לא רשאי לקבל שום פיצוי.

הצעת החוק שלי, אדוני היושב-ראש, מציעה לתקן את החוק כך שייאמר, שכאשר אדם מורשע בעבירה של הוצאת דיבה לא צריך התובע להוכיח שנגרם לו נזק, מספיקה ההרשעה עצמה כדי לתת לבית-המשפט את הרשות לקבוע קנס של 50,000 שקל על עצם תביעת הדיבה. בית-המשפט רשאי לפסוק את הקנס הזה נוסף על כל עונש אחר שהוא רוצה לפסוק על האדם שהורשע בעבירה הזאת.

הסעיף השני בהצעת החוק שלי אמור היה לתקן את דרך הדיון. אני הסכמתי, על-פי פניית משרד המשפטים, לבטל את הסעיף השני בהצעת החוק, ולכן, לקראת הקריאה הראשונה יובא רק הסעיף הראשון, כפי שאני מציג אותו כאן בפניכם.

אני אודה לך, אדוני היושב-ראש, אם הצעת החוק הזאת תועבר לדיון בוועדה המתאימה, ואני חושב שזו ועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שטרית, על הצעתך.

אני מבין שהממשלה לא מתנגדת, ואנחנו עוברים להצבעה. מי להצעת החוק? מי נגד?

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 13

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון הרתעת מוציאי לשון הרע), התשנ"ז–1996, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 13, נגד אין, נמנעים אין. הצעת החוק של חבר הכנסת שטרית נתקבלה בקריאה טרומית, והיא תועבר להכנה לקריאה ראשונה לוועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה למציע, תודה לחברי הכנסת.

שאלות ותשובות

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא, שאלות לסגן שר החינוך, התרבות והספורט. אדוני, בבקשה.

הסתה נגד המדינה בבית-הספר התיכון בג'ת

חבר הכנסת ר' זאבי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997):

הובא לידיעתי, כי מנהל בית-הספר התיכון בכפר ג'ת במשולש מפיץ בין תלמידיו חומר הסתה נגד המדינה.

מצ"ב העתק של איגרת ברכה לתלמידיו לרגל חג עליית מוחמד לשמים, שבה דובר, בין השאר, על מרירות המוסלמים באשר למתחולל בירושלים, וכי זה מחייב את כל המוסלמים להתאזר בסבלנות ובכוח להגן על המקומות הקדושים למוסלמים ולנוצרים.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע הדבר למשרדך?

2. האם מותר למנהל בית-ספר לנהוג כך?

3. מה ייעשה בנדון?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

3-1. מנהל בית-הספר הוזמן לבירור בפני המפקח הישיר על בית-הספר והמפקח המרכז במגזר הערבי. הם העמידו אותו על חומרת תוכן דבריו.

המנהל הבהיר, כי לא היתה לו כל כוונה זדונית לפגוע במרקם היחסים בין היהודים לבין הערבים, וכי הוא דוגל בהבנה ובדו-קיום במדינה. הוא הביע צער והתנצל על הרושם שעשו דבריו, וטען כי דבריו נכתבו בתום לב.

תוצאות הבדיקה הועברו למנהל המחוז להמשך הטיפול.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת זאבי. אדוני, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, אדוני סגן השר, אני מודה לך על התשובה, אבל אני חושב שמשרדכם לא נקט את האמצעים הנכונים. אם זו היתה תופעה חריגה במגזר הערבי, אפשר לעבור על טיפול כזה לסדר-היום, אבל אני הבאתי רק סימפטום מתוך קבוצה של פניות שהיו אלי וחומר שהצטבר ביד, האומר כי מנהלים ומורים במגזר הערבי מסיתים נגד המדינה. במקרה הספציפי הזה של הכפר ג'ת הוא השתמש במונח "להתאזר בכוח" בעניין הגנת המקומות הקדושים למוסלמים בירושלים. "בכוח" – זה אומר הרבה מאוד. לפי דעתי, משרד החינוך והתרבות צריך היה להגיד למנהל הזה שהוא נפרד ממערכת החינוך ושילך לחפש פרנסה במקום אחר. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מקבל את דברך, שיכול להיות שהבדיקה לא היתה מספיק יסודית או מספיק רצינית, והתגובה של המשרד היתה צריכה להיות יותר חריפה, יותר תקיפה, בחזקת "יראו וייראו". עם זאת, אני יודע

שמשדד החינוך עוקב ומפקח כל הזמן על התופעה שהזכרת. אני מציע גם לא להכליל בהכללה גורפת את כל המגזר הערבי ולהאשימו בהסתה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מכיר בית-ספר בכפר בגליל שמחנכים בו להכרה במדינה ולדו-קיום יהודי-ערבי.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לכן אני אומר – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זה כך ברוב בתי-הספר, הרוב המכריע של המורים. לא כולם.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לכן אמרתי, חברת הכנסת גוז'נסקי: אני מציע לא להכליל בהכללה גורפת. אני אומר: פיקוח – כן, הכללה – בשום פנים ואופן לא.

תקצוב המכללות

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ט בטבת התשנ"ז (8 בינואר 1997):

בארבע המכללות האקדמיות ילמדו בשנים הקרובות כשליש מהתלמידים לתואר ראשון.

רצוני לשאול:

1. מה היא עמדת משרדך כלפי הפער הנוכחי של 4:1 בתקציב הרגיל בחישוב לתלמיד במכללות הנ"ל, לעומת התקציב הרגיל לתלמיד באוניברסיטאות, ומה יעשה לצמצומו?

2. מה יעשה כדי להפנות למכללות הנ"ל הקצבות ייעודיות ולהקים בהן תשתית מחקרית?

3. מה ייעשה להכללת המכללות בין מקבלי המלגות מקרן "מעוף" לקליטת מרצים ערבים ומהקרן למלגות לפוסט-דוקטורט?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. למעשה, הפער המצוין בשאילתא לא קיים. התקצוב של המכללות כמעט זהה לתקצוב האוניברסיטאות, אולם באוניברסיטאות מלמדים לתארים מתקדמים ומדעי הטבע.

2. המכללות, בעצם הקמתן, אינן מסוגלות לקלוט את כל תלמידי התארים המתקדמים, ובפיתוח מסלולים מחקריים נוספים במכללות יהיה משום בזבז.

3. המלגות המוזכרות בשאילתא קשורות למחקר. מכל מקום, למכללות ניתנים כספים מספיקים בהקצבות השוטפות לקליטת סגל חדש, לרבות מרצים ערבים. בכל המכללות עדיין יש תקנים פנויים למרצים במסלול הרגיל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, ודאי ידועה לך המגמה של הגידול במספר התלמידים במכללות. אני רוצה להעלות חשש: האם המשרד שלך ער לעובדה שמכללה אקדמית – אני מדברת רק על המכללות האקדמיות – שבה אין מחקר, תהיה בעצם מוסד לימודים לעניים או מוסד לימודים מדרגה ב'? והרי לא זו הכוונה.

אני חושבת שפיזור המכללות חשוב מאוד, אבל כדי להבטיח את הרמה האקדמית שלהן, חייבים לאפשר שם מחקר. הנושאים הנלמדים שם הם נושאים מוגבלים. נכון, לא לומדים שם רפואה, למשל, ואין מחקרים ברפואה. אבל גם במדעי החברה והרוח החוקרים חייבים לקבל אפשרויות למחקרים. אותו דבר לגבי שכר הלימוד: שכר הלימוד במכללות מכסה למעלה ממחצית ההוצאות, לעומת האוניברסיטאות, שבהן שכר הלימוד מכסה רק 20% מההוצאות.

לכן אני חושבת שיש לנו עניין, במערכת החינוך העל-יסודי, במערכת החינוך להכשרה אקדמית, להביא לכך שהמכללות תעלינה ברמתן. שלא יהיה מצב של מכללות אקדמיות נחותות, שלומדים בהן כאילו רק בני עניים.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מסכים אתך, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, שזו צריכה להיות השאיפה, שהמכללות תהיינה מתקדמות ולא תהיינה מוסדות לעניים. עם זאת, אינני בקיא מספיק, כדי לתת לך תשובה עם כל הפירוט שביקשת. לכן אני לא לוקח על עצמי להשיב תשובה שאיננה רצינית. אשתדל להעביר אליך את החומר ואת השיקולים של המועצה להשכלה גבוהה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לאדוני סגן השר על תשובותיך.

הצעת חוק הבזק (תיקון – הנחת רשת כבלים בבית משותף), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק הבזק (תיקון – הנחת רשת כבלים בבית משותף) – הצעת חוק פ/686, של חבר הכנסת אברהם פורז. הנמקה מהמקום. הממשלה אינה מתנגדת. אדוני, בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מטרת הצעת החוק לאפשר פריסת רשת כבלים בבית משותף, בדומה לפרוצדורה שיש לגבי רשת הטלפונים, ושינוי המצב הנוכחי, שלפיו צריך הסכמה של רוב בעלי הדירות. יש מקומות שבהם, עקב אי-הסכמה בין בעלי הדירות, הבניין לא מחובר לכבלים, וגם אלה שרוצים לקבל שידורי כבלים, אינם יכולים.

צריך להזכיר, שחלק מהשידורים הציבוריים במדינת ישראל משודרים אך ורק באמצעות הכבלים. כך, למשל, השידורים מהכנסת המשודרים בערוץ-33 של רשות השידור, הם רק בכבלים. שידורי הטלוויזיה החינוכית בערוץ-23, גם הם רק בכבלים; כך ששידורים ציבוריים נקלטים רק דרך הכבלים.

הכבלים לא מפריעים לאף אחד. חיבור החוטים בתוך בית, איננו צריך להפריע לאף אחד. זו צריכה להיות פעולה שגרתית.

אני מודה לממשלה על תמיכתה בהצעת החוק. אם הצעת החוק תעבור, אני מציע להעבירה לוועדת הכלכלה, כי היא הוועדה העוסקת בחוק הבזק.

היו"ר' אדרי:

תודה, אדוני על הצעתך. יש לנו הצעה אחרת, של חבר הכנסת נסים דהן, המבקש להסיר את ההצעה. בבקשה, אדוני, חמש דקות לרשותך מעל הדוכן. כאמור, אנחנו דנים בהצעת חוק הבזק (תיקון – הנחת רשת כבלים בבית משותף).

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מתפלא על חבר הכנסת פורז, שבניגוד להשקפת עולמו הפוליטית, המדינית והכלכלית, מגיש הצעת חוק כזו. מה אומרת הצעת החוק, אדוני חבר הכנסת פורז? שברכוש משותף השייך לכל הדיירים, דייר אחד יקבע לכולם מה לעשות ברכוש המשותף. הרי זה לא יעלה על הדעת.

אברהם פורז (מרצ):

נסים דהן (ש"ס):

סליחה, אבל זה רכוש משותף, אתה מדבר על קניינו של האדם, אתה פוגע בזכות קניינו של האדם, דבר שהוא נגד השקפת עולמך. הרי לפי השקפת עולם זו החדשה שלך, חבר הכנסת פורז, דייר אחד ברחוב בר-אילן יבקש למנוע נסיעה בשבת, ואתה תגיד לו שהוא צודק.

איך זה ייתכן שדייר אחד יקבע ל-24 דיירים, במקרה הטוב, או ל-300 דיירים במקרה פחות טוב? אם הוא גר במלון דירות – אני לא רוצה להזכיר שמות, כי אני לא רוצה לעשות פרסומת – או ב"קלאב הוטל" באיזה מקום, שמדובר בו ב-300 דירות – דייר אחד יקבע ל-300 משפחות מה לעשות ברכוש המשותף, והוא יחליט שמעבירים כבלים לטלוויזיה, ולפעמים זה יצטרך לעבור דרך חדר מדרגות. הוויכוח ביני לבינך על אסתטיקה יכול להיות כמו ויכוח בין הים הגדול לים הקטן. לדעתי, להעביר דרך חדר מדרגות כבל אחד, זה בכלל לא אסתטי, ולדעתך זה יכול להיות אסתטי וחצי. ניתן לדייר אחד לקבוע עבור 300 דיירים?

חברי חברי הכנסת, לא יעלה על הדעת שניתן את ידנו לחוק כזה, רק משום שדייר אחד מבין כל הדיירים החליט לראות טלוויזיה בכבלים, והוא יכפה את דעתו. תראו מה שקורה פה: ברגע שרוב הדיירים מתנגדים, גם מיעוט הדיירים לא יוכל לרכוש את שירותי הטלוויזיה בכבלים. ברגע שנתייר לדייר אחד – מספיק שאותה חברה של טלוויזיה בכבלים תשחד אותנו בשירות חינום, כדי שיתן את הסכמתו, ואז תוכל לעשות רווחים מרוב הדיירים. זאת אומרת, דייר אחד יקבל את השירות חינום, וכל האחרים ישלמו. הרי זה פתח לכל אותן חברות כבלים לשחד בכל מיני דרכים דייר אחד. הם ימצאו דייר אחד עם חולשה מסוימת, כדי לשחד אותו לתת את הסכמתו, כדי לחבר עוד 99 דיירים. כאשר הרוב מחליט – מה לעשות, אנחנו נמצאים במדינה דמוקרטית – רוב הדיירים יכול בהחלט לכפות את

דעתו על המיעוט. אבל שדייר אחד יכפה את דעתו? הרי בכך אנחנו פותחים פתח להונאות, לקנוניות ולא-צדק.

לכן, ידידי חברי הכנסת, לדעתי – ואני חושב שגם לדעתכם – לא נוכל לתת את ידנו לחוק זה. יכולת לתקן, חבר הכנסת פורז – וזו הצעתי – שוועד הבית יקבע. לכל בית, על-פי תקנון הבתים המשותפים, יש ועד בית. ועד הבית הוא שיקבע ברוב רגיל. יכול להיות שבוועד הבית יהיו שלושה אנשים, ושניים מתוך שלושה יקבעו, אבל לא ייתכן שוועד הבית לא יהיה משותף ולא יהיה מעורב, ורק דייר אחד יקבע לכל 300 הדיירים על-פי דוגמה אחת, או אפילו ל-24 או לשמונה דיירים. הוא שיקבע להם מה יהיה אופי הבית ואיפה יעברו הכבלים. תחשוב בעיקר על הערתי, שחברות הכבלים תנצלנה את החוק, ודי בכך שתשחדנה דייר אחד מתוך ה-300, כדי לכפות על 299 דיירים אחרים להתחבר לכבלים ולשלם.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת דהן. אנא תשובתך, אדוני חבר הכנסת אברהם פורז.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש: א. חברות הכבלים יכולות להסתדר גם בלי דיירים בבית זה או אחר; הן לא משחדות אף אחד, ואל תחשיד אותן בדברים האלה. זה לא מכובד.

הדבר השני: המטרה היא לאפשר לכל אדם שרוצה לקבל שירותי טלוויזיה בכבלים, להתחבר אליהם כמו שהוא מחובר לטלפון, למים, לחשמל, לגז ולשירותים אחרים, ושאף אחד לא יוכל למנוע ממנו את קבלת השירות הזה.

אני רוצה להזכיר, שהממשלה ומשרד המשפטים בחנו את הצעת החוק, והממשלה תומכת בה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך על דבריך.

אנחנו עוברים להצבעה. חברי הכנסת, אנחנו מצביעים על הצעת חוק הבזק (תיקון) – הנחת רשת כבלים בבית משותף). מי בעד ומי נגד?

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 9

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הבזק (תיקון הנחת רשת כבלים בבית משותף)

התשנ"ז-1966, לדיון מוקדם בוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 9, נגד – 1, נמנעים – אין. הצעת החוק של חבר הכנסת אברהם פורז נתקבלה בקריאה טרומית, והיא תעבור להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכלכלה של הכנסת. תודה לאדוני חבר הכנסת פורז, תודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – משכורת וגמלאות)

(הצעת חבר הכנסת ח' מירום)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – משכורת וגמלאות), של חבר הכנסת חגי מירום. הנמקה מהמקום. הממשלה איננה מתנגדת. אני מבקש להסב את תשומת לב חברי הכנסת לכך שהשרים אינם נוכחים כאן, משום שמתקיימת כעת ישיבת קבינט, במקרה על נושא חשוב ביותר שעומד על סדר-יומנו. לכן אנחנו פוטרם אותם מהנוכחות כאן. אדוני חבר הכנסת מירום מסכים אתי?

חגי מירום (העבודה):

בהחלט, אדוני. אני חושב שאתה נוהג בהגינות רבה, כאשר אתה מגן על ממשלה שאתה באופוזיציה לה. בכל זאת היא יושבת עכשיו על דברים גורליים, שהם ברומה של מדינה. זה הגיוני.

היו"ר ר' אדרי:

והיא עושה גם דבר נכון במקרה זה.

חגי מירום (העבודה):

על-פי תפיסתנו, במקרה זה היא פועלת נכון.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש את הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – משכורות וגמלאות), ולספר לכם, כי זה תקופה ארוכה מאוד אין תזוזה ואין פתרון לעניין קביעת המשכורות של ראש הממשלה, שרים וסגני שרים, ובמיוחד פנו אלי סגני שרים בבקשה שאנסה לקדם את עניין החקיקה.

סעיף 45 לחוק-יסוד: הממשלה קובע, שמשכורותיהם של ראש הממשלה, השרים וסגני השרים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריה או לשאיריהם לאחר מותם ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה ציבורית שהכנסת מינתה לכך.

זה לא הגיוני, כי לא צריך להביא בחקיקה כל שינוי במשכורות של ראש הממשלה, שרים וסגני שרים. ועדה ציבורית שהכנסת מינתה לכך – יש בעיה עם מינוי ועדה כזאת. מה שאני מציע כאן הוא להחזיר את הנוהג שהיה בעבר, שוועדת הכספים היא הוועדה שתקבע את משכורותיהם של ראש הממשלה, שרים וסגני שרים, בהתאם לגובה המשכורות של חברי הכנסת. זה לבה של ההצעה.

אני מציע ומבקש מהחברים להתחשב בכך שהיתה הסכמה. חבר הכנסת בניזרי, אני חושב שהושגה הסכמה של הממשלה, נכון? אתה בדקת את זה, כי אני לא שמעתי את זה מהם.

שלמה בניזרי (ש"ס):

חגי מירום (העבודה):

ונדון בבעייתיות של העניין הזה בהמשך החקיקה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מירום על הצעתך, שהיא במקומה והיא ראויה. גם אין מתנגדים.

אנחנו עוברים להצבעה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון משכורות וגמלאות)

לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

שמונה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים. הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – משכורות וגמלאות), של חבר הכנסת מירום, נתקבלה בקריאה טרומית, והיא תעבור לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה. תודה, אדוני חבר הכנסת מירום, על הצעתך; תודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק יום ירושלים, התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת ח' פורת)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק יום ירושלים, התשנ"ז–1996 – הצעת חוק פ/630, של חבר הכנסת חנן פורת. אדוני, הנמקה מהמקום. הממשלה אינה מתנגדת.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, דווקא בימים אלה שבהם אנחנו עדים להחלטות גורליות בדבר עתידה של ארץ-ישראל, ובמלאות 30 שנה ליום ירושלים ולשחרורה של ירושלים, אני חושב שיפה תעשה הכנסת אם תכיר ביום ירושלים ותכריז עליו כעל יום חג שיוחג מדי שנה בשנה כחג מדינה וייקרא: יום ירושלים.

עיקרי ההצעה לקוחים מן ההצעה של יום העצמאות כיום חג לאומי, בהבדל אחד: כאן לא מדובר על יום שיש בו חובה של ביטול מלאכה, אלא יום חופשי. אני חושב שבימינו שלנו, כשרבים מן הימים עדיין מוגדרים כיום בחירה – ודומני שאפילו 1 במאי נותר עדיין כיום בחירה – מן הדין שיום ירושלים יהיה יום בחירה. המסגרת, העיצוב, ייקבעו על-ידי הממשלה.

ניתן מתנת חג לירושלים, במלאות 30 שנה לשחרורה, והייתי שמח מאוד אם הכנסת כולה היתה מתאחדת סביב הצעת החוק הזאת.

אני רוצה להוסיף רק מלה אחת, אדוני היושב-ראש. בשעתה הוגשה הצעת חוק זו לא רק על-ידי, אלא גם על-ידי מוטה גור, זכרו לברכה, משחרר ירושלים. הוא האיש שיזם יחד אתי את הצעת החוק הזאת. כמפקדי בחטיבת הצנחנים, אני חושב שיהיה בזה גם ביטוי נאה לזכרו של מוטה גור, שעל שמו קרוי היום הרחוב המוביל אל שער האריות. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת פורת. הצעה אחרת לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, המבקשת להסיר את הצעת החוק. גברתי, חמש דקות לרשותך, מעל הדוכן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לכאורה הצעתו של חבר הכנסת חנן פורת עוסקת בזכויות עובדים, ובכלל היא היתה צריכה להיות קשורה לכאורה לימי מנוחה וימי בחירה שעובדים רשאים לבחור במסגרת החופשה השנתית שלהם. אבל, כפי שציין חבר הכנסת פורת בדברי ההסבר שלו, ששמענו זה עתה, הצעת החוק הזאת היא הצעת חוק פוליטית, ובינה לבין זכויות העובדים אין שום דבר.

הצעת החוק של חבר הכנסת חנן פורת באה לנסות להעלות שוב את הנושא של ירושלים כנושא שבו אפשר יהיה לנגח את כל מי שתומך בתהליך מדיני שבתוכו כלול פתרון צודק בנושא ירושלים.

אני ערה לעובדה שביוני הקרוב נציין מלאות 30 שנה למלחמת יוני וגם 30 שנה להצעת החוק האומללה שהכנסת אישרה, בדבר סיפוח מזרח העיר. אני חושבת שהצעת החוק של חבר הכנסת חנן פורת פועלת בדיוק בכיוון הזה – לחזק בצורה אחרת אותו רעיון של סיפוח, אותו רעיון שאומר שמדינת ישראל תמשיך לשלוט לנצח נצחים, כאילו לא היה דבר, כאילו לא חיים במזרח העיר 170,000 תושבים פלשתינים, כאילו ניתן להגיע להסדר מדיני בלי פתרון של נושא ירושלים.

לכן אני חושבת, שהצעת החוק שהונחה לפנינו איננה הצעת חוק לזכויות עובדים, אלא היא הצעת חוק שבאה לנסות, דווקא על רקע התהליך המדיני, דווקא על רקע הסכם חברון ודווקא על רקע כל ההתפתחויות שיש עכשיו, לערום עוד מכשול, ולו פסיכולוגי-פוליטי, בנושא של ההסדר לגבי ירושלים כחלק מהסדר הקבע.

אני חושבת שיש אשליה בציבור – לרבות בחוגים שחבר הכנסת פורת מייצג – אשליה שאומרת, שניתן יהיה להגיע לשלום ולהוציא אחת ולתמיד את המלחמה מהיחסים בינינו לבין העמים השכנים בלי פתרון הולם וצודק ומאוזן בנושא ירושלים. אני חושבת, שההצעה שעומדת היום לגבי פתיחת המשא-ומתן על הסדר הקבע מובילה בהכרח למשא-ומתן על ירושלים, מובילה בהכרח למשא-ומתן

שיביא לפתרון שיביא בחשבון גם את הזכויות של ישראל במערב העיר וגם את הזכויות של הפלשתינים במזרח העיר.

לכן אני חושבת, שמדינת ישראל אינה זקוקה להצעת החוק הזאת שהציע חבר הכנסת חנן פורת, ואני מציעה להסיר אותה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

אנחנו עוברים להצבעה.

חנן פורת (מפד"ל):

אני מבקש להעיר.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

חנן פורת (מפד"ל):

אני רק רוצה לומר משפט אחד, בעיקר לחברי מפלגת העבודה. לצערי הגדול, שמעתם את דבריה של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. ההצעה הזאת לא הוצעה על רקע האירועים הפוליטיים עכשיו, וכאמור, היא היתה על דעתו ובשותפותו של מוטה גור, זכרו לברכה.

אני חושב שמי שרוצה לראות את ירושלים כעיר בירתנו הנצחית ואיננו שש לחלוקתה של ירושלים, צריך לתמוך בהצעת החוק הזאת. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת פורת.

אנחנו עוברים להצבעה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 12

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 6

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק יום ירושלים, התשנ"ז–1996,

לדיון מוקדם בוועדה נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 12, נגד – 6, נמנע אחד. הצעת החוק של חבר הכנסת חנן פורת בדבר יום ירושלים נתקבלה בקריאה טרומית. חבר הכנסת פורת, לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הצעת החוק, אדוני?

חנן פורת (מפד"ל):

לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ר' אדרי:

הצעת החוק תעבור לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנה לקריאה ראשונה.

תודה למציע, תודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון – הקלות בדמי

ביטוח למשפחות ברוכות ילדים, התשנ"ז–1996

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון – הקלות בדמי ביטוח למשפחות ברוכות ילדים) – הצעת חוק פ/753, של חברי הכנסת אברהם רביץ ושאול יהלום. ינמק מהמקום חבר הכנסת שאול יהלום. אדוני, בבקשה. הממשלה אינה מתנגדת.

שאול יהלום (מפד"ל):

הממשלה מסכימה.

אדוני היושב-ראש, זה בדיוק אותו חוק שעבר בשבוע שעבר, כמעט פה-אחד, בהתנגדות חבר הכנסת פורז, ואני פונה אליו עכשיו להסכים עם החוק. זה בדיוק אותו חוק, אלא שמאחר שוועדת החוקה, חוק ומשפט תתחיל לדון בשני החוקים שהועברו בשבוע שעבר, צירפנו בדיוק אותו חוק שהיה על הכוונת, של חבר הכנסת רביץ ושלי, שאומר שמשפחות הנזקקות לרכב מסחרי, משום שאינן יכולות להסיע את כל משפחתן ברכב פרטי, והוצאות הרכב המסחרי אינן לצורך עסקיהן, דהיינו, אין שום אפשרות לנכותן ממס הכנסה, ישלמו דמי ביטוח באופן יחסי לגודל הרכב, כמובן, אבל הקריטריון יהיה אותו קריטריון של רכב פרטי, כדי שלא יצטרכו להכפיל; כי הרכב הוא רכב מסחרי, שבדרך כלל נועד לצורכי עבודה.

האפשרות היחידה למשפחות כאלה היא לקנות רכב מסחרי, כי ברכב פרטי אסור להן להסיע יותר מחמישה נוסעים. אדוני, תודה רבה. אני מבקש מחברי הכנסת לצרף את החוק הזה לשני החוקים שהועברו בדיוק בנוסח זה בשבוע שעבר פה-אחד. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת יהלום, על ההצעה.

יש הצעה אחרת של חבר הכנסת אברהם פורז, המבקש להסיר את הצעת החוק. אדוני, חמש דקות לרשותך מעל הדוכן.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, רגע ברשותך. חברי הכנסת, אני מבקש: אומנם הממשלה או שרי הממשלה אינם נוכחים כאן, אבל זו לא סיבה שלא לנהל את הישיבה בצורה מסודרת.

שלמה בניזרי (ש"ס):

חבר הכנסת פורז, תבקש חמישה חתולים – – –

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני, נאמן לשיטתי, חוזר ואומר לכנסת, שמשפחות גדולות מאוד, לפעמים ולעתים קרובות, הן משפחות במצוקה עקב ריבוי הילדים. מה לעשות, כשאנחנו מסתכלים על מפת העולם ואנחנו בודקים היכן יש מדינות עם ילודה גבוהה, אנחנו רואים שהרבה ילדים יש בהודו, אנחנו רואים שהרבה ילדים יש במדינות אפריקה, אנחנו רואים שהרבה ילדים יש במדינות דרום-אמריקה, במלים אחרות – בעולם השלישי. איפה יש מעט ילדים? בארצות-הברית, באנגליה, בשווייץ, בצרפת ובמקומות אחרים.

סגן שר האוצר ד' מגן:

שכחת את סין.

אברהם פורז (מרצ):

בסין יש מעט ילדים. אדוני סגן השר, אני לא מציע, בשום פנים ואופן, לנקוט צעד חקיקתי שיאסור הבאת ילדים לעולם. אך בין זה לבין עידוד הילודה יש דרך ארוכה. אני חושב, שהמדיניות הנכונה של ממשלת ישראל ושל עם ישראל צריכה להיות לא לעודד משפחות גדולות מאוד, משום שבדרך כלל המשפחות הגדולות מאוד הן במצוקה.

מה מבקשים מאתנו פה? מבקשים מאתנו, שכאשר מישהו שיש לו הרבה ילדים והוא נוסע ברכב מסחרי, בעיני הוא בעצם נוסע במיניבוס, אם יש לו תאונה – אז כמובן יתבעו מחברת הביטוח לשלם עבור כל אחד מהנפגעים, ובצדק. אבל, אז רוצים שמי שיש לו מכונית קטנה – – –

משה גפני (יהדות התורה):

אני חשבתי שאתה עולה להתנצל על השטויות שדיברת בשבוע שעבר, ואתה ממשיך עם השטויות האלה.

אברהם פורז (מרצ):

הבנתי. אני הבנתי שאתה לא אוהב את הדברים שלי, חבר הכנסת רביץ. אני מבטיח לך – – –

היו"ר ר' אדרי:

במקרה, זה חבר הכנסת – – –

אברהם פורז (מרצ):

סליחה. חבר הכנסת גפני. אני מבטיח לך שאני לא עומד להציג את מועמדותי ברשימת יהדות התורה בפעם הבאה. אתם לא תבחרו בי.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

חנן פורת (מפד"ל):

– – –

אברהם פורז (מרצ):

אני מבטיח לך, שאת זה אני לא הולך לעשות.

קריאות:

— — —

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת חנן פורת — — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש מכם. הרי אפשר להשיב. גם הממשלה ביקשה את רשות הדיבור. אנחנו נשמע כאן את הדעות האחרות. אנא מכם.

אברהם פורז (מרצ):

אני מוכן שתיתן לחבר הכנסת פורת להגיד משהו, ברשותי.

היו"ר ר' אדרי:

אני אתן. חברי הכנסת, מאחר שהנושא רגיש, אתן להביע גם דעה אחרת. אבל, לפני כן — — —

נסים דהן (ש"ס):

— — — הרכב המשפחתי של חבר הכנסת פורז — — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת דהן, אף אחד לא שומע אותך. אני הודעתי שאני אתן לאחד מחברי הכנסת להביע את דעתו בסוגיה הזו. לפני כן, אתן לממשלה, ונציגה סגן שר האוצר יביע את דעתו בנושא הזה.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת דהן שאל — — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני אתן לאחד מחברי הכנסת. הודעתי שהנושא חשוב.

נואף מסאלחה (העבודה):

תן לו לגמור.

היו"ר ר' אדרי:

אני אתן לו.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, בישיבה הקודמת של מליאת הכנסת, בנושא דומה, עלה חבר הכנסת חנן פורת לדוכן, ובין היתר הזכיר שלו יש משפחה גדולה, אם אינני טועה – עשרה ילדים ועוד ילדה מאומצת.

אברהם שטרן (מפד"ל):

כן ירבו.

אברהם פורז (מרצ):

בסדר, רגע, תיכף. תנו לי להגיד משהו.

משה גפני (יהדות התורה):

תגיד: כן ירבו.

אברהם פורז (מרצ):

לא, אני לא אומר: כן ירבו. אני אומר את מה שאני חושב. חבר הכנסת גפני, אם אני אומר מה שאתה חושב, מה אתה תאמר? לא יישאר לך מה להגיד. תן לי להגיד מה שאני חושב.

נסים דהן (ש"ס):

עשרה ילדים כבר קיימים. אתה רוצה – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דהן, אני חשבתי לתת לך את רשות הדיבור. אתה לא נותן לי.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת חנן פורת הוא חבר כנסת שמשכורתו ידועה לכולנו, היא מתפרסמת בעיתונות, ואני בטוח שהילדים שלו כולם לא חיים בתנאי מצוקה, הם חיים בתנאים טובים מאוד. אבל, חבר הכנסת חנן פורת הוא דוגמה יוצאת דופן, משום שבמרבית המשפחות שיש בהן ריבוי ילדים, יש גם הכנסות נמוכות מאוד, ילדים חיים במצוקה גדולה מאוד, והמשפחות נתונות במצוקה גדולה מאוד. אז אל תחשבו שתמיד ריבוי ילדים זה דבר טוב.

לכן, מה שאני מציע הוא, שהמדינה, קודם כל, תרד מהעניין הזה של "ברוכות ילדים" – מדובר ב"מרובות ילדים". מדובר במדיניות חכמה, שלא מעודדת ילודה במקום שתהיה בו מצוקה. אני לא חושב שיש פה איזה עניין שאני פוגע במישהו. גם לגבי המצווה "פרו ורבו", לפי היהדות, למיטב ידיעתי, היא איננה חלה על האשה אלא חלה רק על הגבר. אז אין שום מניעה דווקא לעודד משפחות במצוקה עם הרבה ילדים שלא להביא עוד ילד נוסף בתנאי מצוקה ודווקא – להגביל.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אנחנו – – –

אברהם פורז (מרצ):

לכן, אדוני היושב-ראש, מאחר שההצעה הזו מטרתה לחייב אותי לסבסד את הביטוח של מישהו שיש לו הרבה ילדים, אני לא רוצה לסבסד. זה לא מוצדק.

נסים דהן (ש"ס):

ילדים כן אפשר לסבסד?

אברהם פורז (מרצ):

אני מבקש להסיר את הצעת החוק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת פורז. בשם הממשלה ייטול את רשות דיבור סגן שר האוצר, חבר הכנסת דוד מגן. אדוני, בבקשה.

סגן שר האוצר ד' מגן:

אדוני היושב-ראש, כפי שכתוב בסדר-היום, ההנמקה היא הנמקה מהמקום, לאמור: הממשלה תומכת בהצעת החוק. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, כי בשבוע שעבר דנו בשתי הצעות חוק: האחת של חבר הכנסת חנן פורת והשנייה של חבר הכנסת משה גפני. הסברנו חלק מהמגבלות. אנחנו נדון בנושא הזה בוועדת החוקה, ואין אומר הדבר כי תמיכת הממשלה היום היא תמיכה אוטומטית לקראת קריאה ראשונה. יש הרבה דברים שצריך לדון בהם עם אנשי המקצוע.

אני, כמובן, גם כחבר הכנסת, לא יכול שלא להביע את הזדעזעויותי מדבריו של חבר הכנסת אברהם פורז, גם בשבוע שעבר וגם היום. הדברים לא קשורים.

אני מציע לאשר את הצעת החוק ולהעביר אותה לוועדה החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני סגן שר האוצר. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – חבר הכנסת חיים אורון. הנושא חשוב. אני יודע שזה לא לפי תקנון הכנסת, אבל אנחנו נקיים עוד כמה דקות – – –

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אני הגשתי הצעה לסדר – – –

חגי מירום (העבודה):

זו הנמקה מהמקום – לא?

היו"ר ר' אדרי:

זה בסדר. חברי הכנסת, אם נקיים דיון על הפרוצדורה, נפסיד הרבה זמן. האמינו לי שרוב הדברים היום יעברו בצורה מסודרת. הממשלה דנה בנושא חשוב, שעומד על סדר-יומנו. ראוי שגם אנחנו ננהל את ישיבת הכנסת בצורה נינוחה. הנושא הוא בנפשנו – הנושא שעלה היום. יש דעות לכאן ולכאן, ומוטב שחברי הכנסת ישמיעו אותן. אדוני חבר הכנסת רביץ, בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אני ביקשתי את רשות הדיבור, ואני מאוד מודה לך שנתת לי.

משה גפני (יהדות התורה):

קח לך עשר דקות.

היו"ר ר' אדרי:

לא.

נסים דהן (ש"ס):

זו זכות התגובה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני יודע שיש עוד חברי כנסת שביקשו לדבר, אבל במבט חטוף נדמה לי שמגיעה לי הזכות יותר מאשר לכל אחד אחר היושב כאן באולם, כי לי יש מספר הילדים הגדול ביותר מחברי הכנסת שיושבים כאן.

היו"ר ר' אדרי:

יש לך הזכות נוספת הזו, שאתה בין המציעים, אדוני. אתה בין המציעים של הצעת החוק.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כן, אני בין המציעים.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני עובד על זה עכשיו. זה לא – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

נכון להיום, יש לי 12 ילדים, שיחיו.

נסים דהן (ש"ס):

כן ירבו ויהיו בריאים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

"כן ירבו" אני אומר כבר על הנכדים שלי. נכון להיום, יש לי 33 נכדים. לפי שיטתו של חבר הכנסת פורז, בעצם, באופן רטרואקטיבי, הייתי צריך לוותר על אחד מן הילדים שלי. לכן, אני רוצה לתרום לדיון הזה ולקרוא בשמותיהם, ויגיד לי חבר הכנסת פורז על מי עלי לוותר.

נסים דהן (ש"ס):

לפי דבריו, תוותר על עשרה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הבכור שלי, משה דניאל, עילוי, מרביץ תורה, ואגב, הוא גם שירת בצבא, אם זה מעניין את חבר הכנסת פורז. אני לא בוחר לפי זה. השני, הבא אחריו, יהושע, מורה בישראל, צדיק נפלא. שמשון יחיאל, עילוי. בריינה לאה, בתי, שיש לה שבעה ילדים. רגע, שכחתי להזכיר כמה ילדים יש לכל אחד מילדי, אבל בסך הכול יש לי 33 נכדים, כן ירבו. אחרי בריינה לאה באה רבקה שתחיה עם שבט ילדיה. אחריהם, אני מקווה שלא אטעה כאן, אחרי רבקה באה שרה עם ילדיה, ואחרי שרה שתחיה באה גולדה.

דוד צוקר (מרצ):

אבו אל-בנאת.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כן, יש לי שבע בנות ורק חמישה בנים.

אחרי גולדה בא איציק, ואחרי איציק בא ישראל מאיר. אחריו, תמרי. אחרי תמרי, מרים.

אדוני היושב-ראש, האם שכחתי מישהו? אני מקווה שלא.

חבר הכנסת פורז, יש דברים שלא מדברים עליהם, גם אם זה נכון בכלכלה. את מי אתה רוצה שאני אמית, או מי מהם לא היית רוצה שיבוא לעולם? אתה מטומטם. על זה מדברים? על ילדים שלא ייוולדו? יש דברים שלא מדברים עליהם אפילו אם זה מסתדר בכלכלה, לא מדברים על דברים מסוימים. ואני לא אומר לך כמה עולים כלבים וחתולים וכל מה שאתה אוהב אולי יותר מבני אדם.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש שהביטוי – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, אדוני חבר הכנסת רביץ – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מבקש למחוק את המלה "מטומטם" מהפרוטוקול.

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו נמחק מהפרוטוקול.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני יודע, אני אמרתי ואני מבקש למחוק מהפרוטוקול את המלה "מטומטם". אם כך, אני צריך לבחור משהו אחר, כי מה שנאמר הוא רשעות. זה טמטום לדבר כך על ילדים, על נפשות, על בני אדם.

חבר הכנסת פורז הרגיע אותנו, הוא לא מתכוון להציע הצעת חוק נגד ריבוי ילדים. הוא באמת הרגיע אותי. חבר הכנסת פורז, יש דברים שלא מדברים עליהם, ואני אומר לך את זה בצורה החברית ביותר. לא מדברים עליהם, לא מעלים את זה על דל שפתיים, שבני אדם שנולדו בצלם מוטב היה שלא ייוולדו.

אני רוצה לומר דבר הלכה, ובזה אסיים. יש מצווה של פרו ורבו, וכפי שכל התורה ניתנה לעם היהודי, גם המצווה הזאת ניתנה לו. אבל יש מצווה נוספת שנקראת: "לא תוהו בראה, לשבת יצרה". זו מצווה שנאמרה לכל המין האנושי, יהודים וגויים בני כל העמים. הקדוש-ברוך-הוא ברא את העולם בשביל בני אדם ולא את בני האדם בשביל העולם. האדם הוא במרכזו של העולם, והוא לא הגביל אותנו אלא להיפך. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני אפשרתי לחבר הכנסת רביץ להשיב מעל הדוכן מאחר שהוא נמנה עם מציעי הצעת החוק. אני אתן לשניים או שלושה חברי כנסת לדבר במסגרת של דקה אחת כל אחד.

חגי מירום (העבודה):

מה זה? מה זה?

היו"ר ר' אדרי:

קצת סבלנות, קצת אורך רוח.

חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, צר לי ששבוע אחרי שבוע אני צריך, כחבר סיעתו של ידידי חבר הכנסת אברהם פורז, להסתייג מדבריו. אני מסתייג מתוכנם, ועוד יותר מנימתם.

אני לא חושב שאי-אפשר לדון בנושא, אבל לא בסגנון הזה ולא בהנמקות הללו. אני אומר את הדברים גם כאיש מרצ, גם כליברל, גם כיהודי וגם כאוהב אדם. הנושא של גודל המשפחה ראוי לו שיידון בהקשר אחר לחלוטין, בהתייחסות שונה לחלוטין ובהרבה מאוד יראת כבוד. זאת, גם כאשר מדובר בבני עמי וגם כאשר מדובר בשכני, האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל, וגם כאשר מדובר בכל מקום.

לא כמו חבר הכנסת רביץ, אני אינני חושב שהנושא לחלוטין אינו ראוי לדיון. הוא ראוי לדיון וגם מתקיים עליו דיון בכל מיני מסגרות.

והערה אחרונה: גם אם בדיון הקודם לא קיבלתי את הצעת החוק הזאת אבל נמנעתי מלהצביע נגדה בגלל ההנמקות שנשמעו כאן, אני חושב, ואמרתי גם לגופו של עניין, כי הדרכים להתמודד עם הפער שבין משפחה מרובת ילדים לבין משפחה שיש לה פחות ילדים צריכות להיות באמצעות קצבאות ילדים וזיכויים ממס הכנסה. אני חושב שזה כלי טוב יותר, הוא פותר את הבעיה בדרך נכונה, והוא לא נותן את ההטבה הזאת כשהיא פרוסה על פני כל המערכת, בלי התחשבות במרכיבים אחרים, שכולנו מתחשבים בהם כשמדובר בנושאים אחרים.

אבל, אני חושב שהסטת הדיון לפינה הזאת מקשה אפילו לקיים את הדיון לגופו, כי הוא מייד הופך כבר לחלק מהוויכוח, האם אתה בעד או נגד ריבוי ילדים. חבל שזה חוזר שבוע אחרי שבוע, אבל אלה כנראה כללים של הכנסת.

אני לא אצביע בעד עמדתו של חבר הכנסת פורז, אני גם לא אצביע בעד העמדה השנייה. אני אמנע מהצבעה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת אורון. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה; אני מבקש להצטמצם בדקה אחת. אחריו, האחרון – חבר הכנסת לובוצקי. לאחר מכן נעבור להצבעה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני קצת מתפלא על ההנמקות של חבר הכנסת פורז. אני לא רוצה להיכנס לסערת רגשות. עשה זאת כבר בטוב טעם ידידי היקר חבר הכנסת הרב רביץ. אבל יש פה מצב נתון. מי שחושב שהחוק הזה יעודד ילודה אינו אלא טועה ומטעה. הרי אנו מדברים על מצב נתון של אלפי משפחות במדינת ישראל שהן, ברוך השם, ברוכות ילדים, ואין לנו בינתיים פתרון, לא דרך קצבאות ילדים ולא דרך הביטוח הלאומי. כאשר בעלי המשפחות האלה קונים מכוניות, הם לא עושים זאת מסיבות עסקיות אלא מפני שאין להם ברירה. אי-אפשר להכניס למכונית פרטית רגילה יותר מחמישה אנשים, ואי-אפשר להגיד להם שישאירו בכל פעם חלק מבני המשפחה בבית. זה מצב נתון שקיים במדינה.

אנחנו לא באים על-ידי זה להגדיל את הילודה בארץ. גם זה נושא שאפשר להתווכח עליו בבוא הזמן, אבל האם ראוי שחבר הכנסת פורז יתנגד לחוק הזה?

ועוד הערה קצרה. הוא לא רוצה לסבסד את עשרת הילדים שלי, שיהיו בריאים. אני לא רוצה לסבסד את הכלב שלו. הכלב שלו נוסע במכונית במחיר של ביטוח רכב רגיל, הוא לא מוסיף אגורה אחת בגלל הסעת הכלב. בבקשה, שישלם תוספת ביטוח על הכלב שלו ואז אני אשלם עבור הילדים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דהן. חבר הכנסת אלכס לובוצקי, בבקשה, גם ממך אבקש להצטמצם, ומייד לאחר מכן נעבור להצבעה.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, יש לי רק מחצית מהזכות שיש לרב רביץ לדבר בנושא הזה, משום שיש לי בינתיים רק שישה ילדים. אבל יש לי הזכות לדבר משום שאני הגשתי היום הצעה רגילה לסדר-היום בנושא הזה, בעקבות דבריו של חבר הכנסת פורז ובמחאה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אין לזה קשר להצעתך. נתתי לך את רשות הדיבור בגלל חשיבות הנושא.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני יודע, אדוני, ואני אשתדל לקצר.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת פורז, כדי שהדברים יהיו ברורים: לפי דעתי, דבריי נוגדים את השקפת עולמך הבסיסית, ויפה אמר חברך, חבר הכנסת חיים אורון. להביא ילדים לעולם זה מסר של אופטימיות, זה מסר של שלום, זה מסר של חזון – בצמיחה של העולם, של המדינה ושל החברה בישראל.

לדעתי, וחשוב לי להגיד את זה כאן – אני מסכים לכל הדברים שהובאו ממקורות היהדות, הם חשובים והם רלוונטיים, ואני מאמין בהם באמונה שלמה. אבל כמי ששייך גם לחוגים שאתה בא מהם, היאפים, אני אומר לך: ריבוי ילדים לא מפריע למשפחה. אני יכולתי להיות פרופסור בגיל 29 עם ארבעה ילדים שהסתובבו אתי בעולם לשבתונים והגיעו אתי לכל מקום.

זה לא צריך להפריע כשאתה מעמיד אותם במרכז הוויית החיים שלך, כשזה עומד לפני הדברים.

כשאתה אומר שאתה צריך לסבסד את ילדיו – אתה לא מסבסד את ילדיו. הילדים הם לא ילדיו, הם בני-אדם בפני עצמם. כפי שכולנו בחברה ובקהילה דואגים לכל אחד. הם לא ילדים של חנן פורת או של שאול יהלום.

הבנתי, בעקבות הדיון בשבוע שעבר, שדיברו על תוצאות הבחירות כעל מאבק בין ירושלים לתל-אביב, ואמרו שירושלים ניצחה את תל-אביב. גם ההיבט הזה הוא היבט של ירושלים.

הערה אחרונה.

היו"ר' אדרי:

לא, לא. אני מבקש ממך.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני מבקש ממך, הרשה לי באמת משפט אחרון. עוזרי החרוצים בדקו לצורך ההכנה הזאת. מסתברת עובדה מדהימה. לחברי הכנסת שבקואליציה יש 304 ילדים. לחברי הכנסת שבאופוזיציה יש 154 ילדים. כלומר, לקואליציה יש פי-שניים ילדים מאשר לאופוזיציה. אף-על-פי שהם לא הצביעו בבחירות, יכול להיות שכאן יש מסר.

אני רוצה לומר לך דבר נוסף כמתמטיקאי.

היו"ר' אדרי:

חבר הכנסת לובוצקי. לא, אני מבקש ממך. אפשרתי לך; אנא ממך – לסיים.

קריאה:

זה מעניין.

היו"ר' אדרי:

הרבה דברים מעניינים.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

כמתמטיקאי, בהנחה שחברי הכנסת הם אכן מייצגים אותנטיים של הסקטורים שהם באים מהם, וזה נכון, ובהנחה שגם היא נכונה, שדפוס הצבעה עוברים – – –

דוד צוקר (מרצ):

סיעת מרצ – – –

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

רגע, רגע תשמע. בהנחה שדפוס הצבעה עוברים במשפחות מאב לבן – וזו גם הנחה נכונה – המשמעות של הסטטיסטיקה שהבאתי כאן היא, שבעוד שנים מספר היחס בין הקואליציה לאופוזיציה לא יהיה 52-68, אלא 40-80. לכן, אפילו אם לא מטעמים ערכיים – מטעמים פוליטיים – כדאי לך לשנות את דעתך.

היו"ר ר' אדרי:

תודה.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת החוק של חברי הכנסת רביץ ויהלום. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 6

22 – בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה –

2 – בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום –

1 – נמנעים –

ההצעה להעביר את הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון הקלות בדמי ביטוח למשפחות ברוכות ילדים), התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם

בוועדת החוקה חוק ומשפט, נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

22 בעד, שניים נגד, אחד נמנע. הצעת החוק של חברי הכנסת רביץ ויהלום נתקבלה, והיא תעבור לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת להכנתה לקריאה ראשונה. תודה למציעים ותודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק המפלגות (תיקון – פיקוח על איסור כפל חברות), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת א' זנדברג)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק המפלגות (תיקון – פיקוח על איסור כפל חברות), התשנ"ז-1996 – הצעת חוק פ/600, של חבר הכנסת זנדברג. אדוני, הנמקה מהמקום. הממשלה אינה מתנגדת.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

תודה, אדוני היושב-ראש. רבותי חברי הכנסת, מטרת הצעת החוק היא לאסור ולמנוע בפועל את כפל החברות על-ידי פיקוח על האיסור. כידוע, בחוק המפלגות חל איסור על אדם להיות חבר בשתי מפלגות בו-זמנית, ואולם אין אמצעי מבחינת מנגנון וטכניקה לאכוף את האיסור הזה ולפקח שאנשים לא יהיו חברים בשתי מפלגות באותו זמן.

הצעתי, כפי שמפורט בהצעת החוק, ליצור מנגנון של פיקוח על-ידי השוואת שמות של מאגרי החברים במפלגות על-ידי רשם המפלגות עצמו. הדבר לא יהיה פתוח לציבור כולו. השוואת השמות תלמד מי חבר ביותר ממפלגה אחת בו-זמנית. ולאחר מכן יוכל הרשם, לאחר שהתברר לו מי חבר ביותר ממפלגה אחת בו-זמנית, למחוק את שמו של אותו אדם מחברות בשתי המפלגות כסנקציה על כך שהוא בחר להיות חבר בשתי מפלגות; לאחר הליך של בירור, כמובן.

זאת הצעת החוק. אני מבקש מחברי הכנסת לתמוך בה ולהעביר אותה לוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת זנדברג, על הצעתך הראויה. הצעה אחרת לחבר הכנסת אופיר פינס. אדוני, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חבר הכנסת זנדברג נטל על עצמו יוזמה ברוכה. אני חושב שהגיע הזמן לעשות סדר בשאלת החברות במפלגות בישראל, משום שאמר מי שאמר גם בהקשר אחר, שיש כמיליון חברים במפלגות בארץ. הייתי אומר שזה אפילו כמעט יותר מדי. אבל אם באמת סופרים את החברים הכפולים, יש כנראה הרבה פחות. אלא שההצעה של חבר הכנסת זנדברג, לפי דעתי, לא פותרת את הבעיה. אני מצטער, ממש לא פותרת את הבעיה.

כי ממה נפשך? אם אתה רוצה ליצור איזה מכניזם, הרי ראוי שתדע שיש מכניזם. שכן, לפני הבחירות האחרונות, בפריימריס של המפלגות הקודמות, נוצר מכניזם אצל הרשם ונקבעו כללים, ועובדה שהוצאו אלפי חברים מהספרים של כל מיני מפלגות שהגישו דוחות.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

זה היה על-פי חוק.

אופיר פינס-פז (העבודה):

על-פי תקנון, לא על-פי חוק. אבל התקנון הזה מחייב, והוא היה חלק מכללי הבחירות, ויכול להיות שאתה רוצה להפוך את זה לחקיקה של ממש, אבל אז מן הראוי לעשות את זה, לפי דעתי, בצורה שונה.

חשוב שנדע שיש שני מעמדות במפלגות: חבר פעיל וחבר שאיננו פעיל. ההבדל ביניהם – אחד משלם מסים והשני איננו משלם מסים. ולא התייחסת לזה כלל בהצעת החוק שלך. ויש הרבה אנשים שהיום הם פעילים ואתמול לא ומחר כן ומחרתיים לא. ואני רוצה להזכיר לך, שנגרם עוול נורא לאלפי אנשים בחברה הישראלית שהרשם הוציא אותם מספרי הבוחרים על לא עוול בכפם. כי לפני עשר שנים הם היו בליכוד והיום הם במפלגת העבודה. נו, אז מה? זה לא אסון. או להיפך. זה לא אסון, זה מותר. מותר לאדם לשנות את דעותיו. מותר לאדם לשנות את עמדותיו. לא צריך להעמיד אותו אל הקיר כתוצאה מזה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

יש בירור לפני כן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אז לא היה בירור. וגם לזה אני לא בטוח שאתה נותן את הדעת עד הסוף בהצעה זו.

דבר נוסף שאני רוצה להפנות אליו את תשומת לבך: הרשם יהיה רשאי – כך אתה מציע – להורות על מחיקת שמו. זאת אומרת, שחלילה עלול להיווצר מצב שהוא יפעיל את סמכותו במקרים מסוימים ויימנע מלהפעיל את סמכותו במקרים אחרים. אתה יודע לאן זה עלול להוביל, חבר הכנסת זנדברג? מה זאת אומרת רשאי, או שיש לו סמכות או שאין לו סמכות. אם אתה רוצה להגביל את סמכותו, תקבע כללים להגבלה. אל תיתן את שיקול הדעת ואת חופש הפעולה בצורה כל כך רחבה. אתה יודע, עלול להיווצר מצב נורא; ואתה יודע למה אני מתכוון. מוכרחים לעשות מעשה בעניין הזה.

אני לא רואה כאן סנקציות בהצעת החוק. למעט הפרסום הפומבי – וזו סנקציה – אני לא רואה סנקציות. מדוע אתה לא מציע שיוטל קנס על אדם שמרמה את הציבור?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

זה קיים בחוק, חבר הכנסת פינס. אני מתקן את החוק, לא ממציא אותו מחדש. המלה "רשאי" – כדי לתת את שיקול הדעת במקרים האפורים. אם אני אכתוב קטגורית "חייב", יימצאו אנשים שאתה ציינת אותם בעצמך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

יש לך זכות התשובה, כמובן, ואני אשמח לשמוע. בחוק הקיים על חברות כפולה יש קנס?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

עבירה שעליה שנת מאסר אפילו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

על שנת מאסר אני יודע; זו סנקציה לא ריאלית, בלתי אפשרית. מן הראוי לבטל אותה, כי אף אחד לא יישם אותה. אבל למיטב ידיעתי, לא קיים קנס בחוק.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

בכל מקום שכתוב – מאסר לפי חוק העונשין, אפשר להטיל קנס.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מציע לכתוב את זה במפורש. המקרה היחיד שהעניין הזה ניתן – וזאת הערתי האחרונה, אדוני היושב-ראש – הוא במקרה האחרון לפני הפריימריס. אז הסתבר שלפחות מפלגה אחת עשתה מעשה הטעיה חמור והביאה קובצי חברים, קובצי מחשב היסטוריים של מאות אלפים כדי להראות לציבור שיש לה הכי הרבה חברי מפלגה, אף שבפועל לא היה הדבר כך.

כתוצאה מכך נגרם עוול לעשרות אלפי אנשים. אותה מפלגה לא נענשה, לא נעשה כנגדה דבר, לא הופעלה נגדה שום סנקציה. האיש שהיה אחראי ליחידת המחשב שלה לא הודח, לא פוטר, לא הוגשה נגדו תביעה. עשרות אלפי אנשים, שמם הטוב נפגע זכויותיהם נפגעו.

לכן, משום שאני חושש, חברי חבר הכנסת זנדברג, שהצעת החוק הזאת איננה נותנת תשובה מספקת – היא נותנת תשובה, אבל לא מספקת, לדרישה – אני מציע לחזור ולהציע את הצעת החוק בתוספת התיקונים שהצעתי, ואולי גם תיקונים נוספים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר לעשות את זה בקריאה ראשונה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת פינס.

אני מבין שאנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 9

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אין

נמנעים – 2

ההצעה להעביר את הצעת חוק המפלגות (תיקון פיקוח על איסור כפל חברות),

התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 9, נגד אין, נמנעים – 2. הצעת חוק המפלגות (תיקון – פיקוח על איסור כפל חברות), התשנ"ז–1996, של חבר הכנסת זנדברג, עוברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה. תודה למציע, תודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 16 – אי-אמון בראש הממשלה)

(הצעת חבר הכנסת ח' מירום)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים להצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 16 – אי-אמון בראש הממשלה), של חבר הכנסת חגי מירום, הצעה שמספרה פ/800. הממשלה אינה מתנגדת. אדוני, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חוק-יסוד: הממשלה עדיין מכיל בתוכו ספיחים מהחוק הישן, שאינם עולים בקנה אחד עם רצון המחוקק מבחינה מבנית וערכית. אחד מהם הוא סעיף 17 לחוק-יסוד: הממשלה, שבנוסחו הנוכחי ניתן להבין כאילו קיים עדיין מוסד האי-אמון לממשלה, בעוד המחוקק של החוק החדש הזה, ואלה אנחנו, התכוון במפורש ליצור מציאות ולפיה האי-אמון יהיה אך ורק נגד ראש הממשלה ולא נגד הממשלה.

אני, כאיש האופוזיציה, לכאורה לא צריך לדאוג לעניין הזה, אבל אני רואה עצמי כמחוקק, ויש לי כבוד לעבודה שעשינו בכנסת השלוש-עשרה; לכן חשבתי שצריך לתקן את הסעיף. לא יכול להיות שיופיעו בחוק המלים: "הבעת אי-אמון בה", כלומר בממשלה, בשעה שהמלים שצריכות להיות כתובות בסעיף 17 הן "הבעת אי-אמון בראש הממשלה", כי זהו הרעיון.

נזעקתי כאשר באחד הדיונים פה בכנסת התחילו פרשנים להגיד שעוד קיים מוסד האי-אמון לממשלה, כי עובדה היא, שבסעיף 17 כתוב: "אי-אמון בה". אמרתי: זה לא מכובד. החלטנו, קבענו. חוק-יסוד: הממשלה קובע, שיש אי-אמון לראש הממשלה, צריך להתאים את הסעיף הזה כך שאי-אמון יהיה לראש הממשלה.

הממשלה לא מתנגדת, וזה טבעי שהיא לא מתנגדת, כי היא מעוניינת בזה, היא לא רוצה שיתחילו לטעון כאן שיש אי-אמון לממשלה. אני מקווה שגם האופוזיציה לא מתנגדת, כי זה לא מכובד שנחזיק סעיף לא מותאם כזה בתוך החוק.

לכן, אני מבקש מחברי הכנסת לתמוך בהצעת החוק הזו, שבקריאה טרומית היא עדיין לא צריכה רוב של 61 חברי כנסת, אבל בקריאה ראשונה, שנייה ושלישית נצטרך לדאוג לרוב כזה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת חגי מירום, על הצעתך. אני חושב שההצעה ראויה, היא גם הוגנת ונכונה.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 16 אי-אמון בראש הממשלה)

לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 6, נגד אין, נמנעים אין. הצעת החוק עוברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה. תודה לחבר הכנסת מירום, תודה לחברי הכנסת.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. גברתי, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת החלטת ועדת האתיקה מאתמול, ו' בשבט, בעניין הצהרות חברי הכנסת על הכנסותיהם מעסק או מעיסוק נוסף בשנת 1995. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, גברתי סגנית מזכיר הכנסת.

שאלות ותשובות

היו"ר ר' אדרי:

אדוני סגן שר הבריאות, אודה לך אם תואיל להשיב על שאלות. אומנם אני מבין שחברי הכנסת השואלים אינם נוכחים, אבל עם זאת אקרא את מספרי השאלות.

מחסור בזריקות "פרגונל"

חבר הכנסת ד' ראם שאל את שר הבריאות ביום כ"ג בתמוז התשנ"ו (10 ביולי 1996):

הובא לידיעתי, כי בבתי-המרקחת של קופת-חולים נוצר מחסור בזריקות "פרגונל" ובתחליפיו.

המחסור בזריקות גורם לעיכוב בטיפול בנשים הנמצאות בעיצומם של טיפולי פוריות.

רצוני לשאול:

1. כיצד פועל משרדך כדי להתגבר על המחסור?

2. האם קיים פיתוח ישראלי חלופי של זריקת "פרגונל" שיאפשר להתגבר על המחסור שנגרם?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. קיים מחסור עולמי בתכשיר. משרד הבריאות התיר ייבוא של תכשיר זה מכל מקור אמין אחר, גם אם לא היה בפנקס התכשירים הרפואיים.

(MENOGON. בינתיים אושר לרישום התכשיר התחליפי ששמו מנוגון)

לא קיים פיתוח ישראלי חלופי של זריקת "פרגונל".

שירותי בריאות בבתי-הספר

חבר הכנסת א' מאסלה שאל את שר הבריאות ביום ח' באב התשנ"ו (24 ביולי 1996):

בעקבות הידיעה כי הרשויות המקומיות אינן מסוגלות לעמוד בתשלומי שירותי הבריאות בבתי-הספר, רצוני לשאול:

1. האם יבטל משרד הבריאות את שירותי הבריאות בבתי-הספר?

2. אם לא – האם הוחלט אילו משרדים אחראים למתן שירותי הבריאות בבתי-הספר?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. שירות זה יינתן באותה מתכונת כפי שניתן בשנת הלימודים הקודמת.

מסגרת הפיקוח על סטנדרד השירות והגדרתו היא באחריות משרד הבריאות.

MRI מכשיר סריקה

חבר הכנסת א' שטרן שאל את שר הבריאות ביום ט"ז בכסליו התשנ"ז (27 בנובמבר 1996):

, סורק משוכלל המסוגל לאבחן במדויק כל איבר בגוף ללא כל MRI רופאים רבים נזקקים למכשיר כאבים או השפעות לוואי, אך בארץ יש מכשירים ספורים.

ב"מעריב" נמסר, כי יזם שביקש לרכוש את המכשיר הנ"ל בכספו והבטיח בדיקה זולה יותר, נענה על-ידי משרדך כי מכיוון שאין צורך במכשירים נוספים לא יקבל אישור להפעלתו.

רצוני לשאול:

מדוע לא יותר ליזם לרכוש את המכשיר ולהציע את שירותיו לנזקקים ובכך להוזיל את הבדיקה?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מוגבל ונקבע בהתאם לגודל MRI בהתאם לחוק – פקודת בריאות העם – מספר מכשירי ה- האוכלוסייה.

מערכת הבריאות אינה דומה מבחינת היבטיה הכלכליים לשווקים אחרים. יש על כך ספרות בין-לאומית רבה, כאשר הרוב קובע חד-משמעית, שכלכלת שוק רגילה מביאה בתחום הבריאות לבזבז ואף לנזק.

מדינות בעלות גישה ליברלית, כמו קנדה, שווייץ, צרפת ואחרות, כבר קבעו הגבלה על מספר המיטות ועל מספר המכשירים, בכלל זה של יזמים פרטיים. מדינות כאיטליה, אשר הטילו מגבלה כזו רק על השוק הציבורי, נכשלו.

ההנחה שאי-הגבלה במכשור תביא עם הזמן להורדת המחיר נכשלה, והראיה – ארצות-הברית, שבה הוצאות הבריאות מגיעות כבר ל-15%, פי 1.5 מישראל, כאשר כמחצית מאוכלוסיית ארצות-הברית בתת-ביטוח – מהם כ-40 מיליון אמריקנים חסרי ביטוח בריאות.

אינו מציל חיים, כי רק טיפול ולא אבחון מציל חיים. MRI

יש לציין כי בג"ץ, בעקבות פניות של גורמים פרטיים שונים, קבע שאין מקום לשנות את התקינה של הגבלת מכשירים והשאיר את ההגבלה על כנה.

בכמות מספקת לגודל האוכלוסייה, והדבר נכון גם לאוכלוסיית MRI כיום קיימים בישראל מכשירי אזור הדרום.

סגירת היחידה לטיפול נפשי נמרץ בראשון-לציון

חבר הכנסת ח' רמון שאל את שר הבריאות ביום ח' בטבת התשנ"ז (18 בדצמבר 1996):

הובא לידיעתי, כי בכוונת משרד הבריאות לסגור את היחידה לטיפול נפשי נמרץ בראשון-לציון. זאת – לאור ההצלחה הרבה של הטיפול במניעת אשפוזים ולאור החיסכון הכלכלי שבכך.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. מה הם המניעים להחלטה זו?

3. מדוע אין משרדך מרחיב את השירות למקומות נוספים, לאור הצלחתו המעשית ומשמעותו הכלכלית?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא קיימת כל כוונה במשרד הבריאות לסגור את היחידה לטיפול נפשי נמרץ בראשון-לציון.

2. על רקע שיקולים מקצועיים וכלכליים הוחלט על הפסקת הפעלת הכונוניות שלאחר שעות הפעילות במרפאה.

המענה למקרים הדחופים שלאחר שעות הפעילות יינתן על-ידי הצוות הרפואי בחדר המיון במרכז הרפואי בנס-ציונה, כפי שנהוג בכל מדינת ישראל.

עלות הפעלת הכונוניות מגיעה ל-600,000 ש"ח בשנה, ומספר המקרים שבהם מטפל הצוות שלאחר שעות הפעילות שולי.

3. על רקע הצרכים המרובים ומיעוט המשאבים, נראה שיש מקום לעשות שימוש מושכל יותר במשאבים הלא-מספקים, כשכספים אלו מיועדים לפיתוח השירות הקהילתי לבריאות הנפש, אשר כמעט שאינו קיים בעיר אשדוד.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני סגן שר הבריאות, שהואלת להיות נוכח כדי להשיב לשואלים. הם הפסידו.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – השלמת מימון), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת ח' אורון)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – השלמת מימון), התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת חיים אורון, שמספרה פ/841. הנמקה מהמקום. הממשלה אינה מתנגדת.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני גם מקווה שלא יענו לי, כי אני ברחתי משיבת ועדת הכנסת עכשיו.

הצעת החוק אומרת דבר פשוט – ליצור בחוק מצב שיחייב את הממשלה להשלים את ההפרש בין עלות הסל לבין הסכום שנקבע על-ידי הביטוח הלאומי במועדים קבועים.

אני מודה שבתקופה האחרונה פחות, אבל בשנה שעברה לאורך תקופה ארוכה היו פערי מימון גדולים בין מה שמתחייב על-פי החוק לבין המועד שבו קיבלו קופות-החולים את הכסף, דבר שיצר בקופות-החולים מצוקה גדולה מאוד וקשיים לעמוד בהתחייבויות שלהן.

התיקון המוצע כאן בא להסדיר בחוק את מועדי העברת הכספים לקופות-החולים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אורון, על הצעתך, שהיא במקומה. אין מתנגדים.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון השלמת מימון),

התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 6, נגד אין, נמנעים אין. הצעת החוק של חבר הכנסת אורון עוברת לוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה ראשונה. תודה למציע, תודה לחברי הכנסת.

אנחנו עוברים לנושא הבא, שאילתות לשר העבודה והרווחה. למיטב ידיעתי, גם השואלים אינם נוכחים וגם השר אינו נוכח. אולי נעביר את הכול לפרוטוקול.

שלמה בניזרי (ש"ס):

יש לי הצעה. יש פה איזה בלבול, שאנשים לא תכננו את סדר-היום. אין פה לא שואלים ולא משיבים –
--

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין שהיום זה יום מיוחד. גם הממשלה מתכנסת, גם הכנסת מתכנסת. נושא חשוב עומד על סדר-יומנו, הממשלה דנה בו, הכנסת תדון בו מחר, זה הסכם חברון, שנחתם לפנות בוקר. במקרה זה אני מציע להתחשב בממשלה, שדנה היום בנושא כל כך חשוב, נושא של תהליך השלום. לכן נהיה היום סבלניים כלפי הממשלה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק שכר מינימום, של חבר הכנסת שאול יהלום. אינו נוכח.

דוד צוקר (מרצ):

-- --

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו נמשיך לרוץ. יש לי רק אפשרות אחת, לנעול את הישיבה. אני לא רוצה לנעול את הישיבה כדי לא לפגוע בממשלה וגם לא בכנסת.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אני חושב שזה לא יהיה נכון. אני אתקדם לנושאים של חברי הכנסת שנכחים כאן. אם יהיה צורך, נחזור לנושאים לאחר מכן. חבר הכנסת רן כהן – איננו. חבר הכנסת מיכאל איתן – איננו.

הצעות לסדר-היום יחסי דתיים-חילונים ופשרת הבג"ץ בנושא כביש בר-אילן

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום מס' 1335, 1337 ו-1347: יחסי דתיים-חילונים ופשרת הבג"ץ בנושא כביש בר-אילן – של חברי הכנסת דוד צוקר, אלי גולדשמידט ואברהם רביץ. ראשון הדוברים – חבר הכנסת דוד צוקר. אדוני, בבקשה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להתייחס רק בכמה מלים לשאלת בר-אילן ולפתרון המוצע, אבל ממנה – לנסות ולהציע עיקרון שאני מנסה לעבד אותו עכשיו, ואני מנסה לכתוב עליו עכשיו, שהוא נראה לי תחליף ראוי יותר, נכון יותר וצודק יותר לשאלת יחסי דתיים ושאני דתיים במדינת ישראל.

אני לא מחדש כאן כשאני אומר שהיתה בשאלת בר-אילן התנגשות בין שתי חירויות, שתי זכויות, והשאלה היתה: היכן יימצא האיזון? ביניהן? מצד אחד, אני רוצה לדבר בזכותה של כל קהילה, של כל קבוצת אזרחים, לקיים את אורח חייה כראות עיניה ובאופן חופשי, ובלי שאורח החיים הזה יופר, במקרה הזה קהילה דתית, שנסיעה בשבת פוגעת באופן אמיתי, באופן אותנטי, ברגשותיה ובאורח חייה; ומן הצד השני, יש חירות חשובה אף היא, לא פחות, אבל גם לא יותר, אותה חירות תנועה, אותו חופש של ציבור לבלות את אורחות חייו בשבתות, במקרה זה, או בחגים, כראות עיניו. הוויכוח

שהתפתח היה באמת ויכוח בשאלה, היכן מצויה נקודת האיזון בין שתי החירויות הללו, וכיצד ניתן לפגוע פחות ככל האפשר באותן חירויות של שני הצדדים, ואני מדגיש – של שני הצדדים.

חבר הכנסת רביץ, אני חושב שעובדה היא שהוצעה פשרה, ואינני נכנס אליה, משום שאמרתי לך, שנקודת המוצא שלי היא שיש לכבד באופן מלא את אורח החיים של הקהילה המתגוררת במקום, עד כמה שזה רק אפשר, אבל – לכבד. עצם הדחייה של הצעת הפשרה, כפי שהוצעה על-ידי בג"ץ, מאוד מדאיגה אותי. נדמה לי שראוי היה יותר לבוא ולומר: כן, יש לשקול את העניין הזה, משום שצריך למצוא פה פשרה בין שתי חירויות, וזה בין שתי חירויות. אינני מקבל את דעת אותם אנשים בצד המחנה שלי, שלא ראו פה את הזכות הבסיסית, החזקה מאוד שלכם לקיים את אורחות חייכם, במקרה הזה הקהילה החרדית, אם אתה מייצג אותה – ואתה מייצגה – באותה סביבה.

אבל, מכאן אני רוצה לצאת לאיזה עיקרון רחב יותר, שנדמה לי שצריך יותר ויותר להנחות אותנו, שמאפשר לנו לחרוג מן המסורת הזאת של הקטטות, מן המסורת הזאת של האיבה, שנדמה לי שרבים מאתנו מאוהבים בה, וחבל שהם מאוהבים בה. ובשני הצדדים יש אהבת הקטטה, אהבת הריב, אהבת המדון, באופן מוגזם מדי.

נדמה לי שאנחנו צריכים לחשוב יותר ויותר על אורח חיים או על אסטרטגיה שתאומץ על-ידי חרדים וחילונים, על-ידי דתיים ושאינם דתיים, שאומרת, שבכל מקום, בכל שירות ציבורי, שבו ניתן לקיים הפרדה – ראוי לקיים הפרדה, ובכל מקום שבו ניתן לאפשר לקבוצת אזרחים, לקבוצת תושבים, לקיים את אורחות חייה באופן אוטונומי ולהכריע באופן אוטונומי – צריך לאפשר זאת. יש לאפשר במקביל לקבוצה אחרת, שאורח חייה סותר, שונה ומנוגד אפילו, לקיים את אורח חייה בעצמה. זה נכון לגבי טיסה לארצות-הברית, שיש במטוס זכויות. כמו שיש מחלקה למעשנים וללא-מעשנים, מצדי, על-פי אותו עיקרון, יכולה להיות שם מחלקה, חלק במטוס, שבו מי שאיננו רוצה לצפות בסרט, צריך לכבד אותו ולהגן על זכותו שלא לחזות בשום סרט. זה נכון גם – והבג"ץ אומנם לא קיבל זאת – לפי דעתי בחוקי תכנון ובנייה. מותר להקצות חלקות לבנייה על-פי אורחות חיים של אנשים. זה נכון יותר, זה מפחית את החיכוך, זה נכון יותר מן הכיוון הליברלי, מן הכיוון הסובלני שאומר: מותר לאנשים וראוי לאנשים לקיים את אורחות חייהם כרצונם.

אני אינני מפחד מהפרדה בשירותים. חלק מן השירותים צריכים להיות ממומנים באופן שווה, אבל מחולקים באופן נפרד. כל עוד העניין הזה יתקיים – לפי דעתי, אנחנו נקיים פה בסיס קיום אחר, שונה, סובלני יותר ונסבל יותר. ועל-פי הבסיס הזה, מבחינתי, אם זה אותו סבסוד, כלומר הקצאת כספים שווה, מצדי יכול להיות גם קו אוטובוסים שבו יש הפרדה בין גברים לנשים. כי מי שרוצה לבחור ולנסוע באוטובוס הזה, זכותו המוחלטת לעשות זאת. אבל אז תאפשר לי לנסוע בשבת בירושלים, בשכונות שאינן מפירות את אורח החיים שלך, שאינן פוגעות באורח החיים שלך.

זה העיקרון שאני מציעו – הפרדה ככל שזה רק אפשרי בשירותים הציבוריים ובשירותים החברתיים, להקטין חיכוך, להקטין את החזית של החיכוך, של המדון ושל הריב, ולאפשר פה בסיס קיום אחר, הרבה יותר סובלני מכפי שאנחנו יודעים עד היום.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני, חבר הכנסת צוקר, על הצעתך. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול, אני מקווה ואני נושא תקווה בלבי שהצעתו של הבג"ץ, הצעת הפשרה לגבי המחלוקת בסוגיית כביש בר-אילן, אכן תתקבל על-ידי כל הנוגעים בדבר.

אני זוכר שכשהיו האירועים הקשים סביב כביש בר-אילן יצאתי עם חברי ועדת הכלכלה, מאחר שאנחנו אחראים לנושא התחבורה, והמפקח על התעבורה הוא זה שבעצם הודיע על סגירת הכביש. יצאנו למקום וראיתי בסיור כמה חברי כנסת חרדים. התפתחה בינינו שיחה. הם אמרו: למה בעצם אתה מתנגד לזה שסיגרו את רחוב בר-אילן, שבאמת, על-פי העובדות, מרבית האוכלוסייה שחיה בו היא אוכלוסייה שומרת מצוות, דתית, שנושא הנסיעה בשבת הוא בנפשה? אני התעלמתי מכל הטיעונים ומכל השאלות שקשורות לנושא, האם אפשר לעקוף, האם אי-אפשר לעקוף, האם כביש עוקף וכדומה. אמרתי: אתם יודעים מה? אני מוכן לשקול את מה שאתם אומרים, אבל בואו נראה במה אתם באים לקראתי. למשל, יש אזורים בירושלים – ואני מתחבר כאן לחלק מהדברים שאמר חבר הכנסת דדי צוקר – שהרחובות בהם סגורים, או לחלופין לא מותרת שם תחבורה ציבורית בשבת, שעה שהרוב שחי שם הוא חילוני לכל דבר.

אז נתקלתי בתופעה שבכלל לא יכול להתפתח ויכוח, כי זה נפסל על הסף, מייד. אי-אפשר להתחיל בכלל להידבר בנושא הזה. אומרים לי: זה הסטטוס-קוו? מה פתאום שתתחיל תנועה של אוטובוסים בשבת? זאת פריצת הסטטוס-קוו. אני אומר להם: אבל גם אתם מבקשים ממני, ולא ממני אישית, אלא מהציבור החילוני במדינת ישראל, שיבוא לקראתכם בניגוד לסטטוס-קוו הקיים, כי על-פי QUID הסטטוס-קוו הקיים רחוב בר-אילן הוא רחוב פתוח. אז למה אתם לא מוכנים לבוא לקראתי ב"PRO QUO" אני מבקש, אני בא לקראתכם, תבואו לקראתי. ופה נעוצה כל המחלוקת.

כשמדברים על כך שאנחנו בעד גישור ואנחנו בעד זה שנחיה כולנו יחד, נבין זה את זה ונתחשב זה בזה – זה תמיד חד-צדדי. זה לעולם לא דו-צדדי. מדוע לא יאפשר הציבור החרדי במדינת ישראל – ושאלתי שאלה זו פעמים מספר – למשל, לחיילים שצריכים להגיע לבסיסים שלהם במוצאי שבת, שתהיה להם תחבורה ציבורית מסודרת? אני לא רוצה להאשים, חס וחלילה, בנושא התגברות תאונות דרכים ולומר שזה כתוצאה מהעדר תחבורה ציבורית בשבתות. אתם יודעים מה? יכול מאוד להיות שאם צעירים, שבערב שבת רוצים לצאת ולבלות, לא היו לוקחים את הרכב של הוריהם, אלא היו נוסעים בתחבורה ציבורית למקום כלשהו וחוזרים בתחבורה ציבורית, אולי היו פחות תאונות. ויש מושג שנקרא "פיקוח נפש דוחה שבת". אני הצגתי פה את התזה הזאת ומייד זרקו בי שיקוצים: איך אתה מעז בכלל להעלות זאת? קדושת שבת עדיפה על פני כל דבר אחר.

מדוע הצד של ההתחשבות, של ראיית הצרכים של הצד השני, לא יהיה גם לנגד עיניו של הציבור החרדי? הרי אם הייתם עושים זאת – ואני בכוונה מתמקד בכם, כי אני רואה את שלושתכם לנגד עיני – גם מבחינתנו, גם מבחינת האווירה במדינת ישראל, הייתם משרתים בעניין הזה שירות נפלא את הצרכים שלכם.

אני הרי לא ניחשתי שזו תהיה תוצאת הבג"ץ. אבל במהות, הצעת הפרשה של הבג"ץ בנויה על העיקרון הזה: אנחנו באים לקראתכם – ולא אנחנו הבג"ץ, אלא החילונים – החילונים באים לקראת החרדים והחרדים באים לקראת החילונים. למה זה פסול? פעם אחת ולתמיד אני רוצה שחבר הכנסת נסים דהן, שאני יותר ממכבד אותו, והוא יודע זאת טוב מאוד, יסביר לי איזה עיקרון אתה משרת בזה שהחייל שבא לחופשה בשישי-שבת, ייסע ברכב הוריו במקום לנסוע באוטובוס למקום הבילוי שלו? ואתה הרי לא תשכנע אותו שלא לצאת לבילוי. במקום שייסע באוטובוס, והנסיעה שלו למקום הזה תהיה יותר בטוחה, הוא לוקח את האוטו של ההורים. הרי הוא מחלל שבת לשיטתכם ממילא.

למה לא תבואו ותגידו בצורה ליברלית: אנחנו בעד, לפחות לטובת החיילים, שהאוטובוסים יצאו מהצפון ומכל המקומות בשעה שעדיין שבת, על מנת שחיילים יוכלו להגיע בשלום ובבטחה לבסיסיהם? למה פעם אחת לא נשמע את זה מכם?

אני יודע למה. אני משוכנע שהרבה מכם חושבים את זה – אני לא אומר לכם את זה באופן אישי – אבל יש לכם חשש מפני ציבור הבוחרים שלכם. כל ויתור הכי קטן הופך אתכם לנשואי או מושאי ביקורת בציבור הבוחרים שלכם, ואז אני מוכן לבוא לציבור הבוחרים שלי, שהוא חילוני, ודאי בקיבוצים, ולהגיד לו: אני מוכן כן לסגור את רחוב בר-אילן, אבל מול זה אני יודע שיש התחשבות מקבילה מצד הציבור החרדי ומצד הציבור הדתי.

כל זמן שמהות הגישור תהיה שהגשר הזה הוא חד-צדדי והוא מוביל רק לכיוון אחד – לעולם תהיה מחלוקת עזה בתוך הציבור הישראלי; מחלוקת שלצערי הרב מקבלת משנה לשנה יותר ויותר גילויים של שנאה משני המחנות, שנאה קשה מתוך חוסר יכולת הידברות מלכתחילה. ואני לא יודע איזו מצווה חשובה יותר – שמירת השבת או שמירת אחדות עם ישראל.

נדמה לי, אם אני הייתי צריך לבחור בין שתי המצוות, אני הייתי מעדיף את המצווה של שמירת אחדות עם ישראל, מצוות ההרמוניה בין היהודים שחיים יחד במדינת ישראל על פני עניין קדושת השבת, שנכפה וגורם להרבה מאוד ציבורים במדינת ישראל הרבה מאוד עוגמת נפש.

סיומו של דבר, אני מקווה מאוד שהציבורים בירושלים, על כל הגוונים שלהם, יקבלו את פשרת הבג"ץ ויאמצו אותה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת גולדשמידט. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית כול, אני רוצה להגיד משפט אחד או שניים ביחס לכביש בר-אילן. אני חושב שהבעיה באמת הרבה יותר רחבה ועמוקה מכפי שהיא הוצגה כאן על-ידי שני הדוברים הקודמים.

ביחס לכביש בר-אילן, אני חושב שההחלטה או ההצעה – אני חושב שזה בגדר של הצעה של בית- המשפט העליון – פשוט לא סבירה בעליל. דרך אגב, בעיני היא מוזרה מאוד. כי מה אומרת ההצעה? היא דווקא הוצעה, כפי שאני שומע, על-ידי השופט הדתי שיושב שם. ההצעה אומרת: אתם תפתחו את כביש רחוב ים-סוף, אז נסגור לכם את כביש בר-אילן. אז מה אומרת ההצעה? הרי זו הצעה אפילו אכזרית. היא אומרת לציבור הדתי, הרי בשני המקומות קיימים ציבורים דתיים חרדיים, שגרים שם – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

יש רוב חילוני שחי ברחוב ים-סוף.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא נכון. אם היה רוב חילוני – הוא לא היה נסגר – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

העוזר הפרלמנטרי שלי גר שם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא, לא, תגיד לו שהוא טועה. אם היה רוב חילוני לא היו סוגרים אותו. אתה יודע, גם כשהרוב דתי – עדיין לא סוגרים. רחוב ים-סוף – יש הקטע ההתחלתי שכולו חילוני, בהתחלה; אבל רחוב ים-סוף הוא רחוב שכולו חרדי, ולכן לפני זמן מה, נדמה לי כמה שנים, סגרו את הרחוב הזה. בא בית-המשפט העליון וזרק הצעה אכזרית אל הציבור החרדי ואומר: תתקוטטו, תריבו ביניכם, איזה אזור יהיה סגור בשבת. אני חושב שההצעה הזאת בלתי סבירה. אני לא מבין אותה, היא אפילו איננה הצעה.

עוד משפט אחד בנושא הזה. אני חושב שכל האומללות בעניין הזה היא שהוא בכלל הגיע לבג"ץ. מדוע דברים כאלה צריכים להגיע לבג"ץ? אנחנו כאן, בתוך הבית הזה, עושים כל השנה פשרות; אנחנו יודעים שאנחנו צריכים לעשות פשרות זה עם זה, ולכן אני חושב שזה היה צריך להתחיל ולהסתיים כאן, בתוך המערכת הפוליטית; כן, הפוליטית. לאמור, במקרה הזה היו צריכים לקבל את הצעתו של שר התחבורה ולא להעביר את העניין לבג"ץ. אני חושב שזה היה מיותר לחלוטין.

חבר הכנסת גולדשמידט, אני רוצה להסביר לך באשר לסטטוס-קוו ולטענות שלך. יש לך טענות ואני שומע אותן מהרבה חברי כנסת ומסתם בני אדם שאינם דתיים. יש שתי סוגיות שהן שונות לחלוטין. סוגיית הסטטוס-קוו היא בעצם סוגיה שאני חושב שחבר הכנסת יהלום היה יכול להסביר אותה הרבה יותר טוב ממני. הסטטוס-קוו מדבר, בעצם, על מדינת ישראל כישות כזאת – מדינת ישראל, שתקבע

בתוך התחומים שלה סממנים של מדינה יהודית. המדינה, כמדינה. סוגית הסטטוס-קוו איננה מדברת על האנשים, היא איננה מדברת על הפרטים, היא מדברת על המדינה כמדינה, שהיא התגלות של ראשית צמיחת גאולתנו, ולכן המדינה צריכה לשאת סמלים יהודיים. היא איננה קשורה כלל לבני האדם שנמצאים בתוך המדינה, ולכן נקבעו כמה דברים שבין השאר הם בגדר של שמירת השבת בציבור, לאמור: תחבורה ציבורית, ואף אחד מאתנו לא תמים. אנחנו יודעים שיכול להיות שיש יותר חילול שבת, כפי שאתה אמרת, כי הרי ברור שיש פחות חילול שבת – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם תאונות דרכים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא יודע. תאונות דרכים – לפי דעתי, הגזמת בעניין הזה, וגם כשאתם מגייסים תמיד את החיילים, אני חושב שאתם מפספסים את העניין. אתם מגייסים את החיילים, אנחנו נעשים שפופים ואיננו יכולים לדבר.

יש כאן סוגיה של דמותה של המדינה כמדינה יהודית, ולכן קבעה מדינת ישראל כמה חוקים – לא . לכן הסוגיה הזאת AND THAT'S IT הרבה – של שבת, כשרות במקומות ציבוריים, נישואים וגירושין . היא סוגיה שאיננה נוגעת לצורת החיים של בני האדם. עכשיו, כאן קיימת שאלה. דרך אגב, בתוך הסטטוס-קוו – הרי מה אמר הסטטוס-קוו? הסטטוס-קוו אמר: מה שהיה הוא שיהיה. מה היה? – היה שמאה-שערים היה סגור בשבת. מה אתם רוצים? שכל היהודים יגורו במאה-שערים זה על גבי זה, גג על גג, גג על גג, לבנות שם מאה קומות? הרי הציבור הזה מתרחב, ודיברנו בדיון הקודם על כך שהציבור הזה מתרחב. אני גורם לו שהוא יתרחב, בין השאר, לכן מאה-שערים – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי גורם לו?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני, אני גורם לציבור החרדי שהוא יתרחב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

למה? יש לי 12 ילדים; אני גורם לו שהוא יתרחב.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אתה לא היית בדיון הקודם. היה נאום מעניין של חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לכן אני אומר: גם מאה-שערים, שהוא בתוך הסטטוס-קוו, נמצאת היום בבר-אילן ובעוד מקומות בארץ. זהו הסטטוס-קוו. הסטטוס-קוו הוא לא גיאוגרפי, הסטטוס-קוו הוא קונצפציה, הוא תפיסה, שבמקום שגרים יהודים חרדים – לא נוסעים שם בשבת, עם מגבלות מסוימות, עם התחשבות, וכן הלאה. והשאלה היא, באמת, אם הציבור החילוני מסוגל. יש לכם כל המדינה, בינינו לבין עצמנו, חבר הכנסת גולדשמידט, למה לבכות? כל המדינה בידיכם. יש לנו כמה פינות, כמה פינות שאחת מהן היא כביש בר-אילן, ועל זה הצעקה?

אני רוצה לומר לחבר הכנסת דוד צוקר, מה שאתה העלית – אני גם קראתי את המאמרים שלך; אתה העלית הצעה שיכולה להיות מסוכנת מאוד, אם אתה מדבר ברמה האידיאולוגית.

אני כבר מסיים, אדוני.

אם אתה מדבר ברמה המעשית – ברמה המעשית זה מה שקורה בשטח, ומי שתרם לכך שזה יקרה בשטח זה דווקא הציבור החרדי, כי הציבור החרדי החליט שהוא איננו רוצה להיות מושפע מאורח החיים החילוני, עם כל מה שמשתמע מכך, והוא איננו רוצה גם להפריע לציבור החילוני. לכן הוא משלם טבין ותקילין. דירות בחברה החרדית באותה רמה שוות פי-כמה, בעשרות אחוזים, כי יהודים חרדים רוצים לגור זה ליד זה בקהילה, לא להפריע ולא להיות מופרעים על-ידי אחרים. ואנחנו תרמנו לעניין הזה. זה ברמה המעשית.

יש לי אתך בעיה ברמה האידיאולוגית. ברמה האידיאולוגית אני לא יכול לוותר עליך. אתה אולי יכול לוותר עלי. יש לך חברים גם שם, ואולי אינך רוצה בחברותי ואני לא מדבר עלי אישית. אבל אתה יכול לוותר עלי. אני עליך לא יכול לוותר, אני לא יכול לוותר על שום יהודי. יש לנו מצווה של ישראל ערבים זה לזה; אנחנו עם אחד, אפילו אני לא כורך את זה במדינה, אני לא כורך את זה בלאום; אני כורך את זה בעם אחד, משום כך נשרדנו. אנחנו עזרנו זה לזה והיינו חרדים על כל יהודי מוכה באיזה מקום בגלות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתם לא מוכנים לחתן את הילדים שלכם עם חילונים – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זה לא נכון. אם החילונים יהפכו לדתיים, אנחנו נתחתן בהם.

דוד צוקר (מרצ):

עם אחד – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אז מה אתה רוצה? צריכים לאכול כשר?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אלה מלים יפות. יש הפרדה מוחלטת. אני לא יכול לבוא בקהלכם, אבל – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

למה אתה לא יכול? חבר הכנסת גולדשמידט, יש לי עוד בנים שלא התחתנו. אם יש לך בת שמוכנה לקיים ולשמור מצוות ולחיות חיים של הרמוניה – אז מה אתה רוצה, שהילד שלי יפסיק לשמור מצוות?

היו"ר ר' אדרי:

אני יכול להיות השדכן ביניכם?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אולי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם זה לא אישי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא, אנחנו לא מדברים ברמה האישית.

דוד צוקר (מרצ):

אתה מדבר על עם אחד, אבל אתה בעצם מדבר על עם אחיד, ותשכח את העניין הזה. עם אחד יכול להיות עם שמורכב ממגוון של קהילות – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

חבר הכנסת דדי צוקר, יש לי חדשות בשבילך, אנחנו כאן עכשיו באולם ארבעה חברי כנסת דתיים, אף אחד מאתנו אינו אחיד עם חברו. אני יכול למצוא לך הבדלים בעניינים מסוימים אפילו יותר ממה שביני לבינך, בין ארבעת חברי הכנסת הנמצאים כאן. אולי ביני לבין חבר הכנסת דהן קשה לי קצת למצוא הבדלים, זה רק עניין עדתי כזה, אני לא יודע, אומלל, שנוצר בשנים האחרונות. אבל עם חבר הכנסת בני אלון – כמובן יש לנו המון במשותף, המון, ויש לי גם הרבה משותף אתך.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, יש לנו עוד סדר-יום ארוך.

דוד צוקר (מרצ):

אז תקבלו ארבעתכם – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת צוקר, אפשרתי לך קריאת ביניים ארוכה. אני מבקש לסיים, אדוני.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני כבר מסיים, אדוני. חבר הכנסת דדי צוקר, באופן מעשי העניינים מסתדרים, ואני מציע שתתחילו להבין. אתה יודע מה, אני מפחד שחבר הכנסת גולדשמידט יגיד לי שאני אתחיל להבין אותו גם כן, אז מה אני אעשה עם זה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

נכון, מה רע בזה? תבין גם אותי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מודיע לך שאני מבין אותך. אני מבין אותך ואני לא הולך לדגניה, אני לא הולך להכתיב לך שאתה תהיה בדגניה, ותן לי לחיות בבר-אילן איך שאני רוצה. זה הכול. יש לך הרבה יותר דגניות ממה שלי יש בר-אילן.

אבל לך אני אומר, אנחנו עם אחד, זה לא יעזור לך. ואב אחד לכולנו. ואנחנו בעזרת השם נחזק את העניין הזה – אני מדבר ברמה האידיאולוגית. ברמה המעשית אנחנו צריכים להיות חכמים. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת רביץ.

יש לנו הצעות אחרות. הראשון – חבר הכנסת נסים דהן, שיש לו הצעה אחרת, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי עונה?

היו"ר מ' שטרית:

אין תשובות. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, היות שידידי חבר הכנסת אלי גולדשמידט הזכיר את שמי וביקש שאני אסביר לו משהו, האם אני יכול לבקש תגובה אישית מעל הדוכן?

היו"ר מ' שטרית:

תגובה אישית מעל הדוכן?

נסים דהן (ש"ס):

כן, הוא הזכיר את השם שלי וביקש ממני הסבר.

היו"ר מ' שטרית:

לא בכל פעם שמזכירים את השם אפשר לקבל תגובה אישית. אבל אתה ביקשת הצעה אחרת. במסגרת ההצעה האחרת אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה.

נסים דהן (ש"ס):

טוב, אני אעשה את זה מכאן.

הבעיה של מפלגת העבודה היא, שאין 30 אלי גולדשמידט במפלגת העבודה, לצערי הרב יש לנו רק אחד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מכיר עוד אחד.

נסים דהן (ש"ס):

עוד אחד. אם חבר הכנסת רביץ אמר – עוד אחד, אני לא רוצה לחלוק עליו.

חבר הכנסת גולדשמידט, ידידי היקר, הרי אתה ניחן באמת מוסרית. אתה שואל, למה אנחנו, במסגרת אותו סטטוס-קוו המפורסם לא יכולים לוותר. אני חושב שענה על זה חבר הכנסת רביץ, אבל אני ארחיב את ההסבר. הסטטוס-קוו המפורסם לא נקבע מפני שכך רצו הדתיים אז. כשהאבות המייסדים הקימו את המדינה, לא בגלל תביעות הדתיים היה סטטוס-קוו, כי תביעות הדתיים באותה תקופה היו הרבה יותר רחבות. הסטטוס-קוו נקבע בגלל אמרה אחרת בכלל, שלא קשורה לדתיים. הוא נקבע בגלל שורה במגילת העצמאות.

דוד צוקר (מרצ):

הוא נקבע לפני כן – – –

נסים דהן (ש"ס):

הוא נקבע בגלל שורה במגילת העצמאות, בגלל אופיה היהודי של המדינה. ולכן מה שנאסר, לא נאסר כל דבר. נהגי מוניות נוסעים היום בכל הרחובות שאתה חושב שהם סגורים לתחבורה ציבורית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אוטובוסים בחיפה.

נסים דהן (ש"ס):

מוניות הן תחבורה ציבורית, ונהגיהן נוסעים, ואף אחד לא מפריע להם.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת נסים דהן, דקה.

נסים דהן (ש"ס):

אני כבר מסיים. "אגד", התחבורה הציבורית – זה תחבורה ממלכתית, כי היא היתה ממומנת, והיא עדיין ממומנת, בחלקה הגדול על-ידי הממשלה. היא חלק מהממלכתיות של המדינה. איך אנחנו יכולים לתת לה לנסוע בשבת כשהאופי של המדינה הוא יהודי? אני אפילו למוניות לא רוצה לתת לנסוע, אפילו לא לך באופן פרטי. אבל "אגד", שהוא תחבורה ציבורית, בוודאי אנחנו לא יכולים.

הוויכוח בינינו הוא, האם תושבי המדינה הדתיים זכאים לאותה איכות חיים של תושב במדינה שאיננו דתי. אנחנו מתווכחים פה על איכות חיים. ואם ביהודה ובשומרון – ואתה יודע את זה יפה מאוד, חבר הכנסת גולדשמידט – סללו כבישים עוקפים כדי שלא לפגוע באיכות החיים של התושבים הערבים, כי איכות החיים שלהם נפגעת על-ידי זה שיהודים נוסעים בכבישים – – –

אפי אושעיה (העבודה):

— — —

נסים דהן (ש"ס):

לצערנו הרב, איכות החיים של הערבים נפגעה לפי דעתם, ואתה קיבלת את הדעה הזאת, וסללת כבישים עוקפים במיליוני שקלים. אז אני לא יכול לבקש מה שמותר לערבים באיזה כפר נידח, שיסללו בשבילי כביש עוקף ולא יפגעו באיכות החיים שלי? ואני כבר לא מבקש בכלל לסלול כבישים עוקפים. כל זמן שלא היה כביש עוקף לכביש בר-אילן – אדוני, אתה יודע יפה מאוד – לא העזו לבקש לסגור את כביש בר-אילן. היהודים הדתיים לא העזו לסגור את כביש בר-אילן.

מתי עלתה התביעה הראשונה – ושנינו שמענו את זה בסיום – כשכבר סללו כביש עוקף, לא בגלל הדתיים; רצו לפתור בעיות תחבורה בירושלים, אז כבר יש כביש עוקף.

דוד צוקר (מרצ):

יש לך עוד ארבע דקות.

נסים דהן (ש"ס):

כביש עוקף כבר יש. אנחנו לא ביקשנו. יש פה בעיה של איכות חיים. הסטטוס-קוו לא נפגע בגלל אופיה היהודי של המדינה. אין מקום לכל השאלות של אדוני. תודה רבה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, נשארו לו עוד שתי דקות.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת נסים דהן.

הצעה אחרת לחבר הכנסת שאול יהלום ביחס להצעתו של חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

שאול יהלום (מפד"ל):

עיקר דברי מכוונים לחבר הכנסת צוקר. גם קראתי את מאמרך ב"הארץ" בשבוע שעבר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אז למה אתה מפיל את ההצעה שלי?

שאול יהלום (מפד"ל):

ש"ס תפסה לי את המקום בהתחלה.

אני מדבר כאדם שרוב שנותיו – אני בוגר העיר שהיא בין החילוניות במדינה – עברו בתל-אביב, לרבות מגורים של עשר שנים ברחוב הכי הומה והכי חילוני, רחוב דיזנגוף בתל-אביב. אני אומר לך, אל תיקח מאתנו את הזכות לגור יחד, לחיות יחד. נכון שזה גורם לסובלנות, ונכון שזה מביא לווייתורים משני הצדדים. אני חי עם כל החילוניות, יכול להיות שאתה צריך לחיות בשבת, נניח, עם זה שלא יפתחו חנויות. אני לא מדבר על בידור. אבל זה גורם לכך שנהיה באמת עם אחד. כי בשיטה שלך אתה לא יודע איפה תסיים. אתה מתחיל בשכונות, מחר תגמור בערים. השכונות יהפכו ערים. אז ירושלים תהיה חרדית ותל-אביב חילונית. מחרתיים תגמור בצבא. אתה בוודאי תגיד, בצבא אני לא רוצה לגעת. למה הצבא לא? למה? הערך הזה יהיה נתון בוויכוח, בייחוד שיהיו כולם מורגלים לחיות זה בצד החילוני וזה בצד הדתי. יגידו: אני גם רוצה לנסוע בשבת בצבא, רוצה לאכול אוכל – – –

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

מחר תגמור בבתי-חולים לדתיים ולחילונים וכו'. הדבר יביא באמת למה שבהתחלת מאמרך כתבת שזה דמיוני, לשני עמים שמחולקים באמת בשתי מדינות. תודה.

דוד צוקר (מרצ):

לפחות בטוח שקראת את המאמר.

היו"ר מ' שטרית:

תודה. חבר הכנסת בנימין אלון, הצעה אחרת להצעתו של חבר הכנסת אברהם רביץ. אני מבקש להזכיר, רבותי, הצעות אחרות הן במסגרת זמן של דקה. אני מבקש שלא להפוך את זה להצעה רגילה לסדר-היום. חבר הכנסת בנימין אלון, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מזדהה עם דבריו של חבר הכנסת הרב רביץ, ואני פונה בזאת לחברי הכנסת, בעיקר אלה שהתמחו בריצה לבג"ץ. ראו איך ביזיתם את הבג"ץ. ראו איזה ביזיון נגרם לבג"ץ בסיפור הזה. היתה ועדת-שטורם, אחר כך החליט שר התחבורה לא לסגור באופן קבוע; החליט לסגור לניסיון של שלושה חודשים. זה הובא לבג"ץ. הוקמה ועדה של גאונים גדולים יותר, של צמרת. לא יצא מזה דבר; חודשים. ואחר כך באים חברי הוועדה, זה מגיש תצהיר כזה וזה מגיש תצהיר כזה. אולי אנחנו ננהג כבוד בבית-המחוקקים ולא נרוץ לגננת בכל פעם שאנחנו לא מצליחים לשכנע זה את זה במליאה או בוועדות.

דוד צוקר (מרצ):

לא נרוץ לאבא.

בנימין אלון (מולדת):

הגיע הזמן שנחשוב שוב. אני לא אומר, אם יש דברים שהכנסת מחליטה עליהם, אפילו נגיד ביחס לשכרנו או דברים כאלה, וחברי כנסת חושבים שיש בהחלטות אלה משום עושק וכו' ואין ברירה אלא רשות אחרת, אני מבין. אבל דברים שבאופיים בסופו של דבר – כמו שעכשיו הבג"ץ מציע פשרה – הם ענייני פשרה, הם עניינים פוליטיים פנימיים בינינו, אני פונה לחברי הכנסת שלא להשתמש בצורה מוגזמת בכלי הזה של בג"ץ. יש לנו מיקרופונים די הצורך, יש לנו כלים מספיקים בתוך הבניין הזה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת בני אלון.

אם כן, רבותי, אנחנו עוברים להצבעה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, מאחר שאין תשובה, אני רוצה להציע ששלושת המציעים יבקשו דיון במליאה.

היו"ר מ' שטרית:

רגע. שלושת המציעים מבקשים דיון במליאה? כן. אם כן, ההצעות האחרות היו להסיר את ההצעות מסדר-היום. חבר הכנסת פינס, אתה מציע להעביר לוועדה?

אופיר פינס-פז (העבודה):

כן.

היו"ר מ' שטרית:

בבקשה. חבר הכנסת אפי אושעיה?

אפי אושעיה (העבודה):

גם אני ביקשתי להעביר לוועדה.

היו"ר מ' שטרית:

חברי הכנסת אופיר פינס-פז ואפי אושעיה מבקשים הצעה אחרת, להעביר לוועדה.

נסים דהן (ש"ס):

אנחנו מבקשים שתהיה הצבעה בנפרד.

היו"ר מ' שטרית:

אין בעיה, תהיה הצבעה בנפרד.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אומנם חבר הכנסת בני אלון התייחס לחברי הכנסת הרצים לבג"ץ, אבל אני יודע שהוא התייחס אלי. מותר לי לייחס את דבריו אלי.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מה אתה כל כך מייחס לעצמך שבחים?

אופיר פינס-פז (העבודה):

עוד לא אמרתי שבחים, אמרתי עובדות.

הסוגיה הזאת היא סוגיה עקרונית, ולא במקרה גם בג"ץ סבר כך ומינה צוות של שבעה שופטים לדון בעתירה הזאת. לא די בכך. אני רוצה לומר לך, ולכל החברים כאן: אנחנו, לאורך כל הדרך, גם הבג"ץ וגם אני כעותר, ועותרים נוספים, חיפשנו את דרך הפשרה. אני אומר כאן ועכשיו, לא היתה הצעה אחת שהובאה לפנינו שלא אמרנו עליה: מסכימים; כשהציע אותה השופט העליון חשין וכשהציע אותה השופט העליון צבי טל – שמסיים היום את תפקידו בבית-המשפט ומגיעים לו ברכות על עבודתו ואיחולים לעתיד.

גם כשהשופט הדתי הציע מה שהציע, על המקום אמרנו: מסכימים. אלה שאמרו שהם מתנגדים, על המקום אמרו שהם מתנגדים; למעט המדינה, שאמרה שהיא צריכה לשאול את עיריית ירושלים.

אני קורא כאן מעל הבמה הזו: בואו נעשה פשרה, ואפשר לעשות פשרות וצריך לעשות פשרות, כי אין אמת אחת ואין ציבור אחד ואין רגישות אחת ואין כאב אחד. אם רוצים לראות מה טוב לכל עם ישראל, צריך למצוא את דרך הפשרה. בעניין הזה עשינו מעל ומעבר ונתנו הסכמה ויזמנו פשרות והצענו הצעות. אלא שלצער, הצד השני נעול על עמדה אחת ואין בלתה, ועל כך אני מצר מאוד.

היו"ר מ' שטרית:

אני מודה לחבר הכנסת אופיר פינס. אני מזמין את חבר הכנסת אפי אושעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעיר המגורים שלי, בנתניה, יש כמה רחובות סגורים עקב הרצון של תושבי נתניה להימנע מלפגוע ברגשות התושבים הדתיים באותו רחוב. זה בולט לעין במיוחד בשכונה החרדית קריית-צאנז, שממוקם בה בית-חולים והעורק הראשי המוביל לבית-החולים נסגר. אבל שם הדברים נעשו מתוך הסכמה, מתוך פשרה והבנה לצורכי התושבים שפתחו עורק אחר לצרכים החילוניים, ואין התנגשות. לא חוק של הכנסת ולא בג"ץ קבעו, אלא הבנה בין אזרחים שגרים באותו אזור מגורים.

אני אומר זאת משום שאני קורא לחבר הכנסת רביץ ולכל האחרים שעוסקים בנושא הזה שלא לכפות את דעתם על הציבור החילוני, לאפשר התגבשות – אם בבג"ץ אם בוועדת-צמרת או בכל מערכת אחרת – וקבלה של פשרות, כי לא תוכלו לכפות על הרוב החילוני את רצונכם.

אני מנסה לומר, שאם הנושא הזה יבוא לדיון במליאה, הוא יהיה לתפארת המליצה ולא לפתרון הבעיה. לכן, אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוקה, חוק ומשפט, שבראשה עומד חבר כנסת דתי, ולנסות שם למצוא פתרונות אמיתיים, ממשיים, על מנת שיהיה סוף להתנגשויות האלה. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה.

אם כן, רבותי, אנחנו עוברים להצבעה. אני מבין שחלק מחברי הכנסת רוצה הצבעה נפרדת. אני שואל את חבר הכנסת דדי צוקר, האם אתה מבקש הצבעה נפרדת?

דוד צוקר (מרצ):

לא.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט?

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת רביץ?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא.

היו"ר מ' שטרית:

אם כן, נצביע בבת אחת על שלוש ההצעות.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אם זה מה שהרוב רוצה, אני מוותר.

היו"ר מ' שטרית:

בסדר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה לבקש מחברי הכנסת שביקשו להעביר לוועדה שיסירו את הבקשה שלהם, ושיתקיים דיון במליאה.

היו"ר מ' שטרית:

רבותי, אנחנו מצביעים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אין צורך.

היו"ר מ' שטרית:

אנחנו מצביעים. קודם כול, יש הצעה להסיר ויש הצעה להעביר לוועדה. בהצבעה רגילה אתם מבקשים להעביר את הנושא למליאה. נצביע תחילה מי בעד העברת ההצעות הללו לדיון במליאה. אם יהיה רוב להצעה זו, אין צורך להצביע על האחרות. פשוט ולעניין.

הצבעה מס' 10

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 10

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – 2

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

ברוב – 10 קולות בעד, אחד נגד, שניים נמנעים – ההצעות האלה מועברות לדיון במליאה.

הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – עובדים בעלי מגבלות), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת ש' יהלום)

היו"ר מ' שטרית:

אנחנו חוזרים לתחילת סדר-היום, להצעת חוק שכר מינימום (תיקון – עובדים בעלי מגבלות), התשנ"ז-1996 – הצעת חוק פ/840. ינמק חבר הכנסת שאול יהלום מהמקום במסגרת דקה. בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, החוק הזה בא לבקשת ארגונים של אנשים בעלי מגבלות כמו נכים או בעלי מגבלות שכליות. היום אדם בעל מגבלות, שבגלל מוגבלותו הוא לא מייצר תוצרת כאדם נורמלי, יכול לעבוד במשק בשתי צורות בלבד: או במפעל מוגן, שהממשלה משתתפת בתקציבו, ואין הרבה כאלה, וזה טוב, או במשק החופשי, אבל אז הוא חייב לקבל שכר מינימום.

מאחר שהעובד הזה הוא בעל מגבלות, ובאופן אובייקטיבי הוא לא מייצר כדי שכר מינימום, בעלי המפעלים לא מקבלים עובדים כאלה והם מחוסרי עבודה. אומרים עובדים אלה: תנו לשר העבודה

והרווחה להתקין תקנות, שבמידה שהן יהיו הוגנות – לא בגלל המגבלה אלא בגלל אי-תפוקה – העובד יוכל גם לקבל פחות משכר מינימום, ועל-ידי זה למצוא עבודה, והמעסיקים יוכלו להעסיקו.

זה התיקון, ואני מבקש מהכנסת לקבלו.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת יהלום על הצעתו. אני חושב שהצעתו ראויה לשבח, ואני מברך אותו על כך.

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד העברת ההצעה לוועדת העבודה והרווחה לדיון ולהכנה לקריאה ראשונה? בבקשה להצביע.

הצבעה מס' 11

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק שכר מינימום (תיקון עובדים בעלי מגבלות), התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

שבעה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובע שהצעת החוק של חבר הכנסת שאול יהלום מועברת לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה ראשונה.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מענק לעבודה נדרשת), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת רע' כהן)

היו"ר מ' שטרית:

אני מזמין את חבר הכנסת רענן כהן לנמק מהמקום את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מענק לעבודה נדרשת), התשנ"ז-1996 – הצעת חוק פ/897. בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כנסת ריקה, מענק עבודה מועדפת עומד היום על כ-5,000 שקל וניתן לחיילות וחיילים משוחררים העובדים בעבודה נדרשת, בדרך כלל בתחנות דלק, במפעלי תעשייה מסוימים, בקטיף, בבתי-מלון וכדומה. מטרת המענק היתה לעודד חיילות וחיילים משוחררים לפנות לתחומי תעסוקה שאינם על-פי רוב על-ידי פועלים זרים או פועלים מהשטחים. ואכן, התמריץ הוכיח את עצמו, ומי שעובר בתחנות דלק רואה בכך איזה תפקיד מיוחד לתקופה מסוימת.

הצעת החוק שהגשתי מתקנת עיוות ופרצה בחוק, שמנעה את קבלת המענקים על-ידי חיילים משוחררים שעבדו בעבודה מועדפת כחוק. למרבה האבסורד, חיילים משוחררים, אדוני היושב-ראש, שהשיגו את העבודה בכוחות עצמם ומילאו את מכסת הימים הנדרשת, לא זכו למענק, כיוון שעל-פי החוק הקיים הם חייבים לקבל הפניה לעבודה הנדרשת מלשכת העבודה. יתירה מכך, חיילים שלא הצליחו להביא אישור, עברו מדורי גיהנום כדי לקבל את האישור ואת הכספים. ברוב המקרים הם עבדו בתקופה הזאת ולא קיבלו את המענק.

לכן, הצעת החוק באה להקל על החיילים ולקבוע, שגם אם הם משיגים את האישור בתקופה מאוחרת יותר, הם יכולים לקבל את המגיע להם על-פי החוק.

היו"ר מ' שטרית:

תודה לחבר הכנסת רענן כהן.

אנחנו עוברים להצבעה – מי בעד ומי נגד העברת הצעת החוק לדיון בוועדת העבודה והרווחה? נא להצביע.

הצבעה מס' 12

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מענק לעבודה נדרשת), התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

ברוב – ארבע קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים – הצעת החוק של חבר הכנסת רענן כהן מועברת בזאת להכנה לקריאה ראשונה בוועדת העבודה והרווחה.

הצעות לסדר-היום

עתידם של 500 רופאים עולים

היו"ר מ' שטרית:

רבותי, אנחנו עוברים עכשיו להמשך סדר-היום: עתידם של 500 רופאים עולים – הצעות לסדר-היום מס' 1320, 1325, 1336 ו-1355. אני קורא ראשונה לחברת הכנסת נעמי חזן להעלות את הצעתה. אחריה – חבר הכנסת אפרים סנה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בזמן הדיונים על התקציב הוצע על-ידי משרד האוצר ומשרד הבריאות להפסיק את התמיכה ב-500 רופאים עולים שמקבלים מלגה כדי לסיים את ההתמחות שלהם. היו בנושא הזה דיונים בוועדת העלייה והקליטה של הכנסת. סיעת ישראל בעלייה, שמשום-מה איננה נוכחת כרגע באולם המליאה, טענה בצורה חד-משמעית, שהיא הגיעה להסכם עם משרד האוצר לגבי המשך מימון 500 הרופאים העולים, וועדת העלייה והקליטה, כפי שפורסם בתקשורת, סמכה את ידיה על ההסכם.

אדוני היושב-ראש, בימים אלה ממש קיבלו למעלה מ-500 רופאים עולים במדינת ישראל מכתבי פיטורים, החל מ-1 בפברואר. 500 רופאים עולים – הדבר הזה הוא בושה וחרפה למדינת ישראל; אני הולכת לומר דבר חריף יותר: בושה וחרפה לממשלה הנוכחית שמסכימה, ערב ההצבעה על התקציב, להמשיך מימון ולא עושה זאת.

יש לכך השלכות בשני כיוונים. יש 500 משפחות של רופאים, שנמצאים באמצע ההתמחות, שהחל ב-1 בפברואר לא יקבלו הכנסה. אדוני היושב-ראש, אני מקבלת פניות בהולות מרופאים עולים, שקשה לי להעביר אותן במליאת הכנסת, אבל ארשה לעצמי לקרוא חלק ממכתב של רופאה שקיבלה מכתב פיטורים: "עליתי למדינת ישראל בשנת 1992 יחד עם בני משפחתי. כעבור שמונה חודשים בעלי עזב אותי עם שני ילדים קטנים. אני דואגת היום, עם קבלת מכתב הפיטורים, לילדי הקטינים ולרווחתם".

בעיה ראשונה: 500 משפחות – אני שמחה לראות את סגן שר הבריאות – שלא יקבלו הכנסה ו-500 רופאים לא יוכלו לממש את הכישורים המקצועיים שלהם. אדוני סגן שר הבריאות, הבעיה השנייה כאן היא חמורה עוד יותר: 500 הרופאים הללו מחזיקים את מערכת בתי-החולים במדינת ישראל. 150 רופאים בבית-החולים "סורוקה", מתוך 500, מפוטרם מ-1 בפברואר, ואם לא יעלו היום ויודיעו מעל

דוכן הכנסת שהפיטורים הללו בטלים ומבוטלים, אני קוראת לסיעת ישראל בעלייה לפרוש מהקואליציה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחברת הכנסת נעמי חזן. חבר הכנסת אפרים סנה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא, אני.

היו"ר מ' שטרית:

אחריו – את.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה?

היו"ר מ' שטרית:

את החלפת עם נעמי חזן.

בבקשה, חבר הכנסת אפרים סנה. עוד שלוש דקות, חברת הכנסת גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היתה אי-הבנה.

אפרים סנה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, על מי אנחנו מדברים? מדובר ב-500 רופאים שעלו מארצות חבר העמים, שהקריירה הרפואית שלהם נקטעה עקב עלייתם, ואנחנו – כשאני אומר "אנחנו", כוונתי

למשרד הבריאות – בקדנציה הקודמת, עם שר הקליטה דאז יאיר צבן, החלטנו לבחור מתוך 10,000 רופאים שעלו ארצה וביקשו רשיון, מתוך 6,500 שעמדו בבחינות, אותם אנשים שיש להם אופק שירות רפואי הכי ארוך, עם נתונים הכי מבטיחים, לכוון אותם למקצועות ההתמחות הכי נדרשים ולאפשר להם, לפחות ל-500 האלה, עתיד מקצועי מבטיח במדינת ישראל.

אני אומר לך: את הפרויקט הזה של 500 המתמחים האלה אני כשר הבריאות החזקתי בציפורניים. השיתו עלינו קיצוצים גדולים, ואמרתי: בזה לא ניגע; בכול, אבל בזה לא ניגע. למה? קודם כול, כי זה דבר אנושי ממדרגה ראשונה. שנית, ה-500 האלה הם ציבור שכל 600,000 העולים מחבר העמים מסתכלים עליו ורואים מה עלה בגורלו. זה סמל ליחסנו אל העלייה מחבר העמים.

יושב פה שר האוצר לשעבר, והוא יכול להעיד איזה מאמץ עשינו כדי שהפרויקט הזה לא יגוע, שהאנשים האלה לא ילכו לרחוב, שיוכלו להמשיך לרכוש מומחיות רפואית נדרשת בארץ-ישראל. ועכשיו, הממשלה הולכת להשליך את האנשים האלה. לאן? לחוסר עבודה, לניתוק מכל מה שהם בנו כרופאים וכאנשי מקצוע, ומשול הדבר להריגתם.

לפני חודש היה שר הקליטה אדלשטיין בוועדת הקליטה. היה שם נציג האוצר. לפני חודש כבר רציתם לפטר אותם. רימו אותם, את שר הקליטה, אמרו לו: יהיה בסדר. ואני כבר אז שמעתי בפרוידורים: לא יהיה כסף. לא אמרתי מלה, נתתי קרדיט לממשלה, ועכשיו מסתבר שנציגי האוצר בוועדה רימו את שר הקליטה, רימו את העולים, והבושה גדולה מאוד.

זו לא שאלה מפלגתית, זו לא שאלה פוליטית, זו שאלה לאומית ואנושית – לאומית, כי ה-500 האלה, כפי שאמרתי, הם סמל לחלק היותר משכיל, היותר יצרני, היותר מוצלח ומוכשר של ציבור העולים מחבר העמים; ואנושית, כי אלה האנשים שאתם בעצם אומרים להם היום, בגיל צעיר, שחיייהם המקצועיים הסתיימו מפני שהם עלו לישראל. את התועבה הזאת אני מבקש להפסיק.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת סנה ומזמינה את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, וגם מודה לה על שהסכימה להתחלף אתי ברשות הדיבור, כדי שאוכל להמשיך ולנהל את הישיבה. חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, סיפור המעשה מתחיל בסוף שנות ה-80 ובתחילת שנות ה-90, כאשר במסגרת מסע ההסברה והתעמולה בברית-המועצות, נאמר ליהודים שהתכוונו לעלות, כי אין בעיה לקלוט רופאים עולים, וכי לכל הרופאים תימצא עבודה. אני מדברת על עובדות, אדוני סגן השר, זה מה שנאמר שם. בפועל, המציאות לא היתה כזאת אז, והיה ידוע שיהיו פה קשיים רבים. לאחר שהעולים הגיעו, רבים מהם לא מצאו עבודה במקצועם, רבים מהם פרשו בגיל שיקלו להמשיך בו לעבוד במקצוע, רבים נאלצו לעסוק בכל מיני עבודות מזדמנות. ובכל זאת, חלק מהם נקלטו בעבודה והם ממלאים היום תפקיד חשוב במערכת הבריאות.

אבל מה שקרה, רבותי חברי הכנסת, הוא, שמערכת הבריאות ומשרד האוצר גילו לפתע שאפשר לקבל עבודה מקצועית של רופאים באפס מחיר. אני רוצה לומר שזו שערורייה – המחשבה שאפשר להעסיק עובדים בלי כסף, בלי שכר, ובעצם הסידור הזה שאנחנו מנסים עכשיו להגן עליו, הוא כשלעצמו היה סידור פגום. צריך היה לשלם להם שכר, כי הם עובדים. הם לא תלמידים שיושבים באולם הרצאות. הם עובדים, הם מצילים חיי חולים, הם ממלאים תפקיד מרכזי היום בשירות הרפואי הציבורי ובבתי-החולים, והיה מגיע להם שכר. אני מאוד מצטערת על שההסתדרות הרפואית וגורמים אחרים לא לחמו נגד העסקת רופאים ללא שכר.

היה הסידור הפגום הזה מלכתחילה; אז עכשיו לא נותנים שכר, וגם לא רוצים לתת את הקצבה הצנועה הזאת להכשרת אותם רופאים, שחלק מהם בוודאי יישארו בבתי-החולים וחלק יצאו לעבודה בקהילה.

אפרים סנה (העבודה):

סליחה, על סמך מה את אומרת זאת? איפה תהיה להם עבודה? כבר היום יש 1,700 רופאים שאינם עובדים במקצוע; עכשיו יהיו 2,200.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הטענה שלי היא כזאת, שחלק מהם – אני מקווה – יישארו בבתי-חולים.

אפרים סנה (העבודה):

הם לא יישארו, מי אמר שיישארו?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אם אין למערכת כסף כדי לשלם עבור העבודה שהם עושים היום, יהיה מחר חור. נניח שכל 500 NO ONE? הרופאים יוצאים מחר מהמערכת, מי ממלא את מקומם –

אפרים סנה (העבודה):

אף אחד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ומה קורה עם החולים?

אפרים סנה (העבודה):

500 הרופאים האלה, חשוב שהבית הזה ידע, הם לא אנשים שיושבים על תקן. הם אנשים שקיבלו מעין מלגה, מעין סטיפנדיה מהמדינה, כדי שיוכלו להתמחות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני טוענת שהם לא יושבים על תקן, כמו שאדוני אומר, אבל עבודתם לא מיותרת בבית-החולים.

אפרים סנה (העבודה):

ודאי שלא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כלומר, אם הם יוצאים מבתי-החולים, השירות הרפואי ייפגע.

אפרים סנה (העבודה):

בוודאי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אין תקנים, כי במשך שנים השלימו עם מצב של תת-תקינה של בתי-החולים מבחינת מספר הרופאים. אני לא רוצה להיכנס כרגע לשאלה של 1,000 או 1,500 רופאים שאינם עוסקים במקצוע. אני מדברת כרגע על הרופאים האלה. לכן אני חושבת שהממשלה עושה דבר שלא ייעשה, דבר חמור ביותר, בהפסקת הקצבה הזאת, ואני מקווה שמהדיון הזה תצא זעקה כזו, שהממשלה תיאלץ לחזור בה מהחלטה. תודה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. הנואם האחרון בהצעות הללו הוא חבר הכנסת מיכאל נודלמן. אחריו ישיב סגן שר הבריאות, חבר הכנסת שלמה בניזרי. חבר הכנסת נודלמן, בבקשה, במסגרת רגילה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, היום אנחנו מדברים על פיטורי 570 רופאים עולים מתמחים. כפי שאתם יודעים, זו לא הפעם הראשונה שאני וחברי לסיעה נאלצים לצאת למאבק למען הרופאים הללו. בימים שקדמו להצבעה על התקציב, עניין הרופאים העולים נדון בישיבה סוערת של ועדת הכספים, שבה קיבלתי מבכירי משרד האוצר ומשר האוצר בכבודו ובעצמו התחייבות מפורשת וחד-משמעית על כך שתוכנית ההתמחות של הרופאים תימשך ללא כל הפרעה ואף אחד מהרופאים העולים לא ייפגע.

סמכתי על משרד האוצר, סמכתי על שר הבריאות, ובכך כנראה טעיתי. כעת אנחנו שוב נאלצים לעלות על בריקדות. צריך לדעת, כי מדובר ב-570 רופאים העובדים לפעמים בשתי משמרות ביום, בבתי-חולים ובמרפאות. רופאים אלה השלימו, ברובם, כבר שנתיים של התמחות ועברו בהצלחה את המבחנים, וחסרות להם עוד שנה-שנתיים עד לקבלת תעודת רופא מוסמך. מנהלי בתי-חולים רבים כבר התקשרו להודיע, כי פיטורי הרופאים יהיו מכה קשה ביותר למוסדות שלהם ולחולים המטופלים על-ידי רופאים אלה.

לסיום דברי אני רוצה לשאול, למי יש הזכות לשלול מרופאים אשר השקיעו יותר משבע שנות חיים בלימודים ועוד שנים רבות בעבודה, את הזכות לקבל את התעודה המיוחלת, תעודה אשר מקנה להם את הזכות לעסוק במקצועם בארץ? זה בזבוז משאבי אנוש, זה זלזול גס בכבוד האדם, זה בזבוז כספי המדינה, היות שהמדינה כבר השקיעה בהם שנה-שנתיים של התמחות.

אני תובע בצורה חד-משמעית ממשרד האוצר וממשרד הבריאות, להפסיק להעביר זה אל זה את האחריות, לשחרר מייד את התקציב הדרוש והמובטח להמשך התמחות הרופאים ולבטל את מכתבי הפיטורים. זה דבר חסר תקדים, ששר הבריאות, שאמור להיות אחראי לכל רופאי המדינה, מסיר מעצמו את האחריות לחלק מהם. כבוד השר מצא, ראוי שתזכור שהאחריות שלך כוללת גם את הרופאים העולים.

אני מבקש מהשרים לגלות יותר אחריות בקיום החלטות והבטחות הממשלה, כי אי-קיום הבטחות אינו מחזק את הקואליציה ופוגע קשות ביציבותה ובאמינותה. אני ועוד חברים מסיעת ישראל בעלייה לא נוכל לתמוך בשום הצעה ממשלתית, כל עוד פרשת הרופאים לא תבוא לידי פתרון.

אפרים סנה (העבודה):

חבר הכנסת נודלמן, האם פירוש הדבר שסיעת ישראל בעלייה לא תצביע גם בעד הסכם חברון, אם הרופאים לא יוחזרו לעבודה?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

לא, עניין חברון הוא עניין מיוחד, אבל כל ההצעות הקשורות לכספים וכל ההחלטות של הממשלה – אני ועוד כמה מחברי לסיעה לא נצביע בעדן.

אפרים סנה (העבודה):

זו התחייבות שלא להצביע בעד שום הצעה כלכלית של הממשלה?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

כן, עד הסוף, כל עוד לא יהיה פתרון לבעיית הרופאים.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת נודלמן. אני מזמינה את סגן שר הבריאות להשיב על ההצעות הדחופות לסדר-היום בנושא עתידם של 500 רופאים עולים. אני מקווה, אדוני, שתהיה איש בשורות.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בדרך-כלל אני משתדל להיות, אבל איני יודע אם גם היום.

סופה לנדבר (העבודה):

צריך לומר את הדברים: הוא היחיד שאמר אמת. הוא היחיד שאמר שנפטר את 500 הרופאים. אתה זוכר?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

תמיד אני אומר אמת.

סופה לנדבר (העבודה):

אתה היחיד שאמרת אמת. היו כל חברי ועדת העלייה והקליטה, עם יושבת-ראש ועדת העלייה והקליטה – – –

הי"ר נ' חזן:

חברת הכנסת סופה לנדבר, אנא, אם את רוצה הצעה אחרת, תיגשי למזכירות ותהיה לך הזדמנות במסגרת דקה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לי יש יתרון אחד: תמיד אני אומר את האמת.

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, במהלך 1996 היה בתקציב משרד הבריאות סכום של 18 מיליון ש"ח למימון התמחות רופאים עולים – 11 מיליון למימון סיום התמחות של 500 רופאים עולים, ועוד 7 מיליונים להתחלת התמחות של 150 רופאים עולים נוספים. על-פי התקציב המתוכנן לשנת 1997, לא ניתן יהיה להמשיך לממן את ההתמחות בהיקף זה. נראה כי, בהתאם לתקציב שאושר, ניתן יהיה לממן רק 150 רופאים עולים. לפיכך, ללא תוספת תקציב, החליט המשרד להפסיק את המשך ההעסקה של רופאים שאין עבורם תקציב העסקה.

מבחינתנו – אני מתכוון מבחינת משרד הבריאות – ראוי שהנושא יועלה, ובכך יקודם הנושא וייתן מענה תקציבי לכל הרופאים.

אני מבקש לציין, כי משרד הבריאות יעמוד בכל ההתחייבויות שניתנו לרופאים העולים ולוועדת העלייה והקליטה של הכנסת.

למותר לציין, כי בהתאם להבטחות שניתנו על-ידי השר לקליטת העלייה, הבעיה היתה אמורה להיפתר במסגרת הדיונים לקראת חוק התקציב, אולם עד היום לא ניתן לסיכום זה שום ביטוי בתקנות התקציב.

לפיכך, אם מישהו מנסה להטיל את כובד האחריות על משרד הבריאות, אני חושב שזה לא המקום, ואולי על ההצעה הזאת לסדר-היום היו צריכים להשיב ראש הממשלה או שר האוצר, שהיו צריכים לקבוע את סדר העדיפויות.

אני לא מסכים להערתו של ידידי שר הבריאות לשעבר, שבתקציב כזה לא נוגעים. אדוני כבוד השר לשעבר, יש סדר עדיפויות, ואתה יודע – – –

אפרים סנה (העבודה):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בסדר, לך יש סדר עדיפויות, ולכל אחד יש סדר עדיפויות אחר. במסגרת הקיצוצים שאנחנו סבלנו בקדנציה הזאת, בתקציב האחרון החליט המשרד לגעת בדיוק בנקודות שיש אפשרות להמשיך אותן. אין זה אומר שאני לא מסכים למה שאמרתם. כל הטענות של כולכם כאן הן צודקות במאת האחוזים. אני לא הייתי רוצה ש-500 רופאים עולים, שזה מקור פרנסתם ושהשקיעו ועמלו על כך, לא יקבלו את המימון ולא יוכלו להשלים את ההתמחות שלהם. אני לא מסכים עם זה. כלומר, אנחנו במשרד רואים את זה בשלילה, ואדרבה, אני אומר שאני שמח על שהעליתם את העניין לסדר-היום הציבורי.

אם אתם שואלים אותי היום, מה לעשות פוליטית, אני לא יודע; תנו לראש הממשלה ולשר האוצר להחליט.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לי, בתור משרד הבריאות, אין התקציב לכך. פשוט מאוד.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת. חבר הכנסת שטרן, אני קוראת אותך לסדר. אם מישהו רוצה לשאול שאלה וסגן השר מוכן להשיב – אני ארשה את זה, אבל אנא, בצורה מסודרת. חבר הכנסת סנה, בבקשה.

אפרים סנה (העבודה):

בשנה שעברה היה מדובר – ויושב פה שר האוצר לשעבר – בתקציב צבוע ומסומן למטרה הזאת. זה לא היה איזה סכום שהיית יכול לבנות בו עוד שלוש מחלקות פנימיות. זה היה סכום שבהתערבות ראש הממשלה פרס נצבע וסומן לטובת המשימה הזאת של המתמחים העולים. נכון, חבר הכנסת שוחט?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בסדר, אני מסכים אתך, רק אמרתי שהרבה תקציבים – – –

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר נ' חזן:

ראיתי את כולכם. חבר הכנסת שטרן, בבקשה. אדוני סגן השר, נעשה את זה בצורה של שאלות ותשובות, כי הנושא מאוד חשוב.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

יש לי שתי שאלות לכבוד סגן השר. שאלה ראשונה: הרי התקציב קוצץ באחוזים ספורים. גם זה כואב, אבל הוא קוצץ באחוזים ספורים. למה אתם, כמשרד הבריאות, החלטתם לבטל דווקא את הסעיף הזה במאה אחוז, כאשר בסעיפים – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, לא אמרתי שזה במאה אחוז. אמרתי לך, שבמסגרת התקציב שאושר ניתן יהיה לממן התמחות של כ-150 רופאים.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

ביטלתם במאה אחוז את המשך התמחותם של 400 רופאים אחרים. זאת אומרת, את כל תקציבי ההמשך ביטלתם. אישרתם רק את ההתמחות החדשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה לא מדויק.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

שאלה שנייה: אחרי ששר האוצר נתן חגיגית את הבטחתו להמשיך לממן – וזה היה פה בכנסת, ושר הבריאות היה נוכח, וזה היה גם בוועדת הכספים, זה רשום בפרוטוקול. למה לא חיכיתם עד להסדרת הנושא בין המשרדים ומסרתם מכתבי פיטורין – זו כשלעצמה מכה פסיכולוגית קשה לרופאים וגורם לחרדה נוראית – כאשר אתם יודעים שהנושא הזה, הובטח שיוסדר?

היו"ר נ' חזן:

תודה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מסכים אתכם שזה הובטח, אלא שהובטח גם שיוסדר המימון התקציבי. אם האוצר לא העביר לנו את המימון, אתה לא מצפה שנספוג את העלות, כי אין הכסף במשרד הבריאות, זה מה שאני מנסה להסביר. הרי אמרתי שהטענה שלכם צודקת, אלא שאנחנו לא הכתובת במקרה הזה. הכתובת היא משרד האוצר.

ולשאלתך, מדוע ביטלנו את זה במאה אחוז – אני רוצה לומר שלא ביטלנו במאה אחוז. אמרתי שכ-150 רופאים יוכלו להמשיך בהתמחות. דרך אגב, כל 500 הרופאים הללו הם קבוצה שעמדה בדיוק לפני סיום ההתמחות שלה.

אפרים סנה (העבודה):

לכן זה יותר מצער.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

נכון, אני יודע, אני מסכים שזה מצער. ושוב, אתם שמעתם שאמרתי שאני שמח שהעניין עלה על סדר-היום. רבותי, יש לכם הכלים, יש לכם שר או שני שרים שמייצגים אתכם בממשלה. אנחנו מבחינת משרד הבריאות, מוכנים להשתתף אתכם בצעקה ובזעקה, כדי להשיג את המימון. אני לא נהנה מכך; אדרבה, אני רוצה שגם מערכת – – –

אפרים סנה (העבודה):

לא אתה צריך לעמוד על הדוכן עכשיו. שר האוצר צריך לעמוד על הדוכן.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה מה שאמרתי. אמרתי שלא אני צריך לתת את התשובה פה. שר האוצר צריך להשיב.

היו"ר נ' חזן:

בבקשה, חברת הכנסת לנדבר.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

— — —

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שטרן, לפניכם משורת הדין נתתי לך לשאול. לכן, אנא, קצת סדר. עוד שתי הערות לפני שסגן השר ירד מהדוכן. בבקשה, חברת הכנסת סופה לנדבר.

סופה לנדבר (העבודה):

כבוד היושבת-ראש, נכון שאת זוכרת שבישיבה האחרונה של ועדת העלייה והקליטה, כאשר נאמר לנו שבתקציב יש סעיף, וכאשר אמרתי שאני רוצה לראות את הסעיף, אמרה יושבת-ראש ועדת העלייה והקליטה, חברת הכנסת נעמי בלומנטל – שלא נמצאת עכשיו בכנסת ולא נמצאת היום בישראל – שהיא מברכת את השר לקליטת העלייה ושהיא חושבת שיש תקציב ושהיא מתעקשת להמשיך את ישיבת הוועדה. היה דבר כזה? היה.

נכון, כבוד סגן השר, שאחרי הישיבה שבה אישרנו את התקציב – אומנם אני התנגדתי, מפני שידעתי שזה שקר ושזו רמאות – אני שאלתי בכנסת את השר שלך: אתה קיבלת כסף? והוא אמר: כן, יש כסף; האנשים האלה ימשיכו לעבוד. ואחרי זה עוד שאלתי אותו: אתה יודע? — — —

היו"ר נ' חזן:

חברת הכנסת סופה לנדבר, אנא, תחתרי לקראת סיום.

סופה לנדבר (העבודה):

ואחרי זה שאלתי: אתה יודע שחוץ מ-500 רופאים שהיו לקראת הפיטורים יש 1,400 רופאים שממתינים בתור להשתלמות ולהסתכלות? והוא אמר שהוא יודע. אם כן, איך אתם מעבירים היום במשרד שלכם את האחריות לשר העלייה והקליטה? אני חושבת שמוטלת עליו אחריות, אבל האחריות בנושא זה היא בדיוק במשרד הבריאות, ואני חושבת שמה שאתם עושים פה זה מאוד לא "פייך".

היו"ר נ' חזן:

תודה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לגבי הטענה שלך כלפי השר, שהוא אמר לך – – –

סופה לנדבר (העבודה):

– – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לגבי הטענה שלך שהשר אמר לך שיש הכסף – אני לא יכול לענות בשמו. על זה הוא צריך להשיב לך. אני יכול להגיד לך את הנתונים שקיימים היום במשרד: אין כסף.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

– – –

הי"ר ב' חזו:

חבר הכנסת נודלמן, אתה דיברת במסגרת הצעה רגילה. חברת הכנסת סולודקין, הערה אחרונה.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

אדוני סגן השר, אתה אמרת דבר מאוד מסוכן – שרופאים עולים הם לא בעדיפות של משרד הבריאות. אז למה אנחנו צריכים להישאר בקואליציה אם אנחנו לא בעדיפות?

סופה לנדבר (העבודה):

— — —

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

יש שאלה, ואנחנו גם מאוד עייפים מהמשחקים שלכם.

קריאות:

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

את זה את לא שמעת ממני – שהרופאים לא נמצאים בעדיפות. חלילה וחס. כולם נמצאים בעדיפות, אלא שיש סדר עדיפויות, וסדר העדיפויות – — —

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, היא אמרה שהם לא בעדיפות כלל. יש סדר עדיפויות, ואתם רואים שגם בתקציב יש לאוצר סדר עדיפויות, וכנראה, הם מצפים מאתנו.

לכן, מה שאני מציע לסיום הדיון הזה הוא שנעביר את הנושא לדיון בוועדה, ומצדי – תקיימו בוועדה דיון דחוף ככל האפשר. אנחנו, מבחינת משרד הבריאות, נבוא וניתן את כל הגיבוי לטענות שלכם; ואדרבה – אנחנו רוצים את הכסף כדי לממן את התמחות הרופאים. אני אתכם, בצד שלכם, כך שאין לי שום בעיה. אני מרגיש שאני אתכם באותו צד.

אפרים סנה (העבודה):

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת הכספים.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לסגן השר.

חברי הכנסת, להזכירכם, כבר היו דיונים בנושא הזה בשתי הוועדות, גם בוועדת העלייה והקליטה וגם בוועדת הכספים.

אברהם שוחט (העבודה):

אפרים סנה (העבודה):

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת סנה, תרשה לי, בטובך, לנהל את הישיבה למיטב הבנתי.

חברת הכנסת גוז'נסקי, האם את מסכימה להעביר את הצעתך לוועדה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר נ' חזן:

יש מחלוקת בעניין הזה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, יש הצעות אחרות.

היו"ר נ' חזן:

אני יודעת שיש הצעות אחרות, אבל אני חייבת לעשות מיפוי, ולכן אני שואלת.

חבר הכנסת סנה, האם אתה מסכים להעברה לוועדה?

אפרים סנה (העבודה):

לוועדת הכספים.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת נודלמן, האם אתה מסכים להעברת הנושא לדיון בוועדה?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

הי"ר נ' חזן:

ואני, כמציעה האחרונה, מציעה להעביר את הצעתי לוועדת העלייה והקליטה, ולכן, אם תתקבל ההצעה להעביר את הנושא לוועדה, הנושא יעבור לוועדת הכנסת.

יש שלוש הצעות אחרות. חבר הכנסת משה גפני מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי. בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, כבוד סגן השר, אני מבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום רק למען הפרוצדורה. אני רוצה להזכיר לכנסת ולומר כהקדמה, ואעשה את זה ממש בקצרה, שיש אכן מצב בלתי נסבל של התנכלות לרופאים עולים. אני רוצה להזכיר לשר הבריאות לשעבר, ואני רוצה גם לומר את זה לשבחו – גם בקדנציה הקודמת, והייתי חבר בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, כאשר היה מדובר בנושא שלא היה קשור למשרד האוצר אלא למתן רישיונות לרופאים עולים לאחר התמחות או לאחר פעילות רפואית ברוסיה או במדינות אחרות שמהן הגיעו לכאן עולים, משרד הבריאות לא נתן להם את הרישיונות. הם היו צריכים לעבור את כל הלימוד מחדש. כבוד השר לשעבר היה צריך מאבק, שאני ניהלתי יחד עם חברים אחרים בוועדה, ובסופו של דבר, לאחר זמן רב, משרד הבריאות אכן נתן את הרישיונות האלה. היום אנחנו באים עם גזירה חדשה על הרופאים.

אפרים סנה (העבודה):

הי"ר נ' חזן:

תודה, חבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, אני מסיים. אנחנו באים עם גזירה חדשה – לוקחים את 500 הרופאים הללו, עם כל הנושא הזה התקציבי, ואומרים: לא, אתם הולכים. זה דבר שהוא בלתי נסבל, בלתי מתקבל על הדעת, במדינה קולטת עלייה.

אני מציע לסגן השר להיאבק – ואני יודע שהוא נאבק – יותר ממה שנעשה היום, על מנת שהרופאים האלה יוכלו להמשיך להתמחות ולחזור לעבודה. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת אפי אושעיה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת נודלמן. בבקשה. אנא, הקפידו על דקה. גברתי סגנית מזכיר הכנסת, מיקרופון בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

האם שומעים?

הי"ר נ' חזן:

תיכף נשמע. בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום לא רק לתפארת המליצה ולא לצורך הפרוצדורה, משום שסיעת ישראל בעלייה צריכה לדעת, שיש ראש ממשלה שהוא נגד אזרחי מדינת ישראל בכלל אבל במיוחד נגד עולים. ההתחסדות שלהם – כשהם באים למליאת הכנסת להעלות נושא מהסוג הזה במקום לנהל את המשא-ומתן באופן קואליציוני, לתבוע משר האוצר ומראש הממשלה לדאוג לציבור שאותו הם מייצגים. מה פירוש העברת הנושא לוועדה? זו קבורת הנושא. בינתיים ילכו 350 רופאים הביתה. גם אם הנושא הזה יידון במליאת הכנסת, יהיה אותו דבר.

לכן, חבר הכנסת נודלמן, באמת מתוך דאגה לרופאים האלה ומתוך דאגה לנושא שהעלית, תעזבו אתכם מדין במליאה או בוועדה. תלכו היום לראש הממשלה ותודיעו לו, בלי שום אלטרנטיבה: או שייתן פתרון לעולים החדשים וייתן פתרון לרופאים הללו או שאתם עוזבים את הממשלה, כי הציבור שלכם לא ישכח לכם שום דרך אחרת. תודה רבה.

סופה לנדבר (העבודה):

הם עוזבים את ראש הממשלה קודם כול.

הי"ר נ' חזן:

תודה. חבר הכנסת אברהם שוחט מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת נעמי חזן.

אברהם שוחט (העבודה):

כמובן, גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להסיר מטעמים פרוצדורליים, אבל אני רוצה להגיד שתי מלים בנושא הפוליטי שקשור בעניין. היה צריך לקצץ בתקציב, ובממשלה הזו רוממו את הקיצוץ, לרבות יושב-ראש הסיעה של ישראל בעלייה, יושב-ראש התנועה, שרנסקי. אמרו: צריך לקצץ, לקצץ. הכול בסדר. אבל, גם בשביל לקצץ צריך שכל. הקיצוץ של הכסף מהכשרת הרופאים העולים הוא קיצוץ טיפשי, הוא לא נכון, הוא גם רע למשק בסיכומו של עניין, והוא בלתי אנושי לחלוטין. אבל, אני אומר לכם, חברי הכנסת מישראל בעלייה: ממה שקרה עד עכשיו, כמעט שבעה חודשים, לא עשיתם שום דבר חיובי למען העולים בישראל. שום דבר.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

זה ממש שקר.

אברהם שוחט (העבודה):

שום דבר. שום דבר לא עשיתם.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

לא – – –

אברהם שוחט (העבודה):

חבר הכנסת יורי שטרן, רגע. ניסיתם למנוע דברים כאלה או אחרים, עזרנו לכם בחלקם, ומנעתם את הדברים. אתם חיים במשטר, שמכניסים עזים לתוך הבעיות שלכם. אתם מוציאים את העזים ואתם מרגישים טוב. כך יהיה גם עם הרופאים העולים. הרי החזירו את התקציב בסיכומו של עניין. אבל, אם ניתנה הבטחה, הייתם צריכים שזה יעמוד וייעשה מייד עם אישור התקציב. הייתי עד לכך שניתנה לכם ההבטחה. אני מציע לכם לנקוט מדיניות אגרסיבית, חיובית, לגבי אותו ציבור ששלח אתכם, כדי שהם ידעו שיש טעם במנדטים הרבים שקיבלתם בכנסת.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שוחט. חבר הכנסת רפאל פנחסי מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אפרים סנה. בבקשה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להסיר מבחינה פרוצדורלית. ודאי שאני תומך בכל הנושא הזה. אני רוצה להגיד לידידי סגן השר, שבנושא הזה של רופאים עולים – אני חושב שאני אישית הייתי מעורב בעניין של רופא מתמחה שהתקבל לעבודה בבית-חולים והבטיחו לו שאחרי ההתמחות ימשיכו להעסיק אותו. כשהוא גמר את ההתמחות, אמרו לו: משרד הבריאות לא – – – אין תקציב. אתה צריך לעזוב את מקום עבודתך. אני חושב שזה חמור מאוד. בן אדם, באשליה שהוא יתקבל במקום עבודה ויוכל להיות מסודר, ויתר אולי על עבודה במקום אחר או על הכנסה אחרת, תקופה ארוכה ישב שם, ובסופו של דבר מבחינה תקציבית אומרים: אתה לא יכול להתקבל פה לעבודה, למרות ההבטחה.

לכן, אני מבקש מכם לתת את דעתכם לנושא הזה ולראות שאותם עולים יוכלו להמשיך לעבוד, להתקבל, להתקדם ולהיקלט פה במדינת ישראל.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על העברת ההצעות הדחופות לסדר-היום בנושא: עתידם של 500 רופאים עולים, לדיון בוועדה. יש מחלוקת לגבי הוועדה, ועל כן ועדת הכנסת תכריע בעניין. רבותי, ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 13

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 13

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

משה גפני (יהדות התורה):

— — — הצעה רגילה.

היו"ר ל' חזן:

כן. גם על כל — — —

אם כן, ברוב של 13 בעד, אין נמנעים ואין מתנגדים, אני קובעת שהנושא הזה יעבור לדיון בוועדה. אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, משום הדחיפות בנושא הזה, כי מדובר במכתבי פטורים לגבי 1 בפברואר — —

רפאל פנחסי (ש"ס):

ביום שני.

היו"ר ל' חזן:

— — אני מבקשת שתהיה החלטה ויהיה גם דיון דחוף כבר בשבוע הבא בנושאים הללו. תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים — — —

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

תתחשב גם במגיש ההצעה. תתחשב גם בו.

הצעה לסדר-היום

ממדי מחלת הצהבת בבני-ברק

היו"ר ל' חזן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום — הצעה לסדר-היום מס' 1313, של חבר הכנסת רפאל פנחסי, בנושא: ממדי מחלת הצהבת בבני-ברק. חבר הכנסת פנחסי, אני מזמינה אותך, וזמנך החל ברגע זה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

עשר דקות. אני יכול להרשות לעצמי.

היו"ר נ' חזן:

עשר דקות פחות כמה שניות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זו הצעה רגילה. אני אשתדל לעשות את זה בעשר דקות.

היו"ר נ' חזן:

אני בטוחה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושבת-ראש, אני יכול לגנוב חצי דקה, כי חבר הכנסת שוחט נתן איזו הרצאה לישראל בעלייה? רק חצי משפט.

היו"ר נ' חזן:

לא. חבר הכנסת שטרן, עברנו לסעיף הבא. אני מודה לך.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

אני רציתי להגיד שגם חבר הכנסת שוחט אף פעם לא דיבר על עלייה עד שאנו נכנסו – – –

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שוחט. חבר הכנסת יורי שטרן, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא יוצא כבר בלי שתוציאי אותו.

אברהם שוחט (העבודה):

שישאל את חבר הכנסת עמנואל זיסמן אם לא דיברתי על – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פנחסי, בבקשה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מחזיק בידי את עיתון "הארץ" מיום 9 בינואר 1997, לפני כשבוע, וכותרתו: "120 ילדים תושבי בני-ברק חלו בארבעת החודשים האחרונים בצהבת זיהומית".

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, חבר הכנסת פנחסי מתייחס לנושא מאוד רציני. אני חושבת שזה יהיה נכון שנקשיב לו היטב. אני מבקשת מחברי הכנסת המצטופפים בכניסה למליאה – – – אל תדאג, אתה תקבל את עשר הדקות שלך. חבר הכנסת גפני, אני מבקשת שתצא או תיכנס. אנא, מהתחלה, חבר הכנסת פנחסי. תודה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

תודה. גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מחזיק בידי קטע מעיתון "הארץ" מיום 9 בינואר 1997, מיום חמישי שעבר, שכותרתו: "120 ילדים תושבי בני-ברק חלו בארבעת החודשים האחרונים בצהבת זיהומית". נאמר בו: בארבעת החודשים האחרונים חלו בבני-ברק לפחות 120 ילדים בצהבת . במודעות שתלתה העירייה באחרונה נקראים התושבים לנקוט אמצעי זהירות Aזיהומית מסוג מתאימים לבל יידבקו במחלה, ומומלץ לחסן מהנגיף את כל המקורבים לחולים.

השיעור הגבוה של החולים בצהבת בעיר ידוע למשרד הבריאות, אך שם טוענים כי אין זו אחריות שכיחה יותר בקרב ילדים, והיא קשורה Aהמשרד לחסן את כל האוכלוסייה. צהבת זיהומית מסוג לתנאי תברואה ירודים, לאכילת פירות וירקות שלא נשטפו או הושקו במי שופכין. המחלה אופיינית יותר לעונות הקיץ.

Aרופא ילדים בכיר בבני-ברק מסר אתמול לעיתון "הארץ", כי באזור יש הרבה מקרים של צהבת בחורף ובקיץ, כנראה בגלל צפיפות גבוהה מהרגיל, תנאי מחיה שבהם קשה לשמור על היגיינה טובה.

כתוצאה מתנאי היגיינה לקויים, Aדובר משרד הבריאות אמר בתגובה: רבים נדבקים בצהבת מסוג נושא הנמצא באחריות ישירה של הרשות המקומית. לדבריו, דיווח הציבור על מחלות במגזר הזה למשרד הבריאות לוקה בחסר. משרד הבריאות קורא לרשות המקומית להגביר את רמת ההיגיינה במקום ובכך לסייע לצמצום התופעה.

הרב יהושע שיינברגר, שהוא יושב-ראש ארגון רפואה על-פי ההלכה, אישר כי בחודשים האחרונים , אך לטענתו, עקב מחירו הגבוה של החיסון, אין באפשרות Aהופיעו מקרים רבים של צהבת מסוג המשפחות לרכוש אותו, וחולים רבים נעזרים בריפוי המחלה בשיטת היונה הידועה. אבל, הרופאים טוענים שהטיפול ביונה אומנם מרפא את הצהבת, אך גורם למחלות אחרות.

היו"ר נ' חזן:

סליחה רגע, חבר הכנסת פנחסי. חבר הכנסת טלב אלסאנע, חבר הכנסת פנחסי מדבר אל סגן שר הבריאות, ומה לעשות? אתה מסתיר אותו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא מנסה להחזיר אותי בתשובה.

היו"ר נ' חזן:

אולי זה יקרה, אבל יש לי רושם שלא היום.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא לא מחזיר בתשובה מי שאיננו יהודי. אתה לא צריך לחזור בתשובה, אתה לא במגזר הזה, אולי הוא רוצה לעשות אותך יהודי.

דוד טל (ש"ס):

הוא סבור שזה רק טיפול לחומרה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

כפי שאמרתי, הטיפול על-ידי היונה עלול לגרום למחלות אחרות, וטוענים שאפילו לדלקת ריאות. הרב שיינברגר טוען, כי לאחרונה השתמשו כ-100 משפחות בירושלים בדרך של הטיפול ביונה ו-30 משפחות בבני-ברק.

. A לפני כחודש נמסר בעיתון "הארץ", שגם 70 ילדים בכפר ג'סר-אל-זרקא חלו בצהבת מסוג בעקבות הפרסום מינה משרד הבריאות ועדה והיא החליטה על חיסון של הילדים בכפר, בני שנה עד שש שנים, חיסון הפועל נגד צהבת.

אני שואל אותך, ידידי סגן השר, אם אכן בכפר ערבי חוסנו 70 הילדים שחלו בצהבת, וכן חוסנו כל הילדים בכפר מגיל שנה עד שש שנים, מדוע לא ייעשה הדבר בבני-ברק? יש שם כבר 120 ילדים החולים במחלת הצהבת. נכון שהאוכלוסייה בבני-ברק גדולה יותר, אבל אני מבקש ממשרד הבריאות להתערב בעניין.

משרד הבריאות טוען, שזה לא באחריותו אלא באחריות הרשות המקומית. אבל לצערי, כפי שידוע לכולנו, יש בבני-ברק ועדה קרואה. כנראה סדר העדיפויות שלה בבני-ברק כולל נושאים אחרים. נבחרי הוועדה הקרואה, שמקבלים שכר, באים לעיר לארבע שעות בשבוע, ואולי גם זה לא. הם לא מתפנים לטפל בנושאים האלה.

בבני-ברק התפרסם גם בעיתון אחר – אומנם הוועדה הכחישה את זה – שגז רדון, מעל הרמה המותרת, נתגלה בכמה מוקדים במוסדות ציבור בעיר. כן עלה גם הנושא של קרינה מהאנטנות של "גלי צה"ל."

אני חושב שמשרד הבריאות, כמי שמופקד על בריאות הציבור, צריך לתת את דעתו במיוחד על הנעשה בעיר בני-ברק, עיר ברוכת ילדים, ועל כך גאוותנו. העיר מנוהלת בצורה טובה מבחינת התושבים, אבל לא על-ידי הוועדה הקרואה. ועדה זו מנהלת את העניינים רק לפי כדאיות, כדי שראש הוועדה הקרואה יהיה מועמד לראשות עיריית ירושלים והתושבים יבחרו בו. לכן הוא מביא את כל עוזריו מירושלים וסביבתה.

השבוע התבשרנו שדובר מסור, שהיה עובד עיריית בני-ברק ועשה עבודתו נאמנה אצל כל ראשי העיר מכל המפלגות, קיבל מכתב פיטורין ממשרתו כדובר, כי יושב-ראש הוועדה הביא דובר מעיריית ירושלים שמקבל שכר גבוה מאוד אבל אינו מוצא לנכון לטפל בנושא הצהבת ובבעייתם של תושבי העיר. לזה כנראה אין לו זמן, כי הוא נמצא רק שלוש-ארבע שעות בשבוע בעיר כדי לטפל בבעיותיה.

אדוני סגן השר, כמי שמופקד מטעם משרד הבריאות וכמי שצריך להשיב על ההצעה שלי, אני מבקש שתנהגו בבני-ברק כפי שנהגתם בכפר הערבי, ואני חושב שזו היתה החלטה נכונה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

מנין אתה יודע על ההחלטה הזאת?

רפאל פנחסי (ש"ס):

מכתבה בעיתון "הארץ" על כך שמשרד הבריאות מחסן את כל הילדים בכפר מגיל שנה עד שש שנים, לאחר שחלו שם 70 ילדים.

אם החלטה זו נכונה, ואני חושב שהיא נכונה, משרד הבריאות צריך לנהוג כך גם בבני-ברק. למשפחות ברוכות הילדים אין התקציב כדי לשלם את העלות הגבוהה של החיסון. משרד הבריאות צריך למצוא מקורות תקציביים כדי לעשות זאת, כדי שחס וחלילה לא נהיה עדים להפצת המחלה בקנה-מידה גדול יותר, ואף למקרי פטירה, מאחר שזו מחלה קשה מאוד. אסור לתת לתושבים להשתמש בשיטת היונה, כפי שאמר הרב שיינברגר וכפי שאומרים אחרים.

אני מבקש שהכנסת תקיים דיון בנושא חשוב זה, כדי למנוע את הפצת המחלה והרחבתה.

גברתי היושבת-ראש, אני חושב שעמדתי במסגרת הזמן ואפילו פחות מזה.

היו"ר נ' חזן:

בהחלט כן. אני מודה לך חבר הכנסת פנחסי.

סגן שר הבריאות, חבר הכנסת שלמה בניזרי, ישיב על ההצעה לסדר-היום של חבר הכנסת פנחסי.

סופה לנדבר (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, יש לי שאלה קצרה.

היו"ר נ' חזן:

אם כך, אנא תבקשי להציע הצעה אחרת.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

תמיד יש לך הרבה שאלות.

סופה לנדבר (העבודה):

האם אתה מסכים, אדוני?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בבקשה, אם היושבת-ראש מרשה אני תמיד מסכים.

סופה לנדבר (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, את מרשה?

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, הודעה למעוניינים: ההסכם בין ממשלת ישראל לרשות הפלשתינית, שנחתם בראשי תיבות אתמול בלילה, יונח בחצי השעה הקרובה על שולחן חברי הכנסת כדי לתת לכולם שהות לעיין בו לפני הדיון שיחל מחר בבוקר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, עוד לא הוחלט מתי יתחיל הדיון. ועדת הכנסת עוד לא החליטה.

היו"ר נ' חזן:

סליחה, הדין יחל במועד שוועדת הכנסת תחליט עליו.

רפאל פנחסי (ש"ס):

תודה, גברתי.

היו"ר נ' חזן:

בבקשה, אדוני סגן שר הבריאות.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

באזור בני-ברק הוא Aגברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, שיעור מקרי הצהבת הנגיפית מסוג באמת גבוה מהממוצע הארצי, ואני מסכים עם הנתונים שחבר הכנסת פנחסי סיפק לנו.

אין ספק שלתנאים הסוציו-אקונומיים, כמו צפיפות דיור או תנאי סניטציה והיגיינה, יש השפעה על התחלואה במחלה הזאת.

בתחום הרפואה המונעת משקיע משרד הבריאות בתחנות לאם ולילד. אני הייתי שם בסיור וראיתי שהם עושים עבודה נפלאה בהסברה בכל התחומים. אבל מה לעשות? תמיד חלק מהטיפול ומהמניעה תלוי גם באנשים עצמם, ולא רק במדריכים. תמיד יש מקום להרחבת השירותים הללו. אך אלה לא יביאו להקטנה משמעותית בתחלואה. השיפור, ידידי חבר הכנסת פנחסי, יחול אם ישתפרו תנאי החיים בבתי-המגורים ובמוסדות החינוך לפעוטות ולילדי הגן.

אני לא נכנס לוויכוח הפנימי ולמה שאמרת על בני-ברק, ביחס לוועדה הקרואה או למועצה. מובן שחלק גדול מהאשמה יכול תמיד ליפול, או על ההורים או על חלק גדול מפרנסי העיר, שלא מספקים את התנאים הסניטריים ולא משפרים את התנאים הסוציו-אקונומיים של התושבים. כל זה יחד גורם Aלהתרחבותה של אותה מחלה שאנחנו מכנים אותה צהבת מסוג.

גורמי משרד הבריאות תלויים גם בדיווח מהשטח לגבי התחלואה, כדי לאתרה ולמנוע את התפשטותה. לצערנו הרב, גם בבני-ברק הדיווח אינו שלם ושוטף, ולעתים הוא מקשה עלינו את ההתמודדות עם התחלואה, כי, כאמור, הדיווחים לא מספקים.

ידידי חבר הכנסת פנחסי, אני לא יודע מהיכן שאבת את הנתונים שלך לגבי ג'סר-אל-זרקא.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מעיתון "הארץ".

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש שתי A בסדר, אני מקבל זאת, אבל אני מבקש להסביר: לגבי החיסון נגד מחלת הצהבת מסוג שיטות: האחת, חיסון פסיבי באמצעות "גמא גלובלין", והוא ניתן אם מישהו נדבק במחלה, ואז, מחשש שמא כל הסובבים אותו יידבקו, מחסנים את כולם בסוג חיסון זה. החיסון השני הוא חיסון אקטיבי. כמו שבתחילת העונה בן-אדם רוצה לחסן את עצמו מפני שפעת, בחיסון מיוחדים לגופו חיידיקים מוחלשים של המחלה, ובכך נמנעת למעשה כל אפשרות של הידבקות בעתיד.

לכאורה, נשאלת השאלה: נו, למה לא מחסנים, בפרט בבני-ברק, שידועה במספר הגבוה של מקרי הצהבת? אני באמת רציתי לתת הוראה כזאת במשרד. אבל התברר לי שהעלות של כל חיסון כזה היא כ-500 שקלים. תסכים אתי ש-500 שקלים הם סכום די גבוה, ואין באפשרות המשרד כיום לחסן חיסון אקטיבי. לכן בשום מקום במדינת ישראל – ואני לא מאמין שיש מקום כזה בעולם – לא נותנים את החיסון האקטיבי, אלא אם כן אדם רוצה לרכוש אותו באופן פרטי.

הוויכוח שלנו היום הוא על החיסון הפסיבי, שנקרא "גמא גלובלין". צודק כבוד חבר הכנסת פנחסי שצריך לחסן. גם המשרד אומר: בואו נחסן. הבעיה היחידה היא, שיש מחסור עולמי במוצר זה, ועל כן הוא ניתן במשורה. לפני שבועות מספר עניתי על שאילתא בתחום הזה – שיש לנו בעיה קשה. אי-אפשר להשיג את החומר הזה במקומות אחרים בעולם. יש ממש כמות מצומצמת ביותר. למשרד יש השיקולים המיוחדים בכל מקרה לגופו של עניין, איפה כן לחסן ואיפה לא לחסן. לו היתה כמות גדולה – המשרד מוכן לרכוש, אבל אין, הוא לא קיים; לו היתה כמות גדולה, אז באמת היו מחסנים את כל מי שנמצאים בסיכון, או נמצאים בקרבת מקום לאנשים שבסיכון.

לכן אני סובר – אומנם ההצעה לסדר-היום נכונה מהבחינה של העלאתה לסדר-היום הציבורי, אבל המסר מבחינת המשרד ומבחינתך, אדוני המציע, הוא אחד: רבותי, תדעו לכם, הבריאות שלכם היא בידיים שלכם. תשתדלו לשמור על סניטציה ועל היגיינה בתוך הבתים, לשטוף, לרחוץ ידיים, לשמור על ניקיון בבית. אתם תוכלו לצמצם את החשיפה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בבני-ברק יש ועדה קרואה, צריך לפנות אליה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מסכים. אתה רוצה שאני אפנה מפה קריאה לוועדה הקרואה שבעיר? נכון, זה תלוי בגורמים בעירייה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה תלוי במנהלי העיר, לא בפוליטיקאים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

נכון. אני אישית לא יכול להיכנס עכשיו לתוך העניינים הפנימיים של בני-ברק, כי זה לא תפקידי. תפקידי לתת תשובות בתחום הבריאות, וזה מה שאני נותן. לכן, אם תהיה אפשרות למשרד מבחינת השגת החומר – כי זה חומר שקשה מאוד לייצר אותו – אנחנו נעשה את זה בשמחה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני סגן השר, אתה מוכן להתחייב, שאם יחליט משרדך לחסן את כל הערבים, יחסנו גם בבני-ברק.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

כן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

יהיה אותו דין. אם מחסנים את כל הכפר הערבי מפני שהיו שם 70 מקרים – בבני-ברק יש 120 מקרים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

מה שמצחיק הוא, שבפעם שעברה חברי הכנסת הערבים הם שטענו את הטענה הזאת – שיש כאילו קיפוח ואפליה. אז היה סיפור שילד אחד הסתבך מאוד ואיבד את הכבד שלו והיה בסכנת מוות. גם הם טענו אז את הטענה הזאת. לדעתי, אין שום אפליה במשרד. בדקתי את זה מקרוב. אני אבדוק את המקרה הזה של ג'סר-אל-זרקא – לא זכור לי שחוסנו שם כל אותם ילדים – ואתן לך תשובה אישית.

באותה הזדמנות, תשובה לחברי הכנסת גפני ומאסלה לגבי אמבולנס. מדוע לא מפעילים אותם בשעות חירום? פשוט מאוד, כיוון שהתשובה ברורה – העלות היא גבוהה ביותר, וברוב המקומות בארץ לא מפעילים אלא במקרים מיוחדים ביותר.

הי"ר נ' חזן:

מה אתה מציע, אדוני?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מציא להסתפק בתשובתי, אלא אם חבר הכנסת פנחסי רוצה משהו מעבר לכך. אני מקבל מה שהוא מציע.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פנחסי?

רפאל פנחסי (ש"ס):

אינני מסתפק.

הי"ר נ' חזן:

אינך מסתפק. תודה רבה לסגן השר. חברת הכנסת לנדבר, בבקשה. אבל זו באמת פעם אחרונה, משום שיש נוהל מאוד מסודר. יש חברי כנסת שנרשמו להצעות אחרות.

סופה לנדבר (העבודה):

כבוד סגן שר הבריאות, אתה בנאום שלך עכשיו הזכרת סניטציה והיגיינה. הרי אתה יודע, שעם העלייה הזאת הגיעו מאות רופאים שהם מומחים לסניטריה. אני חושבת שהעניין של צהבת הוא חלק מהרפואה המונעת. האם חשבת, יחד עם השר שלך, למנוע את המחלות האלה ולקבל במשרד שלך כמה רופאים סניטרים? מי שעובדים בתברואה הם לא אנשים מומחים, אין להם תואר וכנראה חסר להם ידע. תודה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

נראה לי שאת מוציאה דיבתם רעה של כל אותם אנשים שעובדים בתחום הזה כשאת אומרת שאין להם התמחות. את יודעת בבירור שהסניטרים של מדינת ישראל לא מתמחים? אני חושב שנסחפת קצת.

סופה לנדבר (העבודה):

אני יודעת בבירור. יכול להיות שיש להם ידע, אבל זה לא מספיק.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מסכים אתך, שאילו היתה אפשרות להוסיף עוד סניטרים ורופאים בתחום הזה – בשמחה. אנחנו חוזרים לבעיה התקציבית. אבל לבוא ולהטיל דופי באותם אנשים שעוסקים בכך, אני חושב שזה מוגזם. אילו הקשבת לתשובתי – הבעיה היא בעיקר של העירייה ושל האזרחים. להוסיף תקציבים עם מומחים שיסייעו בנושא – מובן שזה רק ייטיב את העניין. תודה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת משה גפני מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת פנחסי. חבר הכנסת גפני, אתה ממושמע. במסגרת דקה, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, תראי איזה אבסורד כאן. כל הממשלות בישראל לא בנו כיתות לימוד בבני-ברק, וילדים לומדים בצפיפות איומה, בקרוונים, במקלטים ובמקומות שאינם היגייניים. לא מפתחים את השירותים המוניציפליים המינימליים. כבר דיברנו כאן במליאת הכנסת על כבישים, על תשתית. כל השירותים שניתנים במדינה מתוקנת לא ניתנים בבני-ברק.

עכשיו נתגלה שיש מחלת צהבת. מטבע הדברים, הרי זה קורה. אנחנו מודים לה' שלא היתה התפרצות גדולה יותר. אומרת הממשלה: אנחנו לא מחסנים. לוקחים את הילדים האלה ולא נותנים להם שירותי חינוך כפי שצריך, שירותי רווחה, שירותים מוניציפליים. ואני מסכים עם חבר הכנסת פנחסי – היה תקדים, ולא פעם אחת; היה תקדים שמשרד הבריאות חיסן יישוב שלם כיוון שהיתה התפרצות של מחלת צהבת מעל המידה.

במשרד הבריאות יש חיסון שנקרא בפי העם "חיסון משולש". הוא איננו עולה כל כך הרבה, ומשרד הבריאות חייב לחסן את הילדים האלה או להעמיד להם שירותים מוניציפליים כמו שצריך – וזה עולה הרבה יותר כסף מאשר החיסון הזה. המצב שבו נתונים ילדי בני-ברק הוא סכנת נפשות. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת גפני. חבר הכנסת דוד טל מבקש להעביר לוועדה את הצעתו של חבר הכנסת פנחסי.

דוד טל (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, אדוני סגן שר הבריאות, אני סבור שעיר כבני-ברק, או ילדי בני-ברק, כמו כל ילדי ישראל, זכאים לקבל שירותים מהשלטון המרכזי בכלל ומהשלטון של הוועדה הקרואה שם במקרה הזה בפרט.

לא יעלה על הדעת, בעיר שבה ממדי העוני הולכים וגוברים, בעיר שכל ילד שני בה נמצא מתחת לסף העוני, בעיר שלא מקבלים בה שירותים נאותים – – –

הי"ר נ' חזן:

גם העיר הענייה ביותר במדינת ישראל.

דוד טל (ש"ס):

גם העיר הענייה ביותר במדינת ישראל. לא ייתכן שיבוא משרד הבריאות ויאמר, שאין לו תקציב לכך. אני רוצה לשאול את משרד הבריאות: מתי יאות להתחיל בחיסונים? האם רק אם תפרוץ מגפה ויהיו 1,500 איש או 1,500 ילדים שיהיו נגועים בנגיף הזה או בנגיף אחר, רק אז הוא יחליט לחסן? ועד אז המחיר בוודאי יהיה יותר גבוה.

אשר על כן, גברתי, אני סבור שאנחנו לא צריכים להסתפק בדברי סגן השר, עמיתי וידידי לסיעה, ואני מבקש להעביר את הנושא הזה לוועדה.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על קיום דיון במליאה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אני מסכים לוועדה.

הי"ר נ' חזן:

אז בואו נקצר דרך. אנחנו מתחילים בהצבעה על העברת ההצעה לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

הצבעה מס' 14

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

הי"ר נ' חזן:

אני קובעת שברוב – שישה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים – הצעתו של חבר הכנסת פנחסי בנושא: ממדי מחלת הצהבת בבני-ברק, עוברת לדין בוועדת העבודה והרווחה.

ושוב, הייתי רוצה להוסיף את המלצתי שהדיון יתקיים בהקדם, כי הבעיה היא בעלת דחיפות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה תלוי ביושב-ראש ועדת העבודה והרווחה.

הי"ר נ' חזן:

לכן אני רושמת את זה גם למטרות של הפרוטוקול, אדוני.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

גברתי, אנחנו נעשה בדיקה נוספת. ואני מבטיח לחבר הכנסת פנחסי שלא יקפחו את בני-ברק.

היו"ר נ' חזן:

מצוין. רבים מחברי הכנסת והציבור ציפו שתאמר את הדבר הזה. אם מותר לי להעיר, העלות של טיפול בחולים גדולה בהרבה מהעלות של החיסון.

הצעה לסדר-היום

עליית שיעור האבטלה במשק

היו"ר נ' חזן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת יורי שטרן בנושא: הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדירור הציבורי. חבר הכנסת שטרן – איננו נוכח.

אם כן, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שלמה בן-עמי בנושא: עליית שיעור האבטלה במשק; הצעה לסדר-היום מס' 1312. חבר הכנסת שלמה בן-עמי, בבקשה, במסגרת עשר דקות.

שלמה בן-עמי (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, מה שלא נאמר על הרקורד הכלכלי של הממשלה הקודמת, אני חושב שאחד הדברים שהם נעלים מכל ספק הוא ההישגים הדרמטיים בתחום ירידת האבטלה, וזאת בתקופה של עלייה המונית. הירידה באבטלה חלה גם באופן אבסולוטי וגם באופן נקודתי לגבי ציבור העולים.

היום אנחנו עדים לתפנית מכיוון של יצירת מקומות עבודה לכיוון של עליית האבטלה. בארץ היום האבטלה עומדת על כ-129,000 איש. רק בחודש האחרון היתה עלייה של כ-7%. גם בספטמבר, שאמור להיחשב לחודש טוב – קיץ, תיירות וכיוצא בזה – התבטא שר העבודה והרווחה עצמו, שזאת היתה עלייה מדאיגה מאוד. סך כל העלייה באבטלה ב-1996 עומדת היום על כ-18.2%. באופן בלתי מפתיע, מוקדי האבטלה הם בחגורות החלשות של החברה הישראלית: מצפה-רמון – 12.4%; אופקים – 12.2%; ירוחם ושלומי – 12%. בסך הכול הנגב מצוי באחוז אבטלה גבוה במיוחד.

אני אומר שוב, אין ספק שיש פה שינוי מגמה. אני לא מתכוון להצביע על שינוי המגמה ב-29 במאי, ביום שהיו בו הבחירות, אבל שינוי המגמה הוא בהחלט תולדה של שינוי התנאים הבסיסיים והמדיניות של הממשלה. אני חושב שהפגיעה שנעשתה בתקציב הזה בחוק עידוד השקעות הון מחייבת אותנו למחשבה מחודשת, כדי לבלום את התהליך הזה, כי אם התהליך יימשך, אני חושב שנמצא את עצמנו פוגעים ברקמות רגישות בחברה הישראלית.

עידוד השקעות הון, אפשר לוותר עליו, לכאורה, כאשר מתקיימים התנאים הבאים: כאשר יש שוק פיננסי משוכלל, כאשר יש תשתיות ראויות, כאשר יש תהליך מדיני ראוי ויציבות. אין ספק שחוסר היציבות המדינית שהיתה מאז עלתה הממשלה הזאת, פגעה ביכולת שלה לתפקד כלכלית כראוי. הירידה בתיירות, הירידה בהשקעות, הבריחה של חברות שחשבו להשקיע בישראל בשנים הקודמות – כל אלה הם מצבים שנוצרו מתוקף השינוי המדיני שהתחולל כאן.

סקר החברות של בנק ישראל שפורסם לאחרונה, מצביע על ירידה בפעילות במשק. היתה עד עכשיו מגמה של בלימת הצמיחה. זו היתה מגמה של הרבעון השני והשלישי. המגמה הזאת של בלימת הצמיחה התחלפה במגמה ברורה של האטה, שבולטת ברבעון האחרון של השנה.

אנחנו עדים לירידה בתעשייה, לראשונה מאז סוף 1989. זה מאוד מעניין, זה מאוד סמלי. אני חושב, שסוף שנת 1989 יצרה תנאים מדיניים חיוביים למשק הישראלי או התחילה ליצור תנאים מדיניים חיוביים למשק הישראלי. תהליך השלום ומדיניות הממשלה הקודמת נתנו תנופה למשק, והיום אנחנו נמצאים בתהליך של האטה – ירידה במכירות לשוק המקומי, ירידה בהתחלות בנייה, חברות התעשייה מדווחות על ירידה במספר העובדים, כך שאנחנו מתחייבים היום בשיקול מחודש לגבי המגמות של הממשלה הזאת.

אני יודע שבתקציב הזה רשומים 4 מיליארדי שקל, שאמורים לנבוע מהכנסות ההפרטה. יש ביקורת גדולה מאוד לגבי דרכה של הממשלה בהפרטה. אינני יודע באיזו מידה היא תצליח למלא את ה"חור" הזה. אבל הייתי רוצה, בכל זאת, להגיד מלה אחת על הפרטה מול יצירת מקומות עבודה.

באופן עקרוני אינני נגד הפרטה. אני חושב שיש חברות מסוימות שראוי להפריט אותן. השאלה היא איך מפריטים, מה מפריטים, כיצד עושים מאמץ לשמור על היעד האסטרטגי של החברה המופרטת, ובאיזו מידה אנחנו מסוגלים להגן על מקומות עבודה.

אני זוכר שפעם אחת היתה לי שיחה עם בייגה שוחט והבנתי את הגישה הזאת. ממשלה לא מוכרחה לייצר ולמכור תחתונים – בקשר לעניין הזה של ה"שקם". אבל, בכל זאת יש לנו גם איזו אחריות. כאשר גרעין השליטה של ה"שקם" נמכר ב-164 מיליון והכוונה היתה להגיע כמובן ליעילות, התוצאה היא שהיום הערך של הגרעין הזה הוא גדול יותר. אתה יוצר הטבה שאיש לא מתעלם ממנה לגבי המשקיע ולגבי בעלי המניות, אבל בתהליך הזה בטלו מאות מקומות עבודה. זאת בעיני השאלה המרכזית של המשק המודרני. המשק המודרני איננו מייצר מקומות עבודה, הוא מחסל מקומות עבודה. יש תהליך של חיסול מקומות עבודה.

בייגה, אני אתן לך ספר שיצא לאחרונה ונקרא "קץ העבודה". זה מחקר מאוד מעניין, שנכתב בארצות-הברית. הוא מציג תזה כזאת, שהמשק המודרני איננו יוצר מקומות עבודה בעליל, אלא אם כן אתה הולך במקביל למהלך של יצירת מצב שהמועסקים שנהרסים להם מקומות העבודה, הם ברי-תעסוקה, יש להם כישורים לתעסוקה אלטרנטיבית, להיכנס אל העתיד הזה של הטכנולוגיות וההיי-טק. אגב, הנתונים שנתתי מצביעים על כך שכל הירידות שדיברתי עליהן אינן חלות בתחום האלקטרוניקה. שם ישראל ממשיכה להיות בתנופה. כל מה שאיננו הקטע הזה במשק הישראלי, נמצא בבעיה קשה מאוד.

השאלה היא, כל עוד לא כולנו נעשינו למהנדסי אלקטרוניקה ולא על כולנו חלים אותם רווחים גדולים שחלים על "תדיראן" ו"טלרד" – כשאני שומע על "כור", תמיד נהגתי לומר את זה לבני גאון, מה זה "כור"? זה "תדיראן", "טלרד" ו"נשר" – זאת אומרת, בסך הכול אנחנו נמצאים במצב שכל מה שאינו הגרעין האליטיסטי של המשק הישראלי, של היי-טק, של חינוך גבוה וכיוצא בזה, נימצא במצב של הרס מקומות עבודה. ואז, באה הממשלה ואומרת: אנחנו עושים בלימה של עידוד השקעות הון, וזאת בלי להציע תחליף; מדובר בבלימה גורפת. גם בממשלה הקודמת אמרו: בואו נוריד 1%, בואו נלך להדרגתיות מסוימת, אבל חקלאות, תיירות ותעשייה – הורד מיידית ל-24%. היא פגיעה בלתי אחראית.

יכול להיות שגרעין השליטה ב"שקם" היום הוא יקר יותר, הוא גדול יותר, הוא מאפשר יותר רווחים למי שהשקיע. אבל מה קורה עם 1,600 המובטלים, הפועלים, שבמשך הזמן נהרסו. רובם היו אנשים עם שכר מינימום. אני חושב שזה התהליך שאנחנו צריכים לתת עליו את הדעת.

אני מאמין באמונה שלמה שניתן למצוא איזון אנושי, איזון מוסרי בין משק חופשי לבין דאגה לעובד, ניתן למצוא את הדבר הזה. אינני בטוח שהתקציב הזה שהוצג, והתוצאות הבאות לידי ביטוי היום נותנים תשובה לאיזון הזה שבלעדיו אנחנו מגדילים את הרווחים של בעלי המניות ומקטינים את אושרם של המועסקים, בעיקר בפריפריה החלשה.

יש הנתונים האלה, נוסף על העובדה שעדיין אנחנו מקיימים משק עם ריבית גבוהה, שאין ספק שגם היא דבר שמקשה. גם בממשלה הקודמת היתה ריבית גבוהה, אבל לפחות היתה צמיחה. גם בממשלה הקודמת היה גירעון במאזן התשלומים, אבל לפחות היו השקעות, והן איזנו את המצב הזה. לכן, איפה שלא תסתכל על המצב הכלכלי שהממשלה הזאת יצרה, אנחנו לא רואים היכן המוצא, אלא אם כן יהיה שינוי בסיסי, כדי שאותם מקומות עבודה שהולכים ונהרסים לא יוסיפו להיהרס ולא נמצא את עצמנו במצב שאנחנו משיגים אולי הישגים מקרו-כלכליים, אבל במיקרו – אזרחים נעשים אומללים יותר ויותר.

אני חושב שצריך לתת תשובה. יש פה תהליך, והתהליך הזה של גידול מתמיד באבטלה לא נבלם. מה אתם רוצים לעשות עם העניין הזה? עכשיו זה 7%, אחר כך זה יהיה 8%, וכך הלאה. האבטלה בישראל נמוכה בהשוואה לעולם. בזה אין ספק. אבל אולי הסיבה היא – ואני יודע שזה לא מאוד פופולרי להגיד זאת בהשקפת העולם השלטת היום – ששם כבר התקדמו מאוד במודרניזציה, במרכאות או בלעדיות, של המשק; התקדמו מאוד בסילוקו של המשק הציבורי מן השליטה שהיתה לו בעבר. אני לא בעד משק ציבורי טוטלי. אבל אנחנו חייבים למצוא את האיזון. כל אימת שאתה הולך היום להפרטה, אתה הורס מקומות עבודה. צריך לחשוב על הדבר הזה. צריך לבנות איזון נכון בין ליברליזציה לבין דאגה לעובד. בתקציב שהצגתם ובתהליכים שאנחנו רואים היום אין האיזון הזה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שלמה בן-עמי.

הצעה לסדר-היום

סימני המיתון במשק

הי"ר ל' חזן:

לחבר הכנסת בייגה שוחט יש הצעה לסדר-היום בנושא דומה. השר מבקש להשיב על שתי ההצעות בו-זמנית. ברשותך, נעבור להצעה לסדר-היום של חבר הכנסת אברהם שוחט בנושא: סימני המיתון במשק – הצעה לסדר-היום מס' 1353. שר האוצר לשעבר, חבר הכנסת בייגה שוחט, בבקשה.

אברהם שוחט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול, אני שמח על הצעת סגן השר, שכן, באמת הנושאים הם חופפים ולחלקם אתייחס גם אני.

אבל, אני רוצה לפתוח ולברך את מדינת ישראל – לא את הממשלה הזאת ולא את הממשלה הקודמת – על כך שישאל הוכרה על-ידי קרן המטבע כאחת מ-25 המדינות המתועשות בעולם, קרי: מדינות בעלות תוצר גבוה לנפש. לא ראיתי את המסמך המקורי, אבל ממה שכתוב בעיתון נאמר במפורש, שהחלטה נבעה מהשינויים המפליגים שהיו בשנים האחרונות, גברתי היושבת-ראש, בתוצר לנפש, בפיתוח הכלכלי וברמת החיים.

נראה שאנשי קרן המטבע לא שמעו את הערכתו של ראש הממשלה לגבי המשק, כי אם הם היו שומעים את מה שאומר ראש הממשלה על משק הרוס ועל משק בפשיטת רגל, יכול להיות שאנחנו לא היינו מצטרפים, גברתי, לדירוג של 25 המדינות המתועשות, אלא היינו נמצאים באותה סקאלה שראש הממשלה התייחס אליה. אבל, כמובן, כל מי שמכיר את הדברים יודע מה קרה במשק בארבע השנים. גורמים אובייקטיביים כאלה ואחרים יודעים, שהיו אלה ארבע שנים של שגשוג. אכן, ההכרה במעמדה של ישראל הגיעה בתקופת הממשלה החדשה, אדוני סגן שר האוצר, אבל אני לא מעלה על דעתי שאפילו בתוך הדיבורים הקיימים מישוהו מכם יבוא ויגיד שהשינויים המפליגים התרחשו בחצי השנה האחרונה.

חבר הכנסת שלמה בן-עמי דיבר על הגידול באבטלה. האבטלה היא תוצאה. האבטלה היא תהליך שהוא תוצאה של כמה דברים, אדוני סגן שר האוצר. אכן, הדבר המדאיג ביותר הוא שאנחנו מבחינים בשינוי מגמה. במצב הנמוך ביותר היו – ואני לא קושר זאת לבחירות בנקודה הספציפית הזאת – 100,000 דורשי עבודה, והיום יש 130,000 דורשי עבודה. להזכיר, אדוני סגן שר האוצר, ביולי 1992, כאשר התחלפו הממשלות היו 220,000 דורשי עבודה. האבטלה ירדה בשיעור יפה מאוד, כמעט לחצי, במהלך הצמיחה של המשק, כשנוצרו כ-450,000 מקומות עבודה. המגמה הקיימת צריכה להדאיג מאוד. יש עלייה של 30% במספר דורשי העבודה. זה מספר גבוה. אבל, כפי שאמרתי, זו תוצאה.

אנחנו רואים ירידה בתפוקה התעשייתית הכוללת, ירידה בתיירות כתוצאה מהמצב הבין-לאומי, ירידה גדולה מאוד בענף הבנייה ובהתחלות הבנייה למשרדים, לתעשייה וגם למגורים. אנחנו יודעים שגידול התוצר ברבעון האחרון הוא נמוך ביותר, ואנחנו נכנסים, לקראת שנת 1997, עם גידולי תוצר נמוכים.

אולי אביא דוגמה מספרית שמבטאת את העניין מזווית אחרת. אני מסתכל על צד הכנסות המדינה, שבדרך כלל הן פונקציה של הפעילות במשק. מינואר עד דצמבר היתה העלייה בהכנסות המדינה הריאליות 1.7%. זה פחות ב-3% מגידול התוצר שהיה. זאת אומרת, יש בעיה בהכנסות. אבל צריך להבחין. בהשוואת שלוש החודשים האחרונים לשלושת החודשים המקבילים בשנת 1996 מדובר במינוס 2.5%, ובחודש דצמבר זה מינוס 9%. כלומר, שוב אנחנו מבחינים ברבעון האחרון בסוף השנה בתוצר נמוך, בהכנסות מדינה נמוכות, בתפוקה תעשייתית יורדת, כפי שאמר חבר הכנסת שלמה בן-עמי, לראשונה משנת 1989 או 1990, ואנחנו נמצאים במשק שחס וחלילה יכול לגרום לנו למצב ששנת 1997 תהיה שנת מיתון, שנה שבה תגדל האבטלה. כשהאבטלה גדלה, יורדת העלייה, עולה הירידה, ואנחנו נתגלגל לכדור שלג הפוך מזה שליווה אותנו בשנים האחרונות, שנים של צמיחה ושנים של השקעות.

גם הסקרים, שני סקרים – שאחד מהם הוזכר – סקר ציפיות של בנק ישראל וסקר ציפיות של התאחדות התעשיינים, מסמנים במפורש רמת ציפיות יורדת מדאיגה מצד אותם גורמים שעוסקים במשק בפעילויות השונות. מובן שכאשר הדבר הזה קורה, אנחנו נמצאים בתהליך שבו נפלטים אנשים ממקומות עבודה, יש פחות פעילות במשק ופחות ספיגה של הגידול של העובדים שיש לנו מדי שנה. כבר בשנת 1996 אנחנו יודעים שנוצרו 60,000 מקומות עבודה לעומת 110,000 מקומות עבודה בשנת 1995. זה הבדל עצום. זה הבדל שצריך להתחיל להדאיג אותך, אדוני סגן שר האוצר – לקראת מה הולך המשק הישראלי.

אני רוצה גם לומר משהו בעניין הכולל. מה הפתרון? יש פתרון אחד והוא ברור והוא הכי חיובי, הכי נחוץ, וזה גידול ביצוא. אנחנו מדינה שהיא עתירת יצוא בגלל משק קטן מאוד ורמת חיים גבוהה מאוד ותוצר גבוה, אבל, לצערי הרב, אנחנו נמצאים במצב שבשנת 1996 עלה היצוא רק ב-6%, לעומת 12%, 13% ו-14% בשנים קודמות. מכיוון שהתקציב קוצץ – רק היצוא ייתן פתרון, אבל היצוא קשור בשער החליפין, שער החליפין קובע את רווחיות היצוא, את יכולת התחרות, לא הוא בלבד, אבל זה מרכיב מרכזי של המשק, ואני יודע שיש מי שדופקים על החזה ואומרים: מה אתם רוצים? עם כל שער החליפין הנמוך, היצוא גדל ב-6.5%. ובכן, היצוא אינו מונוליטי. בתעשיות ההיי-טק, עם ערך מוסף גבוה ושולי רווח גבוהים, אפשר לחיות, אבל אני רוצה להגיד לך, אדוני שר האוצר, ואני מציע לך לקרוא את הניתוח של מרכיבי היצוא: במחצבים היתה ירידה של 5.7% ביצוא בין 1995 ל-1996, בטקסטיל – ירידה של 4.1%, במוצרי עץ, עור וריהוט – ירידה של 7.7%, ואני מזהיר, שמי שישעה לדבריו של נגיד בנק ישראל, שיגיד שגם 6% גידול ביצוא זה יפה – לא קורא את הניתוח הנכון. יש תעשיות שהן על גבול הסגירה ואנחנו יודעים שהן נסגרות, לכן שער החליפין הוא קריטי בנקודה הזאת.

אני אומר לכם, רבותי חברי הכנסת, והיה ואכן יתברר שהמגמות האלה נמשכות ואין מרכיב שהוא חיובי בעניין הזה, גם התהליך המדיני, עם כל החשיבות של חתימת ההסכם שאני מקווה שיאושר מחר בכנסת – הערפל עדיין גדול וסימני השאלה גדולים מסימני הקריאה בתהליך הזה, לכן, הנושא שעומד בפתח, הוא כבר כתוב על הקיר בכל מרכיב שאתה בודק את העניין: באבטלה, ברמת הציפיות, בגידול ביצוא, בהקטנות במיסוי, ואני הייתי מציע לממשלה לא לזלזל בעניין.

ב-1992 קיבלנו משק עם 12% אבטלה, חס וחלילה שנידרדר לזה בשנת 1997. תודה רבה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שוחט.

סגן שר האוצר, חבר הכנסת דוד מגן, ישיב על שתי ההצעות לסדר-היום, של חבר הכנסת בן-עמי וחבר הכנסת שוחט. בבקשה.

סגן שר האוצר ד' מגן:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, כפי שאמרנו יחד עם הדוברים, כאשר אנחנו משוחחים על עליית שיעור האבטלה במשק, משוחחים לפי יוזמתו של חבר הכנסת שלמה בן-עמי, או מדברים על סימני המיתון במשק, כהגדרתו של חבר הכנסת אברהם שוחט, אנחנו מתייחסים למעשה לתמורות כלכליות ולהשלכות החברתיות שלהן.

קצת מוזר בעיני לערוך דיון מיוחד או לבקש דיון מיוחד היום במליאה, כשחלפו אך שבועיים ימים מיום שהכנסת הצביעה, לאחר דיונים מרתוניים ממושכים, אני חושב שבחלקם היו גם אינטנסיביים, בנושא התקציב בחוק ההסדרים להשגת יעדי התקציב, אבל אני מעריך ומוקיר את חברי הכנסת היוזמים הצעות כאלה אפילו כל יום. אי-אפשר לבוא ולומר, אם גמרנו לדבר או להתווכח על התקציב, מרגע זה לשנה הבאה אנחנו מתעלמים מכל היתר ונדון בעניין הזה רק בפעם הבאה. אני אומר זאת משום שגם אם חבר הכנסת בייגה שוחט שרשב פה ושם שניים-שלושה משפטים פרובוקטיביים התוקפים את הקואליציה, בסך הכול גם בייגה וגם שלמה בן-עמי – אני רואה את נאומיהם כנאומים קונסטרוקטיביים, שתורמים לנו ולדעתי יכולים בהחלט לתרום להמשך ההתדיינות, הוויכוחים והשיחות בין הממשלה לבין הכנסת במליאה ובוועדות הכנסת.

כידוע, אינני חבר מפלגת העבודה, אבל בסוף השבוע התארחתי בקיבוץ שדה-בוקר ושמעתי מאחד מצירי הוועידה – דיברנו קצת על המושב בוועידה של מפלגת העבודה, מה הלך שם בדיוק, ואני רוצה לומר לך, חבר הכנסת שלמה בן-עמי, על-פי שיפוטו של אותו חבר קיבוץ שדה-בוקר, הוא אמר לי: תעזוב את העיתונות, נאום מבריק, לא נאום מבריק של איש זה או אחר; אם היה שם נאום שזעזע את נימי נפשי, אליבא דאותו חבר משק, זה היה הנאום של שלמה בן-עמי. ביקשתי ממנו לפחות לשמוע את ראשי הפרקים, ואני מבין ויודע שדיברת על העניינים החברתיים היסודיים, ומותר כאן לגלות – על השגיאות של הממשלה הקודמת בתחום הזה ועל זה שמפלגתך זנחה את הרגישות בתחום הזה. אם אותו חבר אומר שדברייך נפלו על אוזניים קשובות, אני יודע, שופט ומעריך שהדברים האלה בהחלט חשובים, ומי שהאזין לנאומך במפלגתך בוודאי מבין שהדברים האלה צריכים לעמוד על סדר-היום הציבורי יום-יום, שעה-שעה, כדי שהתופעות החברתיות השליליות תצומצמנה עד כמה שאפשר עם הניסיון ליצור תמורות כלכליות חיוביות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נאומו של חבר הכנסת שלמה בן-עמי היה הבסיס להקמת – – –

סגן שר האוצר ד' מגן:

לאחר הוויכוח פה אני גם אמצא לך את השם של התומך שלך בקיבוץ שדה-בוקר.

היו"ר נ' חזן:

להקמה או להחייאה?

אברהם שוחט (העבודה):

לפי דעתי, מחר, אחרי ההצבעה על הסכם חברון, אתה יכול להצטרף למפלגת העבודה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סגן שר האוצר ד' מגן:

אני עדיין לא קראתי את ההסכם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סגן שר האוצר ד' מגן:

הבטיחו לנו שבדקות הקרובות יונח ההסכם על שולחן הכנסת. אני בהחלט ארצה לקרוא אותו, וביסודיות.

צדק חבר הכנסת בייגה שוחט, ואני מסכים אתך, זה שקרן המטבע הבין-לאומית הכירה שלשום בישראל כאחת המדינות התעשייתיות – זה לא תולדה של הישגים של החודשים האחרונים, זה תולדה של הישגים של השנים האחרונות. אבל, כמו זאת אפשר לראות גם תופעות חברתיות כמו הגידול המכאיב באבטלה, אם כי הוא לא היה מפתיע, שהוא לא תולדה של פעילות או מחדל של הממשלה הנוכחית.

הנתונים האחרונים אשר פורסמו על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בסוף דצמבר לגבי תוצאות 1996 טובים יותר, כידוע, מהאומדן הראשוני שפורסם עוד בחודש אוקטובר. על-פי נתונים אלה גדל התוצר בשנת 1996 ב-4.4%, ותוצר הסקטור העסקי אפילו ביותר – 5.5%. עלייה בתוצר העסקי משקפת, בין היתר, עלייה בת 6% בתוצר של התעשייה ועלייה בת 5% בתוצר ענף הבנייה.

יש לציין, כי בהשוואה בין-לאומית, זו עדיין צמיחה שנחשבת לפי הקטגוריות והנורמות הבין-לאומיות כצמיחה יפה. עם זאת, כידוע, צריך להודות כי חלה האטה בשיעור הגידול בשנת 1996 לעומת 1995, והדבר הוזכר על-ידי הנואמים הקודמים. ב-1995, כזכור, גדל התוצר ב-7%. על-פי תחזית התקציב הלאומי צפוי התוצר לצמוח ב-1997 ב-4% בלבד.

הנתונים לגבי הפעילות הכלכלית בחודשים האחרונים הם מעורבים, ואין בהם כיוון ברור וודאי לא מידע המצדיק שינוי התחזית לשנת 1997, ודאי לא בחלוף שבועיים מיום תחילת שנת התקציב.

על-פי התחזית הרשומה במשרד האוצר, שיעור הבלתי-מועסקים אמור לעלות בשנת 1997 בכ-0.5%, וכאשר אנחנו מדברים בעניין הזה באחוזים או במספרים, אני תמיד מזכיר לעצמי, כפי שכולנו, אני בטוח, מזכירים לעצמנו, כל בלתי מועסק כזה או כל מובטל, כל אדם הוא עולם ומלואו, וכך צריך להתייחס לעניין.

אברהם שוחט (העבודה):

בשבילו זה מאה אחוז.

סגן שר האוצר ד' מגן:

כך אנחנו. אני אומר שכל אדם כזה הוא עולם ומלואו.

הגידול הנצפה בשיעור דורשי העבודה בלשכות התעסוקה מתיישב עם תחזית זו. עם זאת, גם אני מסכים, משרד האוצר מסכים, כי יש לנקוט זהירות כי אין מתאם מלא בין מספר דורשי העבודה לבין שיעור הבלתי-מועסקים, וכבר היו תקופות בעבר שבהן גידול במספר דורשי העבודה לא התבטא בעליית שיעור הבלתי-מועסקים.

אני מסכים, חברי הכנסת, כי אנחנו מצויים בתקופה של תמורות כלכליות. בחלק מהנושאים אנחנו רואים כיצד צעדים כלכליים אשר ננקטו בעבר, לפני שנים ואולי גם לפני שנה, מניבים את הפירות החיוביים. אנחנו רואים כי מימושה של מדיניות הליברליזציה, ההפרטה, הקטנת החיסכון, כפי שהחוקים הכלכליים מצווים אותנו לעשות או כפי שהממשלות, גם הקודמת גם הנוכחית, אימצו לעצמן, החוקים הללו והצעדים הללו עלולים לתבוע קורבנות חברתיים.

עלינו לזכור, כי אם אנחנו לא נשמור על המרקם העדין בין התמורה החיובית, לכאורה, לבין המצב באותם מוקדים שחברי הכנסת בן-עמי ובייגה שוחט הזכירו אותם – בשלומי או בירוחם או באופקים

או בקריית-גת, שאני מתעורר בה כל בוקר, היישובים הללו עדיין נחשבים למוקדי אבטלה, וצדקו החברים אשר הזכירו במיוחד את ערי הפיתוח בדרום – המרקם העדין הזה צריך להיבחן.

אני מסכים כי ההצעות לסדר-היום יידונו בוועדה. אני חושב שהוועדה שראוי שהעניינים הללו ילובנו בה בצורה יסודית היא ועדת הכספים. אני מציע להעביר את שתי ההצעות לסדר-היום לדיון בוועדת הכספים.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לסגן שר האוצר.

חבר הכנסת בן-עמי, האם אתה מסכים להעברת ההצעה לדיון בוועדת הכספים? חבר הכנסת בייגה שוחט?

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על העברת ההצעות לסדר-היום של חברי הכנסת שלמה בן-עמי ובייגה שוחט לדיון בוועדת הכספים של הכנסת. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 15

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ש' בן-עמי וא' שוחט לוועדת הכספים נתקבלה.

הי"ר נ' חזן:

רוב של שבעה, אני אוסיף את חבר הכנסת בן-עמי – ראיתי את הבעיה – שמונה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובעת שההצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שלמה בן-עמי בנושא: עליית שיעור האבטלה במשק, וההצעה לסדר-היום של חבר הכנסת בייגה שוחט בנושא: סימני המיתון במשק, יידונו בישיבה הקרובה של ועדת הכספים.

הצעה לסדר-היום הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, משום שחלו שיבושים רבים בסדר-יומה של הכנסת היום, ולכן חלק מחברי הכנסת, שאני יודעת שהיו נוכחים במליאה, לא ידעו זאת, לפני משורת הדין אני קוראת לחבר הכנסת יורי שטרן להעלות את הצעתו לסדר-היום בנושא הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי. חבר הכנסת שטרן, אני יודעת שהיית, אני אפילו קראתי אותך לסדר פעמים מספר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

מה הנושא שאחריו?

היו"ר נ' חזן:

הנושא שאחריו ברגע זה, ככל הידוע לי, ושוב אני מזהירה את חברי הכנסת – הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת משה גפני, ואחר כך – הפיגוע בחברון, סדרה ארוכה של הצעות לסדר-היום. חבר הכנסת שטרן, בבקשה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושבת-ראש, נכבדי חברי הכנסת, טבעי הוא אחרי הנושאים שעלו לפני, נושאים שקשורים לפיתוח כלכלי ולרמת האבטלה ולהאטה במשק, לעבור לנושא שנראה בעיני אולי הכאוב ביותר או אחד הכאובים בסוגיות הסוציו-כלכליות, וזה נושא הדיוור.

מאז התחיל גל העלייה הגדול, בתחילת שנות ה-90, ומאז יצאו לשוק הדיוור זוגות צעירים רבים, התוצאה של "בייבי בום" מ-20 שנה לפני כן, נכנסה מדינת ישראל למצב חדש בתחום הדיוור, חדש לפחות בהשוואה למה שהיה בשנות ה-80. כתוצאה מהגידול בביקוש ומגידול הרבה יותר אטי במלאי הדירות, עלו המחירים ונוצר משבר עמוק מאוד בכל מה שנוגע לדיוור לעמך, בכל מה שנוגע לדיוור למשפחה ישראלית רגילה, ובוודאי לאלה שנכנסים בראשונה לשוק הדיוור, ואלה הם עולים חדשים וזוגות צעירים.

אני אביא כמה מספרים שמצביעים בצורה מאוד שטחית על הממדים האריתמטיים של התופעה. מ-1990 ועד סוף 1995 נוספו בארץ 248,000 דירות חדשות, כאשר תוספות משקי-הבית באותה תקופה היו 320,000. זאת אומרת, שנוצר פער של לפחות 70,000 דירות, אם אנחנו חושבים שכל תוספת משפחה זה תוספת דירה. כמובן, היו דירות שהתפנו – – –

אברהם שוחט (העבודה):

היו במלאי 60,000 יחידות דיור ריקות.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

מה זה ריקות? חלק מהן לא היו ראויות לאכלוס. אפרופו, אותו מלאי דירות ריקות כמעט מוצה ב-1989-1990; רובו – דירות "עמידר" בערי השדה.

אני לוקח חתך בעייתי עוד יותר, של דירות קטנות. באותה תקופה, מ-1990 עד סוף 1995, נוספו בשוק 7,730 דירות בנות חדר או שניים, כאשר מספר המשפחות בנות שתיים-שלוש נפשות, זאת אומרת המשפחות הקטנות, גדל פי 20. לכן כמעט שאין היום בשוק דירות קטנות, וזה אחד המרכיבים של העלייה הכללית ברמת המחירים.

עומס המשכנתה, החזרי משכנתה במשכורת הממוצעת עלה מרבע מהמשכורת הממוצעת בערך עד קרוב ל-45% שלה. הסבסוד שניתן על-ידי הממשלה לזוגות צעירים או לעולים כמרכיב בשכר הדירה הממוצע ירד פי שניים, והוא מסתכם היום במשהו בין 15% ל-20%.

המשפחה הישראלית הממוצעת, שלפני ארבע שנים היתה צריכה לחכות, מבחינת כמות המשכורות שצריכים לצבור בשביל להגיע למחיר של דירה בת 3-3.5 חדרים, המשפחה שהיתה אמורה לעשות את החיסכון הזה בתוך שש שנים, היום צריכה לחכות תשע שנים. אלה הם הממדים האריתמטיים של המשבר.

בכל הסוגיות האלה של בעיית הדיור, שאני שוב אומר שהיא מסתכמת בכך שמשפחה ישראלית נורמלית שאין לה ירושה, אין לה הורים שקונים עבודה דירה, משפחה ישראלית רגילה אין ביכולתה היום לקנות דירה, ואם היא שוכרת דירה בשוק, אז המחירים היום בשוק שווים בערך להחזרי משכנתה.

החלק הפגיע ביותר הוא בהחלט האנשים שנחשבים אצלנו לזכאי דיור ציבורי, השכבות החלשות. רק בקרב עולים חדשים, לפי נתוני משרד הקליטה הנכונים לסוף שנת 1995, ולא השתנה דבר מאז, אלא לרעה, כ-40,000 בתי-אב היו זכאי דיור ציבורי – קשישים, נכים, משפחות חד-הוריות, רווקים, רווקים מבוגרים. במצב שכזה חובה על הממשלה וחובה על החברה לספק פתרונות.

אני הופתעתי היום לשמוע מסגן שר השיכון, שמספר הזכאים לדיור ציבורי שאינם עולים הוא 2,000 משפחות. זה נראה לי נתון לגמרי פנטסטי, כי לפי ההתרשמות מהשטח מספרם של אלה שזכאים לדיור ציבורי, השכבות החלשות באוכלוסיות שאינן אוכלוסיות העולים, הוא הרבה יותר גדול. אנחנו מדברים על עשרות אלפי אנשים.

עשרות אלפי אנשים אלה אין להם מענה בכלל במצב של השוק של היום ובמצב הדיור הציבורי היום. יש בארץ 110,000 דירות ציבוריות. יש בארץ 1,500 דירות ציבוריות פנויות לכל היותר, שכמחציתן אינן ראויות לאכלוס, במצב ירוד, וזה כנגד, אני אמרתי, אפילו אך ורק באוכלוסיית העולים, 40,000 משפחות שמחכות בתור.

בא משרד האוצר בהצעות לשינויים מבניים במשק ואומר, שכחלק מהשינויים האלה הוא רוצה למכור 40% מהמלאי של דירות ציבוריות ולהפריט את החברות הציבוריות לדיור.

אני לא מבין, איך במלאי המצטמצם אפשר לספק צרכים שלא סופקו עד כה? אני לא מבין, איך השוק הפרטי, אם יועברו אליו אותן דירות מעטות שנשארו במלאי הדיור הציבורי, איך הוא יתמודד עם הבעיה הזאת? אני לא מבין, איך מדינת ישראל, שאין לה שוק קבוע של דיור להשכרה, כמו שיש למשל באמריקה, ושם ניתן לפתור את בעיית הדיור הסוציאלי על-ידי סבסוד שכר דירה, איך מדינת ישראל, שבה אי-אפשר לעשות את זה על-ידי שכר דירה אלא אך ורק על-ידי מתן ישיר של דירות לזכאים, איך היא מסוגלת ואיך היא מתכוונת להתמודד עם המשבר הזה, שפוגע בחלשים ביותר?

אם אנחנו מתפללים: אל תשליכנו לעת זיקנה, פה משליכים אנשים לעת זיקנה לרחוב, אנשים מבוגרים שפעם בשנה צריכים לעבור דירה, ואחרי שהם שילמו את שכר הדירה הגבוה כפי שהוא היום, אין להם גרוש למחיה. איך מתכוונים לפתור את הבעיה הזאת?

ממשלת ישראל חייבת לבוא עם פתרונות מקיפים של בעיית הדיור בארץ, אבל בראש ובראשונה היא חייבת לבוא עם פתרון מקיף של בעיית הדיור הסוציאלי לזכאים, לנזקקים, לאלה שלא מסוגלים לקנות דיור בשוק החופשי, אפילו אם המחירים ירדו, אפילו אם סבסוד המשכנתאות יגדל.

לכן אני מבקש מאוד להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכספים, ואני מקווה שהממשלה תבוא עם פתרונות, ולא עם הפתרונות ההפוכים, כפי שהציע שר האוצר.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת שטרן. חבר הכנסת שטרן, אתה רשאי רק להציע דיון במליאה. אבל אני בטוחה שסגן שר האוצר שמע את בקשתך.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר נ' חזן:

עד שסגן שר האוצר יעלה לדוכן, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה, גברתי.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי מונח עתה על שולחן הכנסת נוסח ההסכם בין ממשלת ישראל לבין הרשות הפלשתינית.

ועוד הונחה, לקריאה ראשונה, מטעם ועדת הכנסת: הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת), התשנ"ז-1997. תודה.

הצעה לסדר-היום הצעת משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי

היו"ר נ' חזן:

סגן שר האוצר, בבקשה אדוני.

סגן שר האוצר ד' מגן:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת יורי שטרן, אין הצעה מטעם משרד האוצר להפחית את מלאי הדירות בדיוור הציבורי. אבל אני מעריך שקראת או שמעת – – –

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

קראתי – – –

סגן שר האוצר ד' מגן:

כן. אני מעריך שקראת או שמעת, כי במסגרת השינויים המבניים לייעול המגזר הציבורי, אומנם גובשה במשרד האוצר – וכאן המקום להדגיש, בשיתוף עם משרד הבינוי והשיכון – הצעת החלטה לפתוח את ניהול מלאי הדירות בשיכון הציבורי לתחרות בשוק החופשי באמצעות פרסום מכרזים פומביים.

אין בהחלטה זו משום פגיעה כלשהי בדיירי השיכון הציבורי, והיא אינה מקטינה את מלאי הדירות הקיים בשיכון הציבורי. האחריות הכוללת לגיבוש המדיניות, בין היתר זו הקשורה לאכלוס הדירות, גובה שכר הדירה, הטיפול בדיירים ואחזקת הנכסים, תישאר באופן בלעדי בידי הממשלה.

אני רוצה להדגיש, כי האחריות היא בידי הממשלה, אבל חברות הניהול – והכוונה היא הן לחברות המאכלסות הציבוריות והן לאלה שתזכינה במכרזים – החברות האלה תשמשנה כזרוע המבצעת של מדיניות הממשלה. זה הרעיון הגלום בשינויים המבניים. אין פגיעה בדיירי השיכונים הציבוריים, ואני מציע שתסתפק בדברי תשובתי.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

אבל, גם סגן שר השיכון אמר היום שיש תוכנית שהוא צמצם את ממדיה, אבל יש לו תוכנית למכירת דירות ציבוריות. לא הבנתי אם האנשים שגרים בדירות זכאים – – –

סגן שר האוצר ד' מגן:

ברשות היושבת-ראש, אני הזכרתי – האחריות בידי הממשלה. המכרז הוא לניהול על-ידי חברות שתזכינה במכרז. אין שום גריעה במספר הדירות, ובוודאי אין שום פגיעה בדיירים.

לא לחינם הזכרתי, שההצעה לשינויים המבניים היא בתיאום עם משרד הבינוי והשיכון. אם אתה מסכים, כדאי גם לחסוך קצת מזמנה של הכנסת. אין שום מניעה ליזום אתך פגישה במשרד האוצר, עם רפרנט השיכון. אם תרצה, זה יהיה יחד עמי, ויובהרו לך כל הדברים בצורה הרחבה ביותר כדי שתנוח דעתך, כך אני מקווה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לסגן שר האוצר דוד מגן.

חבר הכנסת שטרן, סגן שר האוצר הציע שתסתפק בדבריו. האם אתה מסתפק?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

אני חושב שהדיור הציבורי ראוי לדיון בכנסת.

היו"ר נ' חזן:

אם כך, אינך מסתפק בדבריו.

סגן שר האוצר ד' מגן:

אין לי בעיה להציע להעביר את הנושא לדיון בוועדה.

היו"ר נ' חזן:

אם כך, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על העברת הצעתו של חבר הכנסת יורי שטרן בנושא הדיור הציבורי לדיון בוועדת הכלכלה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

רוב של שמונה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים – אני קובעת שהנושא יועבר לדיון בוועדת הכלכלה של הכנסת.

הצעה לסדר-היום

התערבות בג"ץ בנושאי דת וחברה

היו"ר נ' חזן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא על סדר-יומנו: התערבות בג"ץ בנושאי דת וחברה; הצעה לסדר-היום מס' 1348, של חבר הכנסת משה גפני. חבר הכנסת גפני, בבקשה. תשובת השר תינתן בשבוע הבא, וגם ההצבעה תתקיים בשבוע הבא.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר נ' חזן:

זכותם של חברי הכנסת, חבר הכנסת זאבי, כפי שאתה יודע, להעלות את הצעתם במועד שנקבע על-פי סדר-היום.

רחבעם זאבי (מולדת):

שהוא יעלה את הנושא בשבוע הבא.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת גפני, במסגרת זכויותיו. בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת זאבי, ביקשתי להעלות את הנושא היום, אף-על-פי שהשר שאמור להשיב ייתן את תשובתו בשבוע הבא, כיוון שאני חושב שהנושא דחוף, וראוי שיעלה השבוע.

במהלך השבוע האחרון היינו עדים לכמה פעילויות או פסקי-דין של בית-המשפט בנושאים שאני סבור שלא היה ראוי שבית-המשפט יתערב בהם.

אופיר פינס-פז (העבודה):

צריך לסגור בכלל את בית-המשפט.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת פינס, אני סבור שמי שחרד למעמדו של בית-המשפט צריך להסכים אתי, כיוון שאנחנו נמצאים במשטר דמוקרטי, שבו הרשות המבצעת, הרשות המחוקקת והרשות השופטת הן רשויות שאין אחת יכולה להתערב בפעולות חברתה. אחרת אנחנו יכולים להביא לאנרכיה, שאני מניח שאתה, חבר הכנסת פינס, אינך מעוניין בה, אלא אם כן תאמר אחרת.

אתחיל דווקא בעניין החלטת בית-המשפט העליון בנושא רחוב בר-אילן. בא בית-המשפט העליון, והוא נדרש לכך על-ידי בג"ץ שאתה היית ממגישו, חבר הכנסת פינס, ואומר שהוא מציע פשרה – שנעשה ברחוב בר-אילן כך וברחוב ים-סוף אחרת. עד היום סברתי לתומי, שפשרות ציבוריות, משאים-ומתנים של מה ייפתח ומה ייסגר, הם נושא ציבורי מדרגה ראשונה, מסור בידי נבחר הציבור שנשלחו למען המטרה הזאת. פשרות הן דבר חשוב מאוד, צריכים לעשות אותן נבחר הציבור, כך היה מטבע הדברים.

מה נדרש בית-המשפט העליון לעשות? בית-המשפט העליון נדרש לדון אם סגירת רחוב בר-אילן על-ידי שר התחבורה בשעות התפילה היתה חוקית או לא חוקית. זה הדבר היחיד. אומר בית-המשפט העליון: אפשר לסגור את רחוב בר-אילן אבל לפתוח את רחוב ים-סוף. אני לא מבין – אם חוקי לסגור את רחוב בר-אילן, שבית-המשפט יגיד שזה חוקי. אם לא חוקי, שהוא יגיד: לא חוקי. ברגע שהוא אומר פשרות, הוא מעמיד את עצמו במקום נבחר הציבור. לפי דעתי, זה דבר חמור מאוד.

בא בית-המשפט בעקבות בג"ץ, גם הוא של חבר הכנסת פינס-פז, שהוא חבר כנסת פעיל, כנראה יותר בבית-המשפט, ומתערב במינוי יועץ משפטי לממשלה. אני לא מביע את דעתי בעד או נגד, זה לא משנה כלל. על-פי החוק שאנחנו המחוקקים קבענו, הסמכות למנות יועץ משפטי לממשלה – דרך אגב, יש לי הצעת חוק בעניין הזה, שהונחה על שולחן הכנסת – אני חושב שצורת המינוי באמת איננה טובה. בלי קשר לזה, גם בקדנציה הקודמת טענתי את זה. הרשות המבצעת, קרי הממשלה, היא זו שצריכה למנות יועץ משפטי לממשלה. טוב, רע – אפשר להחליף את הממשלה בבחירות.

בא בית-המשפט העליון ומתערב. אומנם הוא לא יכול לתת החלטה, אבל הוא מתערב והוא אומר: אני רוצה לראות את הפרוטוקול של ישיבת הממשלה, כאשר הוא ידע מה התהליך שיבוא בעקבות הדרישה הזאת.

דבר נוסף, רבותי חברי הכנסת, גברתי היושבת-ראש: החלטה של בית-המשפט, לאחר שהוא ראה סרט שנפסל על-ידי הצנזורה, להתיר להקרין סרט תועבה ממדרגה ראשונה, להתיר להקרין את הסרט הזה בישראל, לאחר שאנחנו קבענו, המחוקקים, הרשות המחוקקת – ובעניין הזה גם הרשות המבצעת – שיש ביקורת, צנזורה, והביקורת קבעה והחליטה את מה שהחליטה לאחר שראתה את הסרט. אומרים שופטי בית-המשפט העליון: גם אנחנו רוצים לראות את הסרט. אנחנו רואים את הסרט ואנחנו מחליטים על-פי מה שראינו שאפשר להקרין את הסרט הזה. זאת אומרת, בא בית-המשפט העליון ואומר כך: אתם תחליטו בחוק או בהחלטה מינהלית או בכל דבר שהוא על-פי החוק שאפשר למנות את המועצה שמבקרת את הסרטים, אבל בסופו של דבר אני, בית-המשפט העליון, מרוקן את הביקורת הזאת מכל תוכן.

שופט בית-המשפט העליון הוא בשר ודם, כמו אותו חבר שיושב במועצה הזאת. טעמו של כל אחד שונה, לכן התמנתה הוועדה הזאת והחליטה, בצדק לפי דעתי, חד-משמעית – אבל זה גם לא משנה – שהסרט הזה אסור לו להיות מוקרן בישראל. בא בית-המשפט העליון ואומר: לא.

אני אולי אפילו אדלג על ההחלטה לאלץ את הצבא להכיר בבן-זוג הומוסקסואל כאלמן. שוב, קביעת נורמה של ערכים על-ידי אנשים, עם כל הכבוד, שלא נבחרו על-ידי הציבור. הם התמנו על-ידי ועדה למינוי שופטים על מנת לקבל החלטות – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הם פועלים לפי החוק, חבר הכנסת הרב גפני. השופטים פועלים לפי החוק, שאין להפלות אנשים בגלל נטייתם המינית. למה אתה הופך את זה לנורמה? כל אחד בביתו יעשה מה שהוא רוצה.

משה גפני (יהדות התורה):

מי מדבר על "ביתו"? אנחנו מדברים על הכרה של צה"ל, וכנ"ל יהיה מטבע הדברים גם לגבי כל הדברים האחרים.

חבר הכנסת ריבלין, תרשה לי, הרי את הנורמה בעניין הזה צריך לקבוע חוק. החוק לא קבע את זה. החוק קבע, לצערי הרב, אבל זה החוק שהתקבל בכנסת, שאין להפלות אדם בגלל נטייתו המינית. אבל כדי להכיר באלמן או באלמנה גם קבע החוק – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם אתה חושב שהפרשנות של בית-המשפט אינה נכונה, תגיש הצעת חוק – – – לי לא נראה שהיא COMMON LAW. לא נכונה. יש

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת ריבלין, זמני מצומצם, אבל אני מציע שלא לטמון את הראש בחול בעניין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למה להשחיר את בתי-המשפט?

משה גפני (יהדות התורה):

אתה כנראה לא הקשבת לכל דברי. אני הבאתי ארבע דוגמאות שלפי דעתי חלקן לחלוטין לא שייך לבית-המשפט העליון. בית-המשפט העליון נוטל לעצמו סמכויות. אמר את זה נשיא בית-המשפט העליון השופט אהרן ברק. הוא אמר: המוסד הזה שנקרא בית-המשפט העליון איננו רק מוסד שיפוטי, הוא גם מוסד חברתי. הוא אמר את זה, הוא קובע נורמות, הוא קובע מיהו הציבור הנאור. הוא קובע לגבי החלטת ממשלה על מינוי יועץ משפטי לממשלה, שהוא רוצה לראות את הפרוטוקול.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא אותו דבר.

משה גפני (יהדות התורה):

הוא מחליט שצריך לעשות פשרה ברחוב בר-אילן. הוא מחליט שההחלטה של המועצה לביקורת סרטים ומחזות איננה החלטה נכונה, ללא שום נימוק. הם ראו את הסרט. הוא מחליט שבצבא אותו אחד, אני לא רוצה לתאר במלים, הוא אלמן.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת גפני, זמנך תם.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, בזה אני מסיים.

רבותי חברי הכנסת, יש ציבורים שלמים במדינת ישראל – אני מציע שלא לטמון את הראש בחול – שהחבל נמתח בינם לבין בית-המשפט העליון. יש ציבורים שלמים שלא יסכימו לדיקטטורה שיפוטית. על זה, במדינה דמוקרטית, יש בחירות. נורמות קובעת הכנסת, קובעים נבחרי הציבור, באמצעות בחירות. אני חרד למעמדו של בית-המשפט העליון – אילולא מוראה איש את רעהו חיים בלעו. יש דברים שמוקנים לבית-המשפט העליון בחוק והוא צריך לעשות אותם. ראוי שלא ימתח את החבל יותר מדי, כי אז אנחנו באמת יכולים כולנו יחד להרוס את המשטר הדמוקרטי, שאנחנו חרדים לו. תודה רבה.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה. חבר הכנסת גפני, נהנית מהעובדה שלתומי חשבתי שמדובר בהצעה רגילה, ולכן קצבתי לך זמן רב הרבה יותר מהמגיע לך.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מודה לך על הטעות.

הי"ר נ' חזן:

משום שהתייחסת ישירות לחבר הכנסת אופיר פינס, ארשה לו, במסגרת דקה, להשיב מהמקום. זאת גם משום שתשובת השר תינתן רק בשבוע הבא.

חבר הכנסת פינס, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מודה לך, גברתי היושבת-ראש. אני רק רוצה לומר לחבר הכנסת גפני כך: משום שדיברת בפניות ובשימוש ב"בג"ץ, אני רוצה לומר לך, שההצעה לסדר-היום שאושרה כהצעה דחופה לסדר-היום, שגם זה חמור בעיני, היא הצעה שנועדה להטיל דופי ב"בג"ץ, לפגוע ב"בג"ץ, להסית נגד ה"בג"ץ, ואני רואה את זה כדבר חמור ופסול.

נסים דהן (ש"ס):

חבר הכנסת פינס, אתה מהלך אימים – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני פניתי לערכאות עליונות, משום שהממשלה שאתה תומך בה חייבה אותי גם בנושא בר-אילן, כשהשר החליט החלטה דרקונית, גם בנושא היועץ המשפטי לממשלה שהבאתם, שהוא יועץ משפטי לממשלה – פוליטי, מפלגתי, וגם בנושא המשנים למנכ"ל הפוליטיים שרציתם למנות בכל משרדי הממשלה. חסכו מאתנו את ההצעות האלה ואת ההחלטות האלה, נחסוך לכם את ההליכה לבג"ץ.

הי"ר נ' חזן:

תודה לחבר הכנסת אופיר פינס.

הצעות לסדר-היום

הפיגוע בחברון

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא על סדר-יומנו: סדרה ארוכה של הצעות לסדר-היום בנושא הפיגוע בחברון. אלה הצעות מס' 1208, 1209, 1210, 1211, 1214, 1215, 1225, 1232, 1244, 1251 ו-1262. גם כאן תינתן תשובת השר במועד אחר, וכן תיערך הצבעה במועד אחר.

חבר הכנסת זאבי, בהתחשב בעובדה שהצעת שאולי ראוי שלא להעלות הצעות ללא תשובת השר, ואני רואה שאתה רשום כאן – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – – אני חלק מקבוצה – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

– – –

היו"ר נ' חזן:

אני שואלת את השאלה לא בכדי; גם משום שאני חושבת שהצעות לסדר-היום ותשובה מוסמכת חייבות להתקיים באותו מועד, וגם משום שאנחנו עתידים לנהל דיון מאוד ממושך ביממה הקרובה, אני פונה אל המציעים, אם הם – – – כן, אדוני ועמיתי חבר הכנסת שמריהו בן-צור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ההצעה שלי: אם חבר הכנסת רחבעם זאבי וחברים אחרים – אין לי פה הרשימה – – –

היו"ר נ' חזן:

לי יש כולה.

היו"ר ש' בן-צור:

— — — יסכימו לדחות את זה בשבוע, אני לא מתנגד.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת האשם מחאמיד.

חברי הכנסת, אני חייבת לשאול את הנוכחים בלבד.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני מציע שלא לדחות. הנושא נדחה כבר מהשבוע שעבר.

היו"ר נ' חזן:

אמת שהנושא נדחה. דחייה חייבת להיות על דעת כולכם. תשובה לא תינתן היום, הצבעה לא תיערך היום.

אם כך, הדובר הראשון בנושא הפיגוע בחברון הוא חבר הכנסת האשם מחאמיד; אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע; אחריו – חבר הכנסת שמריהו בן-צור. חברי הכנסת, אקפיד עכשיו על שלוש דקות לכל נואם. בבקשה, אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אומנם, זה באיחור, אבל אנצל את ההזדמנות כדי לברך על ההסכם שנחתם אתמול בלילה בין הרשות הפלשתינית לבין ממשלת ישראל. הממשלה הזאת דחתה את הסיכום הזה או את ההסכם הזה כבר כמה חודשים, שעלו לנו בדם ובדמים רבים, והיא מנסה לדחות את ביצוע כלל ההסכמים עד 1998, כאילו ששנת 1998 לא תגיע; כאילו שמישהו בורח מהצל שלו. הרי כל העסק הזה יצטרך להסתיים, ובסופו של דבר גם ראש הממשלה ואנשי הקואליציה והאופוזיציה – כולם יודעים שבסופו של דבר תקום מדינה פלשתינית. גברתי היושבת-ראש, היא תקום, זה לא יעזור לאף אחד.

חבל על דבר אחד, חבל שלא סיכמו על הוצאת המתנחלים מחברון, מלב העיר חברון, משום שהם ימשיכו ללבות את האש כל הזמן, הם לא יפסיקו. המקרה של אותו אדם שירה, לא היה הפעם הראשונה. לצערנו ולאסוננו, זאת לא תהיה גם הפעם האחרונה שגורמים קנאיים ומשיחיים, אכולי לאומנות ושנאה, יפרעו חוק ויהפכו את חייהם ודמם של הפלשתינים להפקר.

הישארות ההתנחלות בלב חברון תמשיך להיות אבן שואבת לגזענים מסוגו של נועם פרידמן, שרק בשבוע שעבר שחזר את מעשהו וחזר על דברי הבלע שלו, תוך שהוא מזכיר את גיבוריו ואת מקורות ההשראה שלו, ומי הם אם לא אותו ד"ר גולדשטיין ואותו כהנא, וכהנה וכהנה מתועבים אחרים.

מעשהו של פרידמן רק מחדד את הצורך בפינויים המידי של מתנחלי חברון מהעיר; אנשים המוציאים שם רע לדו-קיום אנושי בין יהודים לפלשתינים, בין יהודים לערבים, והופכים אותו לדו-קרב שפל ומסכנים את יחסי שני העמים.

גברתי היושבת-ראש, אנחנו עוסקים כל הזמן או עסקנו עד עכשיו בביטחונם של המתנחלים. ביטחון הפלשתינים – הס מלהזכיר; הוא אינו פקטור בדיון הציבורי. אבל הרי המקרה שלפנינו מוכיח שוב, שהצד המאיים בעיר הזאת הוא הפלשתינים.

דעת הקהל, גברתי היושבת-ראש, המסוימת בצבעה ובטבעה, מיהרה להדביק לנועם פרידמן את התואר "מעורער בנפשו", ועל-ידי כך לפטור עצמה מהתמודדות אמיתית ונוקבת עם הכיסים המתרחבים של הגזענות ושנאת הזרים והערבים בפרט בחברה הישראלית. את המעשה עשה משוגע, אמר קהלני, השר לביטחון פנים. מה זה אומר? שזה מעשה טירוף, שאינו עומד בשום הקשר היסטורי, פוליטי וחינוכי. כאילו שהפיגוע הזה מנותק מאידיאולוגיה מסוימת, מהשקפת עולם מסוימת ומדרך פוליטית מסוימת.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת האשם מחאמיד.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אזכיר, גברתי יושבת-הראש, את דבריו של הפסיכולוג הקליני אבי רבניצקי, שיש בטענה הזו ניסיון הטעיה, הן כדי להסתיר את התוצאות ההרסניות של אידיאולוגיה פנאטית ומשיחית, מצד אחד, והן כדי לפגוע באנשים שסובלים בנפשם, מן הצד השני.

גברתי היושבת-ראש, היו לי עוד כמה הערות, אבל אסיים ואומר, שגילויי השנאה התהומית המשיחית, הלאומנות ושנאת הערבים באשר הם, תופסים נחלה מתרחבת ומסוכנת בחברה הישראלית. התופעות האלה הן תוצר לוואי בלתי נמנע של כיבוש מתמשך ומציאות של אפרטהייד. מבחינה זו, פינוי חברון והוצאת המתנחלים משם יכולים להוות צעד חשוב, גם אם לא מספק, בדרך להבראת החברה הישראלית. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך. הדובר הבא, חבר הכנסת שמריהו בן-צור. אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת טלב אלסאנע אינו נוכח, על כן עברתי מייד לדובר הבא.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה להצטרף לכל המגנים את המעשה הנתעב הזה של אדם, שלצערנו הוא לקוי בנפשו. יש אנשים בתוכנו, שרצו להשליך מכך וללמד על מחנה שלם של הציונות הדתית. ההכללה לוקה מעצם טיבה. אין מקום להכליל ציבור גדול בדמוקרטיה, במיוחד כאשר מדובר בציבור שעושה ופועל למען העם ולמען המדינה. אני מצטער מאוד מאוד על המעשה שקרה, ואני מקווה שהוא לא יישנה.

זו ההזדמנות, ברגעים אלה, לומר כמה דברים למתיישבים בחברון: אחינו היקרים והאהובים אשר מצויים שם, אנחנו מודעים היטב למה שמתרחש בלבכם, לחששות ולפחדים, לכאב אשר צורב את לבכם בשל ההסכם שנחתם אתמול בלילה. אני אומר לכם ברגע הזה, כמי שאוהב, מעריך ומוקיר אתכם: אל תיקחו את החוק לידיים; אל תרימו שום רובה נגד אזרח כלשהו, אלא אם אתם בסכנת חיים. תנו לצה"ל, תנו למשטרה לעשות את תפקידם. הם-הם אשר אמונים על שמירת הביטחון שלכם. גם ברגעים הקשים האלה, ביממה הבאה ובימים הבאים, שיהיו קשים מאוד, נצרו את לשונכם, נצרו את נשקכם. אנחנו חייבים לשמור על הדמוקרטיה כעל בבת עיננו.

אני רוצה לנצל את ההזדמנות כדי לברך את הנוער הנהדר, יוצאי ובוגרי החינוך הממלכתי-דתי, אשר מצויים בכל אתר ובכל עניין למען העם והמדינה. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שמריהו בן-צור, ומזמינה את חבר הכנסת רחבעם זאבי. חברי הכנסת, חל שינוי מסוים בסדר הדוברים בנושא הזה. לאחר חבר הכנסת זאבי יבוא חבר הכנסת משה גפני, אחריו – חברי הכנסת דוד אזולאי, אלכס לובוצקי, משה שחל ומאיר שטרית, על-פי הסדר הזה. חבר הכנסת זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת בראש, חברי הכנסת הנוכחים, אנחנו מאוכזבים וזועמים על כניעתו של ראש הממשלה לראש כנופיות אש"ף בהפקרת היישוב היהודי בחברון ובמסירת מחוזות המולדת לרשות הטרור הפלשתינית.

אפילו היה מתכוון אדולף ערפאת למלא אחר התחייבויותיו המחודשות והממוחזרות – וראינו את הנייר הזה מונח כאן על שולחננו, הוא עוד הפעם מתחייב שלא להסית ולא להדיח, כאשר בכל במה

אפשרית הוא אומר "ג'יהאד, ג'יהאד, ג'יהאד" ומונה את הקדושים – ואפילו היה מתכוון לחזור בתשובה ולהיות אדם מן היישוב, טעה נתניהו בכניעתו לאמריקנים ולערפאת. אין מחיר כדאי למכירת ארץ-ישראל, ואין לאף ממשלה בישראל רשות מוסרית לסחור בארץ הזאת. ארץ-ישראל איננה שייכת לנו, היא שייכת לעם היהודי לדורותיו, גם לסבא שלי וגם לרב-סבא שלי, כמו לנין שלי, ואף אחד מהם לא הסמיך אותי ולא את ביבי נתניהו לסחור בארץ-ישראל ולמכור אותה.

נתניהו ושריו יירשמו לדיראון עולם בתולדות עמנו. לא לדרך מינכן הנלוזה והמופקרת הזאת אנחנו נתנו את קולותינו כאשר בחרנו את נתניהו לראש הממשלה. אנחנו מרגישים מרומים ונבגדים, אבל אולי בשעה הזו שאנחנו עומדים פה, בישיבת הממשלה כאן בקריית בן-גוריון בירושלים יתעשתו השרים מהמפלגות השונות, מהליכוד, מהמפד"ל, מצומת, אולי גם מש"ס, ויגידו לראש הממשלה נתניהו "לא" ויגידו לקלינטון "לא" ולערפאת בוודאי "לא ולא", ואז הם יצילו לא רק את כבודם, אלא גם את ארץ-ישראל.

אנחנו מבקשים סליחה מהבוחרים שביקשנו מהם להצביע עבור ביבי. הוא לא טוב ליהודים. אולי הוא טוב לאמריקנים, ובוודאי הוא טוב לערבים. עוזה עצה ותופר.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת זאבי.

חבר הכנסת משה גפני איננו כאן, ועל כן הנואם הבא הוא חבר הכנסת דוד אזולאי. בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, עמיתי חברי הכנסת, מעשהו המטורף של נועם פרידמן גרם לחילול השם, ואין הוא מייצג את הדת, ואסור לו לדבר בשם הדת. אני מגנה את האיש ואת מעשיו. לבי לבי למשפחה היקרה, שוודאי וברור שלא חניכה את בנה לפגוע באנשים חפים מפשע, אלא להיפך.

אינני מסוגל לקבל שפסוקים מהתורה הם שליוו את מעשיהם המטורפים של נועם פרידמן ואחרים, ואין לזה שום קשר לתורה, ומי שמשתמש בתורה במעשים מעין אלו עושה שקר ולא קשר.

מי שמכיר את דעת מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א יודע, כי שיטת הרמיסה של גוי אינה דעת תורה, אשר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. הריגת ערבי או פגיעה בערבי שלא פשע הן עבירה חמורה בתורה. אף אחד לא הוסמך לדבר ולהשתמש בתורה כדי להצדיק פגיעה בחפים מפשע.

אבל, אני רוצה לשאול בהקשר זה: מה קרה לצה"ל, שאנשים מסוגו של נועם פרידמן גויסו וקיבלו נשק, למרות הידיעות על מצבו הנפשי? כנראה לצה"ל יש מה להסתיר, ולא, אינני מבין מדוע מייד עם הפיגוע פשטו את חולצתו הצה"לית של נועם פרידמן והשאירו אותו עם הציצית על גופו בגלוי. האם אין כאן יד מכוונת לחפות על צה"ל ולהסית כנגד הציבור הדתי?

החוצפה הגדולה ביותר באירוע הזה היתה כאשר שוטרים עיכבו את נועם פרידמן במשך כמה שעות, תוך תיאום עם הערוץ הראשון, עד לבואם לצלם, בטענה שהערוץ השני צילם בעת האירוע, ולכן מבקשים לאפשר גם להם לצלם. אם נועם פרידמן פרא אדם או מפגר, האם אין לו זכות כאדם, ולשוטרים מותר לעשות בו ככל העולה על רוחם?

לצערי הרב, התקשורת מתגלית מדי פעם בדמותה האמיתית. בסוף השבוע שעבר, ביום חמישי בערב, כאשר היה פיגוע בתל-אביב, ראינו את התקשורת האמיתית שלנו. כאשר מודיעים כל כמה דקות על הפיגוע וסופרים את הפצועים ואת הדם ובודקים את המצב הקשה, הם מצאו לנכון להפסיק את השידורים על מנת לשדר תוצאות משחק כדורסל. איפה הרגש? קצת קצת רגש לאותן משפחות נפגעות. האם לתקשורת מותר לעשות הכול בשם חופש הדיבור? חבל. לא יאה ולא נאה לתקשורת להתנהג בצורה הזאת. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת אזולאי, ומזמינה את חבר הכנסת אלכס לובוצקי. אחריו – חבר הכנסת משה שחל.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, כמובן, כולנו, ככל בית ישראל, מגנים את המעשה הנפשע הזה שנעשה על-ידי נועם פרידמן בירי על אנשים חפים מפשע בחברון.

רבים שואלים מדוע זה קורה, מדוע דווקא בחינוך הדתי צומחים עשבים שוטים כאלה, האם אלה עשבים, האם זו גינה?

רחבעם זאבי (מולדת):

צומחים גם בשמאל עשבים שוטים.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

תן לי לסיים, תשמע.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא, אתה אמרת משפט לא נכון.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זאבי, המשפט הוא משפט של חבר הכנסת לובוצקי.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אמרתי: רבים שואלים, ואכן רבים שואלים. לא אמרתי שזו עמדתי. אנא בטובך, הקשב לדברי. אמרתי: רבים שואלים, ואכן רבים שואלים.

יתירה מזאת, רבים מתקיפים ואומרים: עשבים שוטים גדלים בגנכם, לא בגננו, למה קורה כדבר הזה? הרשו לי לנסות ולהסביר, ואני חושב שדברי יתקשרו לדבריו של קודמי, חבר הכנסת שמריהו בן-צור.

את כבר מאותתת לי, גברתי היושבת-ראש? קריאות הביניים הן על חשבון – – –

הי"ר נ' חזן:

הן על חשבונך במקרה זה, כי אתה ניהלת את הדיון.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

פרופסור למתמטיקה – – –

הי"ר נ' חזן:

אז הוא צריך לדייק. בבקשה.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אחזור לדברי. חז"ל אומרים על תורת משה: זכה, נעשית לו סם חיים; לא זכה, נעשית לו סם המוות. לכאורה אין אמירה מוזרה מזו בפי חז"ל. כיצד יכולים חז"ל לומר על התורה, שהיא תהיה למישהו סם המוות? אלא שקל מאוד להסביר את האמירה הזאת דווקא במונחים פסיכולוגיים מודרניים. החינוך

הדתי נותן לאדם המון אנרגיות רוחניות, המון תעצומות נפש, ויפה אמר אחד מקודמי, חבר הכנסת שמריהו בן-צור, שאת בוגרי החינוך הדתי מוצאים ביחידות המובחרות, בקצונה בצה"ל, תמיד ערוכים ומוכנים לכל משימת התנדבות, לכל משימה חשובה לחברה ולמדינה, אבל יש להודות שגם מוצאים כמה מהם בחברון יורים על ערבים, בכיכר מלכי-ישראל יורים על ראש הממשלה. זאת משום שכאשר יש אנרגיות רוחניות כל כך גדולות והן מתועלות לאפיקים לא נכונים – וקורים לפעמים תאונות, פנצ'רים אידיאולוגיים כאלה, שבהם מוטית האנרגיה הרוחנית הזאת לכיוון לא נכון – אנחנו נתקלים בתופעות האלה.

חשוב מאוד לבדוד בין המקרים. חשוב מאוד לעשות את ההפרדה – ודווקא בימים אלה.

כאן, במשפט אחרון, פנייה לאחי ורעי, יושבי חברון וקריית-ארבע: לבי אתכם. אני חושב שלב כולנו אתכם, בין לב אלה שיצביעו בעד ההסכם ובין לב אלה שיצביעו נגדו. אנחנו עומדים בימים של מבחן קשה לחברה הישראלית. יש כאן נושא של פיקוח נפש, פיקוח נפשה של החברה הישראלית. אנא מכם, למרות הקושי, נסו להתגבר, נסו להפוך את תורתנו לסם החיים, ושחלילה לא תהיה עבורנו סם המוות. תודה רבה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת אלכס לובוצקי. חבר הכנסת משה שחל איננו, וגם חבר הכנסת מאיר שטרית אינו נוכח. אם כן, תם חלק מהדיון בסעיף זה שעל סדר-היום. אני חוזרת ואומרת: תשובות והצבעות יהיו במועד אחר.

הצעה לסדר-היום

המשך הפריסה ביהודה ובשומרון

הי"ר ב' חזן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף האחרון על סדר-היום – הצעה לסדר-היום מס' 1270, של חבר הכנסת מיכאל קליינר, בנושא: המשך הפריסה ביהודה ובשומרון. חבר הכנסת קליינר, גם לגבי הצעתך, תשובת השר תינתן במועד אחר, וכן לגבי הצבעה. חבר הכנסת קליינר, זו הצעה רגילה במסגרת עשר דקות. אני מבקשת שתקפיד. תודה.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לדאבון הלב, תשובת השר, תשובת הממשלה, על הצעתי ניתנה אתמול או בעצם היום בשעה 03:00. למען האמת, אודה ואתוודה שזו לא התשובה שציפיתי לה, זו לא התשובה שרציתי בה, זו לא התשובה שרצו בה מרבית בוחריו של ראש הממשלה, וזו לא התשובה שרצו בה מרבית בוחרי תנועת ליכוד-גשר-צומת, שבמסגרתה הלכנו לבחירות.

כשאנחנו הלכנו לבחירות הבטחנו לעם ישראל דרך אחרת, מדיניות אחרת. אנחנו הלכנו לבחירות כאשר העם ידע שבמשך ארבע שנים קיימנו מאבק נגד הממשלה הקודמת, נגד ממשלת רבין-פרס, ומאז חתימת הסכמי אוסלו א' ואחריהם הסכמי אוסלו ב' עמד על הדוכן הזה בנימין נתניהו ועמדו חבריו, ובצדק מתחו ביקורת נוקבת על הסכמי אוסלו, באומרם שההסכמים האלה מסכנים את ביטחונה ואולי אפילו את קיומה, חס ושלום, של מדינת ישראל. זו היתה דעתם, זו היתה השקפתם, ותחת הדגל הזה הלכו לבחור.

נכון שלפני הבחירות נשאל ראש הממשלה: מה תעשה? היתה ממשלה ריבונית לגיטימית. האם לא תקיים את ההסכמים שכה התנגדת להם? והוא אמר: הסכמים, על-פי כל כללי מינהל דמוקרטי תקין מחייבים. ואני לא אומר שהם לא מחייבים, אבל ברור שהוא אמר זאת כמי שחושב שההסכמים האלה גרועים, פסולים. אמירתו שהוא יקיים אותם כי ממשלה אחרת חתמה עליהם לא הפכה את ההסכמים האלה להסכמים טובים, לא הפכה אותם לרצויים ולא הפכה אותם לכאלה שהוא מסכים עמם. ההסכמים האלה הם בדיוק ההיפך הגמור – עומדים בסתירה מוחלטת לעיקרון הבסיסי של התנועה המדינה, במסגרת התנועה הרוויזיוניסטית, ודאי של תנועת החרות, שאפילו לפני מלחמת ששת הימים נשאה את הדגל של ארץ-ישראל השלמה, וודאי של ארץ-ישראל המערבית השלמה.

ברגע שנחתם אתמול על-ידי נציג של הממשלה הזאת המסמך הזה, שאומר שכל הזכות שלנו – ולא משנה מה הפרשנות ולא משנה אם זה MILITARY LOCATIONS ביהודה ובשומרון מצטמצמת ל-20%, 10% או 30%, ואני אומר לכם שזה הרבה יותר – אם ביבי נתניהו מנסה לומר שאחרי הפעימה השלישית מרבית יהודה ושומרון תיוותר בידי ישראל, או שהוא מוליך שולל את עצמו, או שהוליוו אותו שולל, או שהוא מוליך שולל את האחרים.

רק לפני שבועיים שמענו כולנו – במזכירות הליכוד הופיע שר שנמנה עם תומכי ההסכם, צחי הנגבי, ואמר: אם תהיה פעימה שלישית, זו מדינה פלשתינית. אם תהיה פעימה שלישית לפני הסדר הקבע, אני מצביע נגד ההסכם. אז, באו עם הישג גדול – דחו את הפעימה השלישית. במקום שהמאכלת הזאת תיפול על ראשו בספטמבר השנה, בדיוק שבוע אחרי חלוף 100 שנה מכינוס הקונגרס בבאזל ב-27 באוגוסט 1897, דחו את הפעימה השלישית ב-11 חודש – לאוגוסט 1998. למה הדבר דומה? לנידון למוות שמוותר על האפשרות האחרונה לבריחה תמורת דחייה של גזר-הדין בחודשים ספורים.

אז אני כבר לא מדבר על ביטחונם של המתיישבים, שאיננו קיים. אין ביטחון למתיישבים בהסכם הזה. ההבדל היחיד בין ההסכם הזה להסכם הקודם, מבחינת חברון, הוא שאז רחוב שוהאדה היה סגור, ועכשיו רחוב שוהאדה פתוח. אם רחוב שוהאדה פתוח, כל יהודי בחברון בסכנה להיות "שהיד". חבר הכנסת, תרגם להם. "שהיד" זה קורבן על מזבח השם. אני נורא רוצה נוכחות יהודים בחברון, אבל אני לא רוצה "שהידים" יהודים בחברון, עם כל הכבוד להם ולדבקות שלהם, ואני בדילמה גדולה ביותר. אני חושב, שממשלה אחראית, אסור היה לה להעמיד את יהודי חברון בפני הדילמה הזאת. אז, כולנו – ואמרו כאן גם קודמי – לבנו אתכם, אבל אני לא יודע מה להגיד לכם. כאדם אני אומר לכם: צאו. צאו, אם ביטחונכם לא בטוח. אל תהמרו על עתיד ילדיכם.

הרי היישובים קמו. היום, באים אנשי הקואליציה ואומרים: אנחנו עושים מאבק כדי לשמור על היישובים היהודיים. מי שבא להקים את היישובים האלה, הקים כי הוא פתאום רצה יישוב על הגבעה הזאת או על ההר הזה בארץ-ישראל, נחלת אבותינו? לא, הוא הלך לשם בתחושת שליחות וחי בקרוונים, כי הוא רצה שהיישובים ישמרו על ארץ-ישראל. היישובים היו הכלי, ולא התכלית ולא המטרה. אז הם אומרים: בסדר, ננסה לשמור על היישובים ועל מחנות הצבא? בשביל מה אני צריך

יישובים ומחנות צבא אם אני מפקיר את ארץ-ישראל, אם אני מביא להקמת מדינה פלשתינית עוד לפני שהתחלתי לדבר על הסכמי הקבע? מי מהפלשתינים ידבר אתך על הסדר קבע? הם מטומטמים? נוכחנו לדעת שהם לא מטומטמים כלל. אומרים: בעוד חודשיים נתחיל לדבר על הסדר הקבע. למה שידברו על הסדר הקבע כאשר בפעִימה השלישית עד אוגוסט 1998 הם הולכים לקבל את מרבית יהודה ושומרון במסגרת הסדר ביניים? למה שיתפשרו?

אתמול חתם ביבי נתניהו, ראש הממשלה מטעם תנועת החרות, מטעם הליכוד, על הסכם שלא מבטיח אפילו את הריבונות – לא במקום שגרים. נניח שיש תזה שבמקום שגרים ערבים, שיהלו את חייהם בעצמם. אבל גם במקומות הריקים. מה עם בקעת-הירדן, ש-70%–80% ממנה יהודים? שם לא נחיל את הריבונות? הולכים למסור, עוד לפני הסדר קבע, שטחים ריקים לידי האוטונומיה הפלשתינית, ואחרי זה יספרו לי שזה לא מוביל למדינה, עוד לפני שעשינו את המשא-ומתן על ירושלים, על אופי הישות הפלשתינית, על בעיית הפליטים, שהם לא מוותרים עליה. צריך שאיש לא ישלה את עצמו. אנשים בבית הזה, בחולשת דעת, כבר מדברים על זה שתהיה זכות שיבה, אומנם חלקית, אומנם רק לאוטונומיה. מישהו יכול להפריד?

חברים, לצערי, אנחנו מדברים על בעיה קיומית. יש פילוסוף והיסטוריון ערבי מפורסם מאוד – אבן-חלדון. הוא דיבר על אימפריות, שבדרך כלל אומות צומחות ומגיעות לשיאן ואחרי זה מתחילות לרדת. הוא דיבר על מעגלים של 120 שנה. צר לי לומר, שאני חושב הרבה בימים אלה על אבן-חלדון, כאשר דווקא היום, בשנת ה-100 לציונות, לקונגרס באזל, אנחנו משחררים מרצון חלקים של נחלת אבותינו על-ידי ממשלה שכל חייה, כל ההיסטוריה שלה, לחמה נגד המדינה הזו. חבל.

אני חושב, שאתמול בלילה ניטלה נשמתה של תנועה מפוארת, תנועה שהעמידה לוחמים, העמידה מורדים, העמידה אנשים שחירפו חייהם למען תקומת מדינת ישראל, שנשאה על דגלה את שלמות הארץ לפני כולם ואת שלמות העם וידעה לייצג את הדגל של עם אחד ושל ארץ אחת, תנועה שעמדו בראשה מנהיגים דגולים כמו זאב ז'בוטינסקי ומנחם בגין; ואני לא מאמין לעצמי שאני אומר זאת, אבל גם במידה מסוימת יצחק שמיר, שעדיין משמיע את קולו הצלול בימים אלה. חבל שהיא הגיעה לאן שהגיעה. חבל על עם ישראל שאין לו תנועת החרות עוד, שאין לו מחנה לאומי עוד.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת קליינר.

חברי הכנסת, אמרתי כבר שלוש פעמים, ואני חוזרת על כך אם צריך בפעם הרביעית: תשובת השר וההצבעה יתקיימו במועד אחר.

תם סדר-היום. הישיבה הבאה, נכון לרגע זה, תתקיים מחר, יום חמישי, בשעה 11:00.

ועדת הכנסת מתכנסת עכשיו לדון בסדרי הדיון על הסכם ממשלת ישראל עם הרשות הפלשתינית. אם יחול שינוי בשעת התחלת הדיון, תינתן הודעה בתקשורת.

ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16:31.